

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	5
HVAD ER FORMÅLET MED ARTIKLEN?	6
Øvigs kilder og metode	9
DEL 1. VORES TEORI, PRAKSIS OG SAMARBEJDSPARTNERE	9
Det politiske udgangspunkt i KAK	10
Fra maoister til antiimperialister	12
Enighed mellem os og Den 3. Verdens befrielsesbevægelser	13
Den politiske situation i 1970'erne	14
Det nationale aspekt	14
Udbytningsaspektet	15
Det socialistiske aspekt	15
Kampen var global og perspektiverne lyse	15
USA	16
Politiske studier	17
Vi var ikke isolerede	18
Hvilken praksis havde KAK?	18
Tøj Til Afrika (TTA)	19
Det illegale arbejde	20
Forholdet til RAF, PFLP og Wadi Haddad	24
Opbygningen af Manifest – Kommunistisk Arbejdsgruppe	24
Splittelsen i KAK	26
Manifest – Kommunistisk Arbejdsgruppe dannes	26
Organisationen	27
Udvikling af politikken	27
Fra Lenin til det ulige bytte	29
Andre studier	29
Solidaritetsarbejdet	30
Spejlinger	31
Che	31
PFLP	33
Wollwebers organisation	34
Støtte til Algier	35
DEL 2. DE KRIMINELLE AKTIVITETER OG RETSSAGEN	35
De kriminelle aktiviteter	38
De kriminelle forhold	38
Anklagerne ved anholdelsen	38
Den danske terrorparagraf og Blekingegade-sagen	39
Tankespind og mavefornemmelser	40
Anklageskriftet	41
Våbnene i Blekingegade	42
Den milde spion-paragraf § 108	43
Røveriet mod postkontoret i Købmagergade	43
Drabet på politibetjenten	46
PET og os	47
PET og Mossad	48
PET og Justitsministeriet	49
DEL 3. MORAL OG POLITIK	49
Målet helliger midlerne?	51
Machiavellis brug af målet helliger midlerne	52
PFLPs flybortførelser i 1970	53
Befrielseskamp er ikke terrorisme	54
Vold som politisk middel	56
Global eller national sammenhæng	57
AFRUNDING	58
LITTERATURLISTE	60
NOTER	

DET HANDLER OM POLITIK

Af Niels Jørgensen († september 2008), Torkil Lauesen og Jan Weimann

FORORD

Det første udkast til denne artikel blev afsluttet maj 2008. Det var skrevet af Jan Weimann, Niels Jørgensen og Torkil Lauesen, som siden domfældelsen i Blekingegade-sagen er blevet kaldt *den hårde kerne*. Vi blev alle tre dømt 10 års fængsel for kriminelle aktiviteter, der var motiveret i støtte til befrielsesbevægelser i Den 3. Verden.

I løbet af august 2008 holdt vi i alt seks møder med politiske bekendte og venner for at få deres reaktion på artiklens indhold og form. Det var en særdeles positiv oplevelse, hvor vi fik mange værdifulde kommentarer. Dels med hensyn til selve formen, men også i høj grad til hvilke emner og holdninger, der trængte til at blive uddybet, fremhævet, forklaret eller problematiseret.

Det næste trin var at få gennemskrevet teksten, i forhold til de kommentarer vi havde fået. Desværre kom denne proces ikke til at forløbe, som vi havde forestillet os. I september 2008 døde Niels Jørgensen efter få dages sygdom. Dette var et stort personligt tab for os, men også et tab for processen med at gøre artiklen færdig.

Vi besluttede dog hurtigt, at det ikke skulle komme i vejen for at gøre artiklen færdig. Det var også i Niels' ånd at færdiggøre projektet. Ydermere havde vi hen ad vejen diskuteret mange af de forslag, der var kommet på bordet under møderækken og var enige i holdningen til dem. Derfor har vi brugt efteråret 2008 på at få færdiggjort artiklen.

Niels Jørgensen er bibeholdt som forfatter, fordi artiklen i det væsentlige indhold allerede var færdig i maj 2008, hvor Niels Jørgensen havde været med til at sætte sit tydelige fingeraftryk på resultatet.

København 20. januar 2009 – Torkil Lauesen og Jan Weimann.

HVAD ER FORMÅLET MED ARTIKLEN?

I 2007 og 2008 er den såkaldte Blekingegadebande blevet voldsomt eksponeret i pressen, og der er endvidere, mens dette skrives både en tv-serie, en dokumentarfilm, et teaterstykke og et Zentropa-filmprojekt på vej om sagen. Især har pensioneret efterforskningsleder fra politiet *Jørgen Moos* og forfatteren *Peter Øvig Knudsen* (PØK) været meget i medierne i forbindelse med deres bogprojekter om Blekingegade-gruppen.

Ikke mindst PØKs 2-binds værk står tilbage som *sandheden om Blekingegade-gruppen*. I eftertiden kan vi risikere, at disse bøger vil være hovedkilderne om emnet. Dette ønsker vi at rokke ved. Der er bragt mange forkerte påstande og fordrejninger frem i pressen og ikke mindst i de omtalte bøger. Denne artikel er blandt andet en modreaktion herpå.

Navnet *Blekingegadebanden* er pressens etikette på vores gruppe. Vi betragter os først og fremmest som deltagere i en politisk gruppe. Vi har alle fra vores tidligste ungdom været politisk interesserede og organiserede. I første halvdel af 70'erne blev Jan Weimann, Niels Jørgensen og Torkil Lauesen medlem af *KAK – Kommunistisk Arbejdskreds*. Denne politiske gruppe blev sprængt i 1978, og vi var alle tre med til at danne organisationen *Manifest – Kommunistisk Arbejdsgruppe*, forkortet *M-KA* eller blot *KA*.

Disse to politiske gruppers praksis omtales i denne artikel. Én blandt disse organisationers praksis var med illegale midler at skaffe finansiel støtte til befrielsesbevægelser i Den 3. Verden. Denne form for praksis omfattede ikke alle medlemmer af de to politiske grupper. Det var en slags undergruppe i gruppen, der ikke konstant havde den samme medlemskreds. Den illegale gruppe kalder vi i det efterfølgende *Blekingegade-gruppen*.

Vi har to hovedformål med denne artikel.

- **Dels har vi behov for at beskrive vores politiske projekt.**

Verden så meget anderledes ud i 70'erne og 80'erne, hvor vi var politisk aktive. Derfor indeholder artiklen et tidsbillede af denne tid. Hvordan så vi på verden, da vi udfærdigede det politiske projekt? Hvad var vores holdninger og teorier? Hvem blev vi inspireret af?

Hvem var vores samarbejdspartnere og allierede? Hvordan valgte vi at handle på vores viden?

- **Dels ønsker vi at tilbagevise misopfattelser af vores teori og praksis.**

Det er ikke hensigten systematisk at reagere på alle ukorrekte udsagn om vores politiske ståsted, samarbejdspartnere og legale og illegale handlinger. Men vi vil tage nogle vigtige og oftest gentagne misforståelser og usandheder op.

Teksten har forskellig form og tyngde. Det er primært en fremstilling af begivenhedsforløb og politiske analyser, men også kritik og kommentarer til bøger, artikler og

avisskriverier. Teksten omhandler således både principielle og vigtige spørgsmål samt små detaljer. Vi har prioriteret det principielle og det vigtige, men nogle gange er detaljen vigtig for forståelsen af de større sammenhænge.

Øvigs kilder og metode

Inden vi går i detaljer med kritik af PØKs bøger, vil vi belyse hans kilder og metode.

Hvad tæller på **plussiden**, når man betragter PØKs bøger ud fra en dokumentarisk vinkel?

Først og fremmest har han forsøgt at finde alle tidligere medlemmer af KAK og M-KA for at få dem til at udtale sig. Også de som havde hemmelig adresse og/eller skiftet navn har han støvet op. Således er det lykkedes ham at få en del mandlige personer med indsigt i KAK og M-KAs historie i tale. Vi vil opsummere hvem, der er fremkommet med væsentlige oplysninger til PØKs bøger:

1. De to KUFere Gert Rasmussen og Xander Truelson¹⁾

Disse to personer var medlemmer af Kommunistisk Ungdoms Forbund (KUF), der var KAKs ungdomsorganisation. De blev begge, som PØK forklarer, i oktober 1969 sendt til Amman for at knytte forbindelse til den palæstinensiske befrielsesorganisation PFLP – Popular Front for the Liberation of Palestine (Folkefronten til Palæstinas Befrielse). Deres historie må stå for deres egen regning. Disse to personer forlader begge KUF i 1970, og kan altså kun udtale sig om en meget kort periode fra 1968 til 1970.

2. En tidligere KAKer²⁾

PØK har fået en tidligere KAKer til at udtale, at KAK allerede i 1975-76 stod for to røverier og et bedrageri.

- Røveri den 9. december 1975 mod pengebude fra SIDs A-kasse på Nordre Fasanvej med et udbytte på ca. en halv mill. kr.
- Røveri den 2. september 1976 mod postfunktionærer fra posthuset i Lyrskovgade på Vesterbro med et

- udbytte på lidt over en halv mill. kr.
- Postbedrageri den 8. november 1976 for 1,4 mill., hvor falske postgiroer blev indløst på københavnske postkontorer.

Vedkommende var relativt kortvarigt medlem af KAK og forlod organisationen ved splittelsen i 1978. Han nævnes ved fornavn ud for en del oplysninger, men har valgt at være anonym med hensyn til oplysningerne om de tre ovennævnte kriminelle handlinger.

3. Stemmen³⁾

PØKs primære kilde til de politiske og moralske overvejelser i KAK og M-KA med hensyn til de illegale aktiviteter er den såkaldte stemme. Han har valgt ikke at stå frem ved navns nævnelse. Den anonymitet vil vi ikke bryde.

Stemmen udtaler sig om de politiske og organisatoriske forhold i både KAK og M-KA. Han udtaler sig også om overvejelserne og de moralske spørgsmål ved at udføre den illegale aktivitet. Det passer muligvis PØK glimrende, at stemmen ønsker at være anonym. Det kunne jo være et centralt medlem og derfor give hans udtalelser større troværdighed.

Vi må imidlertid gøre opmærksom på, at stemmen aldrig har været medlem af KAK, han blev optaget i M-KA kort efter dannelsen i 1978. Han har kun deltaget i kortere perioder i den illegale aktivitet, men udtaler sig ikke desto mindre om KAKs historie og om overvejelser, der ligger til grund for den illegale aktivitet. Vi må gøre opmærksom på, at han kun indirekte er vidne til mange af de ting, han udtaler sig om. Stemmen har naturligvis meget større indsigt i fup eller fakta omkring KAK og M-KA end PØK. Vi er bekendt med, at han har fremført en del af de argumenter og fakta, som vi også fremlægger i denne artikel. Men PØK har afvist hans argumentation, blandt andet med den begrundelse, at han ikke har direkte kendskab til KAK og udviklingen af den illegale praksis.

PØK har altså ingen kilder, der har været

medlem af både KAK og M-KA. Han har heller ingen kilder til de overvejelser, der ligger til grund for det at starte de kriminelle aktiviteter. Ikke desto mindre har han dog fået informationer frem, hvoraf en hel del faktisk i hovedtrækkene er korrekte.

PØK har således været meget grundigt med at prøve at støve vidner op til de forskellige begivenheder omkring de dømt. Når det er sagt, hvad tæller så på **negativsiden**?

PØKs primære kilde er politiets rapporter og hans samtalepartnere er i stor udstrækning politifolk. I programmet Litteratursiden (DK-4), optaget i det gamle Horsens Statsfængsel, bliver PØK interviewet af Gunhild Agger. Han udtaler, at hovedkilden til bøgerne fortrinsvis er politiets materiale, og at han blev guidet af politifolk igennem materialet, da det ellers ville være for uoverkommeligt. For os virker det som om, at han ikke har checket mange af de oplysninger, han har fået fra politiet med selve bilagene. Han tager desuden mange af de antagelser og gætterier, som politiet har, for fakta. Det skaber fejlkonklusioner, som vi vil komme ind på i artiklen. PØK udtaler ydermere, at han udover den dokumentariske vinkel også prioriterer spændingsvinklen højt. Dette forhold vil vi påvise sætter sine tydelige og fejlagtige aftryk i hans bøger.

Vi vil vægte den politiske sammenhæng i stedet for krimi-vinklen. Når alt kommer til alt drejer Blekingegade-sagen sig om politik. Vi ser også begivenhederne i samtidens lys, mens PØK anlægger tidens "terrorvinkel" på sagen.

Hans politiske viden og research har mangler. En læsning af PØKs kildehenvisninger viser, at han ikke systematisk har været igennem basale kilder som KAKs og M-KAs tidsskrifter og bøger, ligesom hans kendskab til befrielsesbevægelserne ikke rækker meget ud over politisk populærlitteratur. En sådan research ville have givet svar på mange af hans spørgsmål og forhindret en del fejlkonklusioner.

Den alvorligste kritik er dog, at læseren ikke har mulighed for at skelne mellem fakta og fiktion. Der mangler kilder til mange oplysninger. Læseren kan ikke selv

vurdere troværdigheden af PØKs mange fakta.

Når vi senere i artiklen fortæller om væsentlige fejl i PØKs bøger, vil mange måske betvivle vores troværdighed. Men vi fremlægger trods alt vores argumenter som vores egne og angiver kildehenvisninger, hvor det ikke er os der udtaler os. Hos PØK er det hele tiden uklart, hvor oplysningerne kommer fra og med hvilken vægt de forskellige kilder indgår. PØK har mange detaljer i hans beskrivelser. Det giver en troværdighed hos læseren. Men for os, der kender historien, er der en utroværdighed i PØKs detaljer. I det følgende giver vi en række eksempler på fejl i detaljerne – ikke fordi de i sig selv er vigtige – men fordi de principielt afspejler hans lemfældige omgang med fakta ikke kun i uvæsentlige detaljer, men også i meget vigtigere forhold.

Lad os give en række eksempler taget fra blot ni sider af første bind.⁴⁾ De tre første eksempler er fra omstændighederne ved arrestationen af Jan Weimann. De sidste fire eksempler er oplysninger fra Jan og Holger Jensens gymnasietid (Holger var en af de centrale figurer i KAK og M-KA). Så mange faktuelle fejl på blot ni sider fortæller noget om PØKs forhold til kilder og kildekritik:

- PØK skriver, at Jan Weimann er i Udenrigsministeriet sammen med sin bror Bo, og at han forlader stedet med en bemærkning om, at han skal stille på P-skiven og købe en gave. Det er faktisk forkert. Jan forlader stedet, fordi han har glemt nogle programopdateringer, som han kan få en kopi af på Dansk Byplanlaboratorium, som ligger i nærheden. I øvrigt "glemmer" PØK at skrive, at der er tale om Udenrigsministeriets Bibliotek. Historien får en lille drejning – for det vil tilsyneladende være mere interessant, hvis det var selve Udenrigsministeriet.
- PØK skriver, at Jan – i forbindelse med sin arrestation – får lov til at ringe til sin hustru, der er ansat i en Bank. Jans hustru var ansat i et IT-firma, der solgte IT-løsninger til banker og sparekasser. Igen en drejning, der gør historien ekstra interessant.
- PØK nævner, at Jan havde en liste med

bilnumre i sin bil, da han blev arresteret. Hovedparten er numre på PETs biler, der benyttes til skygning. I den forbindelse skriver PØK, at Jan og Bo har været involveret i at installere et nyt Edb-system, som kriminalpolitiet bruger til at registrere særligt alvorlige forbrydelser. De har derfor haft jævnlig adgang til politiets lokalteter, hvor der er terminaladgang (undtagelsesvist har PØK her angivet en kilde: efterforskningsleder Nils Bach).

Dette er direkte usandt. Jan har aldrig haft adgang til, endsiige besøgt, nogen form for politi-lokalitet i forbindelse med denne installation eller ved senere servicering af installationen.

- Jan var en slagsbror skriver PØK. Hvor kommer denne oplysning fra? Igen ukorrekt.
- I forbindelse med at Jan bliver valgt som elevrådsformand på Gladsaxe Gymnasium, skriver PØK, at det var Holger, der trak i trådene. Det er også faktisk forkert, og igen passer det fint ind i PØKs strategi, der i bogen vælger den vinkel, at Holger er den, der får læsset de værste beskyldninger over på sig. At Jan blev elevrådsformand, skyldtes dels, at han havde lysten og dels, at han havde et gemyt, som gjorde, at han kunne få støtte fra begge de to socialistiske fløje på Gymnasiet: gruppen med tilknytning til Socialistisk Ungdoms Forum (SFs ungdomsorganisation) og Danmarks Kommunistiske Ungdom (DKPs ungdomsorganisation).
- PØK skriver, at Holger Jensen blev bortvist fra gymnasiet et par dage i forbindelse med, at han nøgenbadede med en kvindelig gymnasieelev i skolens svømmehal. Det passer ikke. Han blev bortvist flere måneder.
- PØK nævner, at Jan en nat har overmalet S-toge med slagord om Vietnam, og at hans mor dækker over aktiviteterne, også da det næste morgen nævnes i radioavisen. Denne oplysning er faktisk rigtig, men ved ikke at angive kilde, kan

læsere fejlagtigt få det indtryk, at oplysningerne stammer fra et interview med Jan. Et sådan interview har aldrig fundet sted.

Disse syv eksempler er ikke alvorlige fejl. Problemet er, at læseren ikke har mulighed for at vurdere oplysningerne, og at de hele tiden får en drejning, så de bliver mere mystiske og dramatiske.

Når PØK senere skriver om vores forbindelser til bestemte organisationer og personer, så er den slags unøjagtigheder ubehagelige for os. Vi ønsker ikke at få skudt i skoen, at vi har samarbejdet med organisationer, vi bevidst har fravalgt. PØK sammenroder faktuelle ting, fejlagtige oplysninger og egne konklusioner fuldstændig.

Vi vil ikke videre beskæftige os med de mange øvrige små unøjagtigheder og fejl, men kun beskæftige os med de mere betydningsfulde fejl.

Denne artikel består af tre hoveddele.

- I. En historisk del, der omhandler KAK, medlemsoprøret i KAK 1977-78 og videreførelsen af den politiske linje i organisationen M-KA fra august 1978 og frem.
- II. Kommentarer til nogle af de kriminelle anklagepunkter og juridiske aspekter ved retssagen.
- III. Nogle politiske og moralske betragtninger om vold som politisk middel.

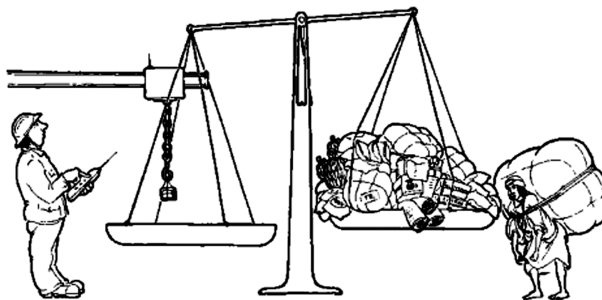


Illustration fra pjese om ulige handel

VORES TEORI, PRAKSIS OG SAMARBEJDSPARTNERE

Denne første del af artiklen omhandler fem temaer:

1. KAKs tilblivelse og udviklingen af den politiske teori – *Snylterstatsteorien*.
2. KAKs legale og illegale praksis.
3. Hvad var vores forhold til PFLP og hvorfor havde vi ikke samarbejde med RAF og Wadi Haddads Special Forces?
4. Bruddet i KAK og opbygningen af den nye organisation M-KA.
5. Hvem var vores inspirationskilder, og hvem kan man med rette sammenligne os med?

Det politiske udgangspunkt i KAK

Som baggrund for vores politiske engagement og praksis, er det nødvendigt at beskrive den politiske organisation KAK, hvor vi fik vores grundlæggende politiske skoling.

Denne beskrivelse omfatter:

- En kort beskrivelse af KAKs historie og KAKs politiske teori – *Snylterstatsteorien*. Vi sætter fokus på den nye internationale politiske situation, som KAK udsprang af.
- KAK som en organisation, der dels så det som sin opgave at opbygge en handlekraftig organisation, og dels så det som sin opgave at give sit lille bidrag til at undergrave imperialismen ved at støtte strategisk udvalgte befrielsesbevægelser.
- En afvisning af påstanden om, at KAK i 1970'erne var en maoistisk organisation, som PØK og mange andre fører frem.
- En afvisning af, at vi var politisk isolerede og revolutionære fantasmer, som det påstås af visse dele af venstrefløj. Vi delte politisk verdenssyn med mange andre bevægelser og teoretikere, og vi var i løbende dialog med dem.
- En beskrivelse af, hvorfor KAK valgte ikke kun at have en legal, men også en illegal praksis.

KAK blev dannet i 1964 af en række tidligere medlemmer af Danmarks Kommunistiske Parti. Ledelsen bestod

dengang af syv medlemmer, bl.a. Gotfred Appel og Benito Scocozza. Man udgav bladet *Kommunistisk Orientering*. Ved stiftelsen offentliggjorde KAK et politisk 12-punktsprogram⁵⁾, der kritiserede DKP samt den politiske linje i Sovjetunionen. Grundlaget for dannelsen af KAK var inspireret af Mao og Kinas kommunistparti.

KAK havde ud over den maoistiske vinkel en international vinkel, og var den første organisation, der indkaldte til en Vietnam-demonstration i Danmark. Det skete den 8. februar 1965 under parolen: *Befri syd, forsvar nord og genforen fædrelandet!* Samme år tog KAK initiativet til at indsamle penge til et spedalskheds-sanatorium i Nordvietnam. Spiren til den kommende teori om at støtte befrielsesbevægelser var allerede lagt på dette tidlige tidspunkt. KAK forventede, at kampen mod den amerikanske imperialisme ville undergrave kapitalismen og bringe os nærmere socialismen. I 1966 danner KAK Vietnam-komiteen, der senere bliver en bred bevægelse.

Enheden i KAK knager dog. På grundlag af en debat om synet på den danske arbejderklasse, bliver organisationen splittet, og Benito Scocozza og flere andre forlader organisationen. KAK står herefter mere enig og samlet, men også medlemsmæssigt svækket. Der er enighed om at gøre kampen for Vietnams befrielse til det vigtigste fokuspunkt i den politiske kamp i Danmark. KAK kommer med de første udtalelser om, at den danske arbejderklasse er bestukket med lønforbedringer, og derfor er svær at mobilisere til international solidaritet.

I 1966 beskrives hovedessensen i det, der senere kaldes snylterstatsteorien i en artikel i *Kommunistisk Orientering*. Det skitseres her, hvordan socialister i den rige del af verden nødvendigvis må handle, når man anerkender denne teori:

*Ønsker vi socialisme i den vestlige kapitalistiske verden, og herunder i Danmark, er det derfor i dag vor fornemmeste pligt at støtte de undertrykte nationer og folk i deres kamp netop mod denne vestlige kapitalisme – den fælles fjende.”*⁶⁾

KAK dannede i 1968 ungdomsorganisatio-

nen *KUF*, der udgav bladet *Ungkommunisten*. De ganske få medlemmer i selve KAK ønskede at tiltrække unge. KUF dannede *Anti-imperialistisk Aktionskomite* for at tiltrække sympatisører.

Først på dette tidspunkt kom vi ind i billedet. Ingen af os havde noget med KAKs tidlige historie at gøre.⁷⁾ Vi blev organiseret i *Anti-imperialistisk Aktionskomite*. Jan Weimann blev tilknyttet organisationen fra 1967 i forbindelse med demonstrationerne mod den græske junta. Niels Jørgensen kom med i 1969 i forbindelse med demonstrationerne mod Saga-biografens fremvisning af filmen *De grønne Baretter*, der forherligede USAs krigsforbrydelser i Vietnam. Torkil Lauesen – der boede i Holbæk – fik forbindelse til KUF i 1971. Holger Jensen, som omtales meget i PØKs bøger, blev leder af *Anti-imperialistisk Aktionskomite*.

Gotfred Appel og Ulla Hauton udgjorde reelt KAK i 1968. De var på dette tidspunkt ved at udvikle Snylterstatsteorien⁸⁾. Hovedessensen i Snylterstatsteorien er, at de rige (imperialistiske) lande udbytter landene i Den 3. Verden. De indkasserer ekstra store gevinster (superprofitter) via investeringer i disse lande. Superprofitterne tilfalder ikke kun kapitalisterne, men finder også vej til arbejderklassens lønningsposer. Den vestlige arbejderklasse har ikke mere ”kun deres lænker at tabe”⁹⁾. De fik interesser i, at det gik kapitalismen godt, så deres kamp for højere løn kunne føres igennem med succes. Arbejderklassen i Vesteuropa var ikke revolutionær i 1960’erne, det var soleklart for os, når vi tog udgangspunkt i den virkelighed, vi så omkring os. Dette er kort fortalt Snylterstatsteorien.

Da Snylterstatsteorien blev udviklet i 1968 var KAK den gruppe i Danmark, som Kinas Kommunistiske Parti (KKP) samarbejdede med og officielt anerkendte. KAK havde eneret til at trykke *Den lille røde*, der bestod af en endeløs række Mao-citater.

Fra maoister til antiimperialister

Da KKP afholdt sin 9. Kongres i 1969, beskrev man situationen i Vesteuropa, som om revolutionen stod for døren. KKP be-

skrev for eksempel fuldstændig virkelighedsfjernt arbejderklassens situation i Vesteuropa som: ”den revolutionære og selvopofrende arbejderklasse”. KAK valgte i et særnummer af Kommunistisk Orientering at kritisere denne analyse. Herefter brød KKP forbindelsen med KAK.

Hvis man ser hvilke emner KAK skrev om i *Kommunistisk Orientering*, bekræftes det yderligere, at KAK ikke var maoistisk. I 1974-1975 indeholder *Kommunistisk Orientering* en beskrivelse af KAKs politik, kritik af Scocozza, teoretiske artikler, hungersnød i Indien, de multinationale oliefirmar, den vesttyske arbejderklasse, USAs landbrugspolitik, en kronik om samt artikel af Don Barnett¹⁰ samt en artikel, der så RAF i et kritisk lys. Don Barnett var grundlæggeren af LSM i Canada og USA, de arbejdede med information om og praktisk støtte til befrielsesbevægelser. RAF – Rote Armee Fraktion – også kaldet Baader-Meinhoff gruppen efter de to mest kendte skikkelser i bevægelsen, var en tysk byguerillagrube, der blev dannet i 1970. **Ikke én eneste artikel omhandlede Kina.** At KAK har haft forhåbning om, at Kina ville være i stand til at opbygge en socialistisk stat uden de fejltagelser, der blev begået i Sovjetunionen under Stalin, betød ikke, at KAK var maoistisk.

At PØK¹¹ og andre beskriver os og KAK som maoister op gennem 1970'erne, er derfor ikke rigtigt. KFML/KAP¹², ledet af Benito Scocozza, overtog rollen som Kinasympatisører. Denne bevægelse var PØK kortvarig medlem af, så han skulle vel egentlig vide bedre.

På mange afgørende punkter var KAK uenig med KKP.

- I synet på den vestlige arbejderklasse var vi som beskrevet fundamentalt uenige.
- KAK så det som den vigtigste praksis at støtte Den 3. Verdens befrielsesbevægelser, hvorimod KKP anså den vestlige verdens arbejderklassens kamp som det vigtigste.
- Vi var fundamentalt uenige i synet på Sovjetunionen¹³. Vi så Sovjetunionen som en taktisk allieret i kampen mod imperialismen. Vi var ikke enige med dem i et og alt – specielt ikke hvad ang-

år opbygningen af socialismen i Sovjetunionen. KKP så Sovjet som den farligste imperialistiske magt.

- Stort set alle de bevægelser, vi støttede i Den 3. Verden, blev kritiseret af Kinas kommunistiske Parti og maoistiske bevægelser i Vesteuropa. De havde for det meste valgt at samarbejde med helt andre bevægelser, som vi ikke nåede nogen som helst sympati for. Vi støttede f.eks. MPLA i Angola, mens Kina støttede UNITA og FNLA.

Lederen af UNITA var Jonas Savimbi. Organisationen var en flok antikommunistiske banditter, der terroriserede civilbefolkningen. Kina kom dermed til at danne fælles front med USA, Sydafrika og Israel i deres støtte til UNITA. Senere indledte de også et samarbejde med lederen af FNLA – Roberto Holden. Denne organisation var kendt for at myrde alle, når de angreb en hvid farm: de hvide, deres familier, de sorte arbejdere og deres familier.

Også i synet på Mellemøsten var vi uenige med den kinesiske linje. PFLP har ikke modtaget anden støtte fra Kina end en kasse bøger af Mao.

For generationerne efter os fremstår de forskellige socialistiske grupperinger måske som hørende til en fælles sag blot med forskellige høvdinge. Men for os, som deltog, var der meget væsentlige forskelle, blandt andet denne, at vi ikke var maoister. Vi var grundlæggende uenige med den kinesiske linje.

Udgangspunktet for vores politiske engagement var det uretfærdige i udbytningen og undertrykkelsen i Den 3. Verden og sympatien for de revolutionære bevægelser, der opstod som konsekvens heraf.

Vi brugte det marxistiske begreb *modsigelse* i vores analyse af verden. Kort fortalt består en modsigelse af to modsatrettede kræfter, der samtidigt bekæmper og betinger hinanden.

Den traditionelle marxistiske litteratur har fokus på modsigelsen mellem kapitalerejere og arbejdere. Med udgangspunkt i vores analyse af verden var hovedmodsigelsen mellem de fattige og udbyttede lande og de rige imperialistiske lande.

Med afsæt i vores opfattelse af virkeligheden og Snylterstatsteorien, mente vi, at modsigelsen mellem den vestlige verdens arbejdere og kapital-ejere var stærkt svækket. Arbejderklasse og kapital-ejere havde på kort sigt en fælles interesse i at hive profitter hjem fra Den 3. Verdens lande, selvom de naturligtvis førte en lønkamp om fordelingen.

Vi så Den 3. Verden som brændpunktet. Her var der åbenlys kamp i form af massebevægelser og politiske organisationer, der tog våben i hånd for at gøre op med den lokale magtelite og imperialistiske udbytning. Vi betragtede hovedmodsigelsen i verden som værende mellem Imperialismen og befolkningen i Den 3. Verden – især arbejdere og bønder. Vi så det som vores hovedopgave at støtte de organisationer og befolkningsgrupper i Den 3. Verden, der var aktive i kampen mod de rige imperialistiske lande.

Enighed mellem os og Den 3. Verdens befrielsesbevægelser

Vores analyse var ikke en vi stod alene med, selvom den ikke var særlig populær på den danske venstrefløj. I det samarbejde vi begyndte at opbygge med befrielsesbevægelser i Den 3. Verden, var der bred enighed om analysen. Vi havde samme mål: Dels at løsrive Den 3. Verden politisk fra imperialismen, dels at stoppe den økonomiske udbytning og endelig at skabe fundamentet for, at verden bevæger sig i en socialistisk retning. Che Guevara, der var en af lederne i den cubanske revolution og senere udenrigsminister i Cuba, talte om at skabe flere "Vietnammer":

*En strålende fremtid ville være inden for rækkevidde, hvis to, tre mange Vietnam blomstrede på klodens overflade, hver med deres umådelige tragedier, med deres daglige heroisme, med deres gentagne anslag mod imperialismen, som ville blive tvunget til at sprede sine styrker på grund af det pludselige angreb, under det voksende had fra alle jordens folk.*¹⁴⁾

Vores støtte til bevægelser i Den 3. Verden havde både et kortsigtet og et langsigtet perspektiv. Det kortsigtede perspektiv var

at hjælpe disse lande til økonomisk og politisk selvbestemmelse. Det langsigtede perspektiv var, at denne løsrivelse ville mindske superprofitterne og dermed skabe betingelser for, at modsigelsen mellem arbejderklasse og kapital igen blev aktuel. Dette ville bringe socialismen nærmere i vores del af verden. Disse synspunkter havde vi til fælles med mange af Den 3. Verdens ledere og revolutionære.

Jawaharlal Nehrus (Indiens første premierminister) skrev allerede i 1933:

*"Kapitalismen forlængede sit liv helt til vore dage på grund af en faktor som Marx ikke fuldt ud tog hensyn til. Det var den udbytning af kolonierne, som vestens industrilande gennemførte. Det gav dem nyt liv og velstand, men det sker rigtig nok på bekostning af de fattige lande, som blev udbytet."*¹⁵⁾

Che Guevara skriver i 1965:

*Lige siden monopolkapitalen overtog magten, har den holdt den overvejende del af verdens befolkning nede i fattigdom og delt profitten mellem de stærkeste nationer. Disse landes højere levestandard er baseret på vores elendighed. For at hæve de underudviklede folks levestandard er det derfor nødvendigt at kæmpe mod imperialismen."*¹⁶⁾

Julius K. Nyerere (Tanzanias daværende præsident) sammenligner i 1973 arbejderens vilkår i Europa i det 19-århundrede med de fattige nationers arbejdsstyrke i 1970'erne. Han skriver:

*Den eneste forskel mellem disse to situationer er den, at dem, der i den internationale situation nyder goderne nu, er de rige nationers nationaløkonomi – heri indbefattet disse nationers arbejderklasse. Og den uenighed med hensyn til delingen af byttet, som tidligere eksisterede mellem medlemmerne af kapitalistklassen i det 19. århundrede, repræsenteres nu af uenighed om delingen af byttet mellem arbejderne og kapitalisterne i de rige økonomier."*¹⁷⁾

Det var ikke kun politikere, som analyserede situationen, ligesom vi gjorde. Opfattelsen fandtes også i den akademiske verden. En af de mest anerkendte historikere, Eric Hobsbawn, beskæftigede sig meget

med sammenhængen mellem imperialismen og arbejderaristokrati og skriver i 1964:

For at opsummere. Rødderne til den britiske reformisme ligger uden tvivl i historien om et århundrede med økonomisk verdensdominans og skabelsen af et arbejderaristokrati og endda mere generelt en hel arbejderklasse, som drog fordel af det.”¹⁸⁾

Den respekterede økonom Joan Robinson skriver:

Det var ikke blot den overlegne produktivitet, som fik den kapitalistiske rigdom til at vokse. Hele verden blev plyndret for resurser. De oversøiske magtområder, som de europæiske nationer havde forskaffet sig og kæmpet om siden det sekstende århundrede, blev nu vældig udviklet, så det kunne levere råmaterialer til industrien...

Industriarbejderne i hjemlandet profiterede af imperialismen på tre måder. For det første var råmaterialer og fødevarer billige i forhold til forarbejdede varer, og det opretholdt deres lønningers købekraft. F.eks. blev the, der havde været en middelklasselüksus, en uundværlig nødvendighed for fattige englændere. For det andet dryppede de store formuer, som blev skabt inden for industrien, handlen og finansverdenen på resten af samfundet i form af skatter og milde gaver, mens den fortsatte investering gjorde, at efterspørgslen efter arbejdskraft voksede med befolkningen. Endelig kunne de "give" den rundt omkring i verden som medlemmer af herrenationerne og derved nære deres selvagtelse ved forestillinger om race-mæssig overlegenhed.”¹⁹⁾

Joan Robinson konkluderer:

Således blev industriarbejderklassen, samtidig med at den tilsyneladende kæmpede imod systemet, i virkeligheden opslugt af det.”



KUF-plakat. 1969.

Den politiske situation i 1970'erne

Mens de revolutionære perspektiver for Vesteuropa fortonede sig i det fjerne var situationen i Den 3. Verden anderledes positiv.

I slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 70'erne fik oprøret mod imperialismen og kolonialisme overalt i Den 3. Verden fornyet kraft.

Der kunne være flere årsager til, at der opstod befrielseskamp i et givet land. Der kunne være et ønske om national uafhængighed (det nationale aspekt). Der kunne være et ønske om at få brød på bordet (udbytnings aspekt) – at tage magten fra en dominerende klasse i landet eller at forhindre udenlandske firmaer i at udnytte ressourcer og udbytte befolkningen. Endelig kunne der være et socialistisk aspekt – et ønske om grundlæggende at ændre magtforholdene i



Salvador Allende under angrebet på parlamentet, der kostede ham livet,

landet så ressourcerne blev fordelt på en mere retfærdig måde. Flere af disse aspekter var ofte til stede samtidigt.

Det nationale aspekt

De nationale bevægelser havde som mål, at udenlandske magter ikke skulle sætte den politiske dagsorden – afkolonisering. På det afrikanske kontinent løsrev Algeriet sig fra Frankrig i 1962. Der var en national befrielseskamp i Eritrea op gennem 1970'erne. Der var oprør i Mozambique, Angola, Guinea-Bissau og på Kap Verde øerne, som alle var portugisiske kolonier. Det var også et nationalt aspekt, der dominerede i de lande, hvor et hvidt mindretal sad på hele den politiske magt. Der var således en national befrielseskamp mod Jan Smiths settler-regime i Rhodesia (det senere Zimbabwe). Der var kampen mod apartheid i Sydafrika og befrielseskampen i Sydvestafrika (det senere Namibia). I Mellemøsten voksede den palæstinensiske befrielsesbevægelse sig stærk, og i Tyrkiet gjorde det kurdiske mindretal oprør.

Udbytningsaspektet

I mange af de lande hvor udbytning og undertrykkelse af befolkningen var massiv, gjorde man oprør. Der var tale om befolkninger (proletariat, bønder, slumbeboere osv.), der intet havde at miste – de kæmpede imod feudale regimer og imod kapitalistiske regimer. Disse regimer havde ofte en høj grad af udenlandsk dominans.

Der var revolutionær uro i Marokko. Kejser Haili Selassi i Etiopien blev styrtet ved et kup i 1974. I Iran var der oprør mod Shahens regime.

I Latinamerika var der ligeledes en bølge af oprør og forandringer. Fidel Castro kom til magten i Cuba i 1959. Salvador Allende kom til magten i Chile ved et demokratisk valg i 1970. Herudover var der oprør i flere lande. De mest kendte er Guatemala, Nicaragua og El Salvador. Latinamerika var samtidig CIAs legeplads, hvor de støttede de mest korrupte og brutale regimer. I de fleste latinamerikanske lande



Ofre for USA's krig i Vietnam

var der dødspatroljer, som torturerede og dræbte alle modstandere af regimet, det gjaldt oppositionspolitikere, fagforeningsfolk og revolutionære katolske præster.

Det socialistiske aspekt

Mange af de nævnte bevægelser havde samtidig en socialistisk ideologi, som havde fællestræk med vores ideologi. Det socialistiske perspektiv i det vietnamesiske oprør smittede af på befrielseskampen i andre asiatiske lande: stærkest i Cambodja og Laos. I Thailand og på Filippinerne voksede der også nye kommunistiske bevægelser frem. Et venstreorienteret styre kom til magten i Syd Yemen, og der var befrielseskamp i Oman.

Kampen var global og perspektiverne lyse

Optimismen for Den 3. Verdens befrielsesbevægelser stammede især fra FNLS²⁰ kamp. FNL – Front National de Liberté –

blev dannet i 1960 i Sydvietnam, og med støtte fra Nordvietnam kæmpede de i 15 år for et frit og forenet Vietnam. Kampen foregik imod den herskende elite i Sydvietnam og mod den udenlandske dominans – først Frankrig og dernæst USA. Ønsket var, at skabe en samlet socialistisk nation. Det blev en realitet efter erobringen af Saigon den 30. april 1975.

FNL viste, at det kunne lade sig gøre at stå op imod selv USA. Strategien var farbar. Der blev etableret nye nationer, som resultat af succesrige befrielseskampe. Der opstod hermed et socialistisk perspektiv i disse lande. Hvis man i midten af 1970erne satte røde knappenåle på verdenskortet i de lande, hvor der var befrielsesbevægelser som kæmpede eller var kommet til magten, så det lovende ud. Det var ikke bare i vores fantasi, at kampen i Den 3. Verden gik fremad²¹.

USA

Oprøret var centreret i Den 3. Verden, men selv i USA var der bevægelser, som havde en anden dagsorden. De sortes kamp for lige rettigheder

nåede verdenspressen hver dag. Der var folkelig mobilisering i store demonstrationer. Politiske grupper opstod, det så ud, som om de forberedte sig på åben kamp.

Her tænker vi især på to bevægelser *Black Muslims* og *Black Panther Party for Self-Defense*. De sorte pantere blev grundlagt i 1966 af Huey P. Newton, Bobby Seale mfl. blandt andet med det formål at beskytte den sorte befolkning imod politibrutalitet. Derfor bevæbnede de sig til selvforsvar, hvilket som bekendt er legalt i USA. I 1968 blev deres tidsskrift trykt i et oplag på en halv mill. eksemplarer. Gruppen blev hurtigt og systematisk chikaneret og angrebet af den amerikanske stat. Politiet angreb det ene Panter-kontor efter det andet og dræbte mange af deres ledere og menige medlemmer. Derfor måtte medlemmer gå under jorden eller flygte til udlandet.

I 1969 opstod der også en militant hvid venstregruppe – *The Weathermen* – der søgte at sabotere den amerikanske våbenindustri og regeringskontorer for at standse Vietnam-krigen.

Alt dette betød ikke, at revolutionen ulmede i USA. Men det betød, at USA så vakkelt ud. Hvis den rigdom, der overførtes til USA fra de fattige lande, kunne blive afbrudt, så ville de økonomiske muligheder for at reformere sig ud af krisen være mindre.

Politiske studier

Studiet af marxismen – den historiske materialisme og den politiske økonomi – spillede en stor rolle. Den kunne forklare, hvordan verden var skruet sammen. Det var vigtigt for os, at vores praksis var baseret på teori, empiri og erfaringer, og at det ikke bare var en idealistisk drøm. Vi stræbte efter viden om, hvordan den økonomiske udbytning fungerede. Vi stræbte efter viden om, hvordan samfundet var sat sammen. Vi fandt det vigtigt at tilegne os denne viden for effektivt at være med til at forstå og forandre verden.

Vi brugte meget tid på at studere Karl Marxs værk *Kapitalen*. Vi brugte tid på at lave økonomiske analyser, landestudier og undersøge de befrielsesbevægelser, vi var begyndt et samarbejde med.

Vi nøjedes ikke med en teoretisk indfaldsvinkel til verden. Vi rejste i starten af 70'erne rundt for ved selvsyn at erfare, hvordan situationen var mange steder. Ud fra disse måned lange studieophold blev der udfærdiget rapporter, om de enkelte landes økonomi, magtforhold, udbytning fra de rige lande, befolkningens levestandard og meget mere. Disse rapporter blev så diskuteret på medlemsmøder i KAK. De lande, der blev besøgt og studeret var: Indien, Irak, Iran, Syrien, Israel, Libanon, Ægypten, Tanzania og Kenya, men også vestlige lande som Portugal, Tyskland, Nordirland, USA og Canada.

Gennem disse studier blev vi bekræftet i, at det var i Den 3. Verden, det revolutionære potentiale lå. Det var hér, de økonomiske værdier blev skabt, som kapitalismen behøvede for at forblive et dynamisk system. Det var hér, der var objektive årsager – udbytning og politisk undertrykkelse – til at ønske forandring. Det var hér, det revolutionære potentiale fandtes. Arbejderklassen i Vesteuropa ønskede nok højere løn og mere velfærd, men nærrede ikke noget ønske om grundlæggende forandringer. Der ligger ikke nogen moralsk kritik eller afstandtagen i denne analyse, det er en simpel analyse af interesser. Dette synspunkt bundede også i vores personlige erfaringer. I slutningen af 60'erne og begyndelsen af 70'erne var det almindeligt, at KAK-medlemmer arbejdede på store arbejdspladser: B&W, FL Smith, Tuborg osv. I midten af 70'erne tog fire medlemmer af KAK endog arbejde et års tid i Frankfurt på store arbejdspladser for at få en fornemmelse af, hvad der rørte sig andre steder i Vesteuropa.

Vi mener i dag, at denne analyse har vist sig at være rigtig. Den vestlige arbejderklasse udviklede ikke noget revolutionært potentiale i de følgende årtier. Vi synes derfor ikke det var os, der var fantasier – vi var realister. Det var ikke os, men DKP og KAP der skrev programmer for et socialistisk Danmark.

Man taler i den marxistiske litteratur om revolutionens objekt og subjekt. Objektet er de faktuelle økonomiske og politiske forhold, man ønsker at forandre. Subjektet er de mennesker/klasser, som

skal gennemføre forandringerne. Det er de grupper, der er undertrykte og udbyttede og har viljen til at gøre oprør. Marxismen sætter arbejderklassen ind i rollen som revolutionens subjekt. Vi betragtede ikke den vestlige arbejderklasse som revolutionær – det var ikke udbytning og undertrykkelse, der karakteriserede denne klasse. Tværtimod havde den meget at miste: levestandarden var høj og mange arbejdere havde bil og hus. Den havde ikke ønsket eller viljen til revolution. Vi så derimod bønder og arbejdere i Den 3. Verden, som dem der havde et revolutionært potentiale. Vi skiftede således ikke arbejderklassen ud med *os selv* eller andre små aktivistgrupper, som det revolutionære subjekt, som Morten Thing²²⁾ og Andreas Bülow²³⁾ skriver. Nej – vi skiftede den vesteuropæiske arbejderklasse ud med de revolutionære bevægelser i Den 3. Verden, der havde folkelig støtte.

Hvis en revolutionær bevægelse skal kunne opstå og have succes, er det nødvendigt, at befolkningen ikke vil leve på den gamle måde, og at den demokratiske vej har vist sig ikke at være farbar. Marx taler om, at den revolutionære klasse kun har deres lænker at miste:

Kommunisterne forsmår²⁴⁾ at skjule deres anskuelser og deres hensigter. De erklærer åbent, at deres mål kun kan nås ved, at hele den bestående samfundsordning styrtes med magt. Lad kun de herskende klasser skælve for en kommunistisk revolution. Ved den har proletarerne kun deres lænker at tabe. De har en verden at vinde. Proletarer i alle lande, foren jer!²⁵⁾

Vi fandt mening med vores politiske arbejde, især fordi vi fandt sammenhæng mellem de teoretiske studier og vores praktiske viden om verden. Engagementet kom både fra teorien om den ulige verden, fra vores viden om den imperialistiske udbytning og endelig fordi vi ved selvsyn så konsekvenserne af denne udbytning i Den 3. Verden. Vi ønskede brændende at være med til at give disse mennesker i Den 3. Verden er værdigt liv. Her tænker vi både på de dårlige arbejds- og leveforhold for befolkningen i Den 3. Verden, men også den politiske undertrykkelse og de myrde-

rier, der foregik mod fagforeningsmedlemmer og politisk organiserede mennesker, der ønskede at ændre forholdene.

Vi var ikke isolerede

Mange venstrefløjspartier og -skribenter har omtalt os som politisk isolerede. Bente Hansen skriver f.eks. i tidsskriftet "Salt":

"Forfatteren (PØK) har, navnlig i interviews, gjort alt, hvad han kunne, for at gøre gruppen 'til en integreret del af venstrefløjen', men sjovt nok viser hans fremstilling i bogen det modsatte: Fra den tid, hvor det virkelig bliver en aktiv gruppe (omkring 1969-70) lukker den sig totalt om sig selv og sine aktiviteter og trækker sig helt væk fra den venstrefløj, hvor den næppe havde haft et solidt fodfæste. Gruppen mørklægger sig selv, og dens kontakt til venstrefløjen er nul. Den nærer angiveligt en dyb foragt for 'venstredynen'".²⁶⁾

Vi havde en teori, som ikke var velset, og som blev betragtet som udokumenteret og underlig. At vi var isoleret fra venstrefløjspartierne i Danmark, er ikke det samme, som at vi var isolerede generelt.

Vi var på ingen måde politisk isoleret hverken fra politiske diskussionsparter eller fra folkelige bevægelser. De boede bare ikke primært i Danmark og var ikke medlemmer af DKP, Venstresocialisterne eller KAP. Vi diskuterede politik med befrielsesbevægelser, når vi besøgte dem, eller når de var i Danmark. Vi havde forbindelse med grupper i den rige del af verden, som delte vores synspunkter og havde samme praksis som os – nemlig at støtte befrielsesbevægelser. Grupper som *Liberation Support Movement* i USA og Canada, samt grupper i Norge og Sverige. I Danmark havde vi forbindelse til solidaritetsgrupper, der støttede PFLO, Filippinerne, Vestsahara og El Salvador. Via *Tøj Til Afrika* var vi i forbindelse med *Ulands-kunserne* og andre organisationer, der arbejdede med praktisk hjælp til flygtningelejre. Vi diskuterede ivrigt vores politiske synspunkter med alle de bevægelser og politiske aktører, vi havde kontakt med – vi følte os på ingen måde isoleret.

Hvilken praksis havde KAK?

KAK valgte tidligt at støtte befrielsesbevægelser både moralsk og materielt. Tesen var, at denne støtte var den vigtigste praksis for en socialistisk organisation i den imperialistiske del af verden. Det materielle støttee arbejde fik både legale og illegale former.

KAKs praksis havde et dobbelt formål. Det ene var at opbygge en disciplineret og handlekraftig organisation, som både kunne arbejde legalt og i visse tilfælde illegalt. Det andet var at udføre politisk og praktisk solidaritetsarbejde til støtte for befrielsesbevægelser i Den 3. Verden.

Gotfred Appel og Ulla Hauton havde et ønske om at opbygge en kommunistisk gruppe, som havde viljen og evnen til at udføre handlinger, som de opstillede som nødvendige. Sådanne handlinger kunne være at agere forbilleder i forbindelse med demonstrationer, at opbygge medlemmers evne til at udføre illegale ting og at lave nålestiksoperationer.

Den amerikanske propagandafilm om Vietnamkrigen – *De Grønne Baretter* – kom på plakaten i Saga-biografen på Vesterbrogade i maj 1969. I alle andre Vesteuropæiske lande var fremvisningen af filmen blevet stoppet af demonstranter. KAK og andre venstre-grupperinger besluttede, at det også skulle ske i København. Ungdomsorganisationerne KUF og Den Antiimperialistiske Aktionskomite skulle således være i frontlinjen ved Saga-demonstrationerne i 1969. De skulle dels lave sabotage i biografen ved at sprede smørsyre på sæderne og dels opildne demonstranterne til at forhindre filmen i at blive afspillet. Filmen blev stoppet efter flere dages demonstrationer og slagsmål på Vesterbrogade mellem de venstreorienterede aktivister på den ene side og politistøttet af *De Vilde Engle* på den anden side. Aktionen havde således et dobbeltformål fra KAKs side, dels at stoppe filmen (vise solidaritet) og dels at træne medlemmerne i ikke lovlig aktivitet. Mange blev også sendt ud og male slagord på broer og bygninger med slogans



Forside fra KUF's pjeces i forbindelse med Verdensbankens kongres i København 1970.

som *Leve PFLP og Vietnam Palæstina – samme kamp*. I september 1970 holdt Verdensbanken kongres i København. Verdensbanken blev af størstedelen af venstrefløjen betragtet som et redskab for imperialistisk udbytning af 3. Verdens lande. Her stillede KAK igen op, dels for at forhindre/besværliggøre gennemførelsen af kongressen, dels for at træne medlemmerne og dels for at inspirere andre dele af venstrefløjen. KAK udførte et brand-attentat mod det daværende Bella-Center for at forhindre et planlagt møde fra Verdensbanken. Vi er af den overbevisning, at for KAKs ledelse var processen lige så vigtig som resultatet. Med andre ord den erfaring den enkelte fik med små illegale handlinger, var ligeså vigtig som selve det synlige resultat.

Tøj Til Afrika (TTA)

Den anden praksisform var materiel støtte til befrielsesbevægelser. Derfor startede KUF i 1972 organisationen *Tøj Til Afrika*. I første omgang gik man i gang

med at indsamle dansk overskudstøj og sende det til flygtningelejre i Afrika. Her blev tøjet givet til befrielsesbevægelser, der administrerede lejrene. Bevægelserne uddelte så tøjet til de flygtninge, der havde behov. Mange KUFere og sympatisører var aktiveret i dette arbejde med at indsamle tøj, sortere det, presse det i baller og sørge for forsendelse. Der blev oprettet lokalafdelinger i Odense, Løgstør og Holbæk.

Resultaterne af TTAs arbejde de syv første år var:

- 1972: 0,9 tons til MPLA (Angola)
- 1973: 8,7 tons til FRELIMO (Mozambique) og til PFLOAG (Oman)
- 1974: 4,7 tons til FRELIMO
- 1975: 13,3 tons til MPLA, PFLO (Oman) og ZANU (Zimbabwe)
- 1976: 9,1 tons til ZANU
- 1977: 27,3 tons til ZANU
- 1978: ca. 70 tons til ZANU

Derudover blev der afholdt loppemarkeder med indsamlede effekter. De største loppemarkeder kunne på en weekend give 100.000



Forside fra pjece om "Tøj Til Afrika".

kr. Disse penge blev delvist anvendt til at betale for forsendelser og delvist brugt som pengegaver til udvalgte befrielsesbevægelser.

Det illegale arbejde

KAKs ledelse og medlemmer ville gøre mere. Én af mulighederne var at skaffe penge på illegal vis. Ingen af os var i KAKs ledelse på det tidspunkt, hvor beslutningen blev taget. Derfor kan vi kun give et kvalificeret gæt på, hvorfor KAK startede denne praksis. Dette gæt bygger dels på den snak vi har deltaget i efterlods og det Jan Weimann har fået fortalt og erfaret da han blev optaget i KAKs ledelse i 1975. Meget tyder på, at det er startet som et eksperiment. Til dette eksperiment har der været knyttet mange spørgsmål, som ledelsen i KAK ønskede belyst.

- Kan det overhovedet lade sig gøre at skaffe store økonomiske midler med illegale midler?
- Havde organisationen de medlemmer, som kunne udføre disse aktioner?
- Kunne de, der udførte aktionerne holde tæt overfor andre medlemmer og mennesker uden for organisationen?
- Kunne disse aktioner udføres uden for meget vold?
- Kunne aktionerne udføres, uden at politiet kom på sporet af KAK?
- Kunne man forsvare at udføre de illegale handlinger politisk / moralsk?
- Ville de enkelte medlemmer, der blev udpeget af ledelsen, besvare disse spørgsmål på samme måde som ledelsen?

Man må huske, at springet ikke blot gik fra tøjindsamling til røverier. Nej, først deltog medlemmerne i voldelige demonstrationer, dernæst i nålestiksoperationer såsom brandattentatet mod Bellacenteret. Det gjorde springet til røveri mindre. KAKs ledelse mente, at spørgsmålene blev besvaret positivt, men det krævede samtidig nogle struk-

turelle ændringer af organisationen. Sikkerheden blev skærpet, blandt andet ved, at man kun havde kontakt med andre medlemmer, når der var et formål med det. KAK rustede sig til ændringen i den illegale praksis i årene 1972 – 1976. Socialt samvær blev ikke sat i højsædet. En person blev f.eks. udelukket fra ledelsen, fordi man anså ham som en sikkerhedsrisiko.

PØK påstår²⁷⁾, at KAKs ledelse i 1970 lægger en plan sammen med PFLP om at støtte dem med økonomiske midler skaffet ved kriminelle handlinger. Det tror vi ikke på. Da Gotfred og Ulla var i Jordan 1970 styrkede man de politiske forbindelser med PFLP. Samtalerne mellem KAK og PFLP overbeviste Gotfred og Ulla om, at PFLP var en organisation, der opfyldte de krav, der skulle til, for at vi ville støtte dem. At man samtidig skulle have udarbejdet en kriminel plan, har PØK ingen dokumentation for, og blandt andet den meget langsomme og eksperimenterende måde at overgå til kriminelle handlinger på tyder på det modsatte.

Efterhånden blev den kriminelle praksis taget i anvendelse og retfærdiggjort verbalt. Problemstillingen var, at hvis vi ved at gøre ulovlige ting i Danmark – med begrænsede voldelige midler – kunne skaffe store økonomiske midler, der kunne være til gavn for befolkningen og befrielsesbevægelserne i Den 3. Verden, så anså vi disse ulovlige handlinger for retfærdiggjort. De politiske/moralske overvejelser uddybes i afsnittet *Mål og Midler*.

KAK blev således kørt i stilling til at udføre bedragerier og røverier. Ved enhver aktion blev de voldsmidler, der skulle tages i anvendelse, debatteret meget grundigt. Kunne aktionen tilrettelægges på en anden måde, der gav mindre risiko for ofrene? Hvilken polstring skulle kniplen eksempelvis have? I disse kriminelle handlinger forsøgte vi altid at minimere skaden på uskyldige mennesker, men vi var rede til at indkalkulere tvang, knippelslag, advarsels-skud og lignende i planlægningen. Da disse kriminelle handlinger viste sig at give store beløb, der kunne ekspederes videre til befrielsesbevægelser – især PFLP – blev denne praksis set som mere og mere vigtig op gennem KAKs historie.

Problemstillingen kan kort opsummeres på den måde, at KAKs hoved-formål med de kriminelle økonomiske handlinger var, at give befrielsesbevægelserne så stor en økonomisk støtte som muligt. Et andet, men mindre vigtigt formål var at træne KAKs medlemmer til at blive en organisation, der rustede sig til en revolutionær situation. Den effektive støtte til befrielsesbevægelser var det væsentligste for medlemmerne, uanset hvad Gotfred og Ullas oprindelige intentioner havde været.

Forholdet til RAF, PFLP og Wadi Haddad

I dette kapitel vil vi tilbagevise de påstande, PØK har om vores forbindelser til visse bevægelser, samt den måde han karakteriserer vores forhold til PFLP på. Lad os slå fast:

- Vi havde ingen forbindelse til andre illegale organisationer i Vesteuropa, heller ikke RAF i Vesttyskland og De Røde Brigader i Italien.
- Vi havde samarbejde med PFLP – ikke Wadi Haddad.
- Vi var en suveræn selvstændig organisation og ikke en celle i PFLP.
- Vi vil afvise den linje PØK lægger, der insinuerer, at KAK og senere M-KA var en del af det internationale terror-netværk. PØKs fejlagtige påstande bygger på en lille portion fakta og en stor portion fantasi. Han vægter en dramatiseret spændende fremlæggelse frem for en beskrivelse baseret på fakta.

PØK²⁸⁾ postulerer i sin bog, at vi havde et samarbejde med RAF. Det er pure opspind. Allerede i 1975 kritiserede vi RAF i en artikel i *Kommunistisk Orientering*²⁹⁾. Vi kritiserede både deres analyse og praksis. Vi delte f.eks. ikke RAFs opfattelse af Tyskland som værende et fascistisk land bag en demokratisk maske. RAF havde en ambition om at opbygge en front i Vesteuropa til støtte for kampen i Den 3. Verden. Vi var overbeviste om, at det ikke var muligt. Vores kriminelle praksis var ikke ledsaget af politiske udtalelser, netop fordi vi ikke troede på den politiske mulighed i

Vesteuropa. Vi har utallige steder i bøger og tidsskrifter forsøgt at klarlægge strategien for antiimperialister i de rige lande – nemlig støtte til befrielsesbevægelser i Den 3. Verden især af materiel karakter.³⁰⁾

Årsagen til, at vi ikke havde forbindelse med RAF, var primært politisk. Men der var også en taktisk begrundelse. I starten af samarbejdet med PFLP kunne vi se, at også andre europæere besøgte dem. Vi var ikke interesseret i at blive observeret af andre, når vi besøgte PFLP. Vi anså RAF og andre grupper som en sikkerhedsrisiko, når det drejede sig om det illegale arbejde. Vi fik således udarbejdet procedurer med PFLP, når vi skulle mødes, der sikrede, at vi ikke tilfældigvis rendte ind i andre grupperinger. Vi ville ikke risikere, at et eller andet RAF-medlem – der blev fængslet eller overvåget – skulle fortælle, at de kendte en dansk hemmelig gruppe, der arbejdede med røverier og andet i Danmark. Af samme årsager prøvede vi også at holde os fra de danske politisk organiserede palæstinensere. I forbindelse med bruddet fra KAK til M-KA mistede vi kontakten til PFLP og valgte at genetablere den via de danske PFLPere. Det fik meget uheldige følger, idet de blev aflyttet og igen henledte PETs interesse på vores gruppe. Den fejl gentog vi ikke.

PØK har ikke meget, der understøtter hans påstand om, at vi har haft forbindelse til RAF. Derfor insinuerer han også, at vi simpelthen ikke kan have undgået at løbe ind i dem, når vi har besøgt PFLP. Ifølge PØKs tankeverden er der åbenbart ikke langt fra et tilfældigt møde til et konstitueret samarbejde. Ifølge den mest omfattende biografi om RAF³¹⁾ fremgår det ellers, at RAF i 1970 besøgte Fatah. At det var Fatah som RAF var i træningslejr hos, undgår PØK³²⁾ fuldstændigt at nævne. Læseren får herved det indtryk, at det er en PFLP træningslejr, de har opholdt sig i. Da anden generation af RAF i 1976 ønsker kontakt til træningsfaciliteter, henvender de sig igen til Fatah. De blev imidlertid henvist videre til PFLP, der henviste dem til Haddad. Ifølge denne biografi, har RAF altså slet ikke haft forbindelse til PFLP. PØKs fantasi understøttes ikke af fakta.

Hvor vidt forskellige organisationer RAF

og KAK/M-KA var, kan også ses på de formål de havde med at opsøge de palæstinensiske organisationer. Vi opsøgte organisationerne for at finde ud af, om der var en palæstinensisk organisation, vi ønskede at støtte. **Vi fandt PFLP – gennem dem ville vi støtte den palæstinensiske revolution.** RAF kontaktede Fatah for at modtage militær træning og udrustning **til den politiske kamp i Vesttyskland.**

Efter borgerkrigen i Jordan i 1970 kom det til brud mellem PFLP og *Wadi Haddads* gruppe *Special Force*. RAF var interesseret i et samarbejde med *Wadi Haddad*. Men denne gruppe valgte vi bevidst fra.

Det er korrekt, som PØK skriver, at der var en række møder mellem KAKs ledelse og Wadi Haddad. Disse møder var netop af opklarende karakter. Hvad stod denne organisation for? Var deres sag værd at støtte? Og ville det være fornuftigt og hensigtsmæssigt at arbejde sammen med dem? Hvis disse forudsætninger var til stede, var det så muligt at arbejde sammen med dem uden at udsætte os for en unødigt risiko? Vores egen sikkerhed betød meget for os, for det var den, der sikrede, at vi kunne fortsætte det illegale støtpearbejde.

Vi besluttede af en række årsager ikke at have noget samarbejde – endsige at have nogen relationer til Wadi Haddad. Denne beslutning blev truffet i enighed af KAKs ledelse. Årsagerne var:

- Den vigtigste årsag var, at Haddads aktioner var et stort skridt væk fra at mobilisere de palæstinensiske masser. I stedet for at skabe en folkelig modstand mod den israelske besættelse, som f.eks. i Intifadaen, valgte Haddad at udføre elitære aktioner. Det vil sige aktioner, der krævede høj grad af træning og udstyr at føre ud i livet. Disse aktioner havde den effekt, at de nærmest pacificerede befolkningen, for sådanne aktioner kunne befolkningen ikke udføre. Det at demonstrere og kaste med sten mod besættelsesmagten animerede derimod til modstand og handling – ikke til passivitet.
- Derudover blev vi rystede over, at Haddad startede det første møde med at spørge, hvad vi kunne gøre for ham og

hvad han kunne gøre for os. Han ville indlede et praktisk samarbejde med det samme. Vi insisterede på at starte med en politisk drøftelse og herefter se, om det var fornuftigt at arbejde sammen praktisk.

- Ydermere havde Haddad jo ikke nogen form for succes med sine operationer. Medens han var medlem af PFLP, var han hovedkraften bag flykpringer mv. Disse aktioner havde til formål, at sætte Palæstina-problematikken på den internationale dagsorden. Det lykkedes langt hen ad vejen. Men Haddads aktioner efter bruddet med PFLP var stort set alle fiaskoer såvel politisk som praktisk.
- Endelig mente vi, at PFLP havde ret i deres politiske analyse af situationen efter *Den Sorte September* 1970 i Jordan. I slutningen af 60'erne valgte de palæstinensiske organisationer at have en meget åben tilstedeværelse i Jordan. De optrådte med våben i flygtningelejre og i gaderne i Amman. De brugte Jordan som afsæt til operationer mod de israelske besættelsestropper på Vestbredden. Palæstinenserne udgjorde 60% af Jordans befolkning, og Kong Hussein anså dem som en trussel og indledte et angreb på flygtningelejrene i september 1970. Resultatet blev, at de palæstinensiske organisationer måtte forlade Jordan og flytte til Libanon. På baggrund af dette militære nederlag, havde George Habash og Wadi Haddad hver deres strategi. Haddad konkluderede, at modstandsbevægelsen måtte gå under jorden. Den var ikke stærk nok til at kunne have en åben og dermed sårbar tilstedeværelse i noget arabisk land. Habash konkluderede derimod, at modstandsbevægelsen måtte forblive over jorden med en stor synlig tilstedeværelse og dermed større mulighed for at mobilisere palæstinenserne. Den måtte være i stand til at forsvare flygtningelejrene i Libanon – specielt i forhold til den kristne højrefløj i Libanon.

Vi valgte derfor at *fortsætte samarbejdet med PFLP* under ledelse af George Habash, som havde den folkelige basis, vi

altid så som en forudsætning for at støtte en bevægelse.

PØK når frem til den modsatte konklusion i sin bog, nemlig at vi arbejdede sammen med Haddad, på trods af at det efterfølgende forløb jo viser, at det netop var PFLP/Habash vi samarbejdede med. PØKs konklusion strider også mod politiets bevisførelse. Alt hvad politiet har fremlagt, peger på den samme samarbejdspartner: aflytninger af kommunikation mellem herboende palæstinensere og PFLP, politiets skygninger, og de personer der beviseligt fra PFLPs side havde en finger med i en del af vores planlægning. Endvidere var de personer, der blev anholdt den 26. marts 1983 i Charles de Gaulle-lufthavnen i Paris med et million-beløb skjult i deres tøj, medlemmer af PFLP. Af samme grund blev vi senere sigtet for et røveri, der blev begået den 2. marts 1983, hvor der blev røvet 8,3 millioner kr. fra en pengetransport i Lyngby. Alle disse ting burde lede PØK til en anden konklusion.

Det vi tror, PØK lader sig forlede af, når han mener vi samarbejder med Haddad og ikke PFLP, er et udsagn fra Gotfred Appel til politiet. Her fortæller Gotfred, at Holger Jensen på det andet møde mellem KAKs ledelse og Haddad gik imod KAKs ledelse og proklamerede sin villighed til at støtte Haddad. Det er helt forkert og for dem, der kendte lidt til disciplinen i KAK, er udsagnet latterligt. PØK skriver,³³⁾ at mødet fandt sted i begyndelsen af 1977 i Bagdad, og at der var tre af de fire ledere fra KAK tilstede nemlig Gotfred Appel, Ulla Hauton og Holger Jensen. Dette er også forkert, der var fire tilstede og den fjerde var Jan Weimann. PØKs referat af mødet er skrevet i fuldstændig blind tiltro til, at Gotfred Appel taler sandt til politiet.

Hvorfor kom Gotfred Appel så med dette udsagn efter vores arrestation? Gotfred var naturligvis ikke interesseret i, at KAKs kriminelle handlinger skulle blive afsløret, og at han selv ville havne i fængsel. Derfor valgte han, klog som han var, at fortælle, at den slags ting ikke foregik i KAK. Han havde en mistanke om, at nogle af de unge mennesker (hvor han kun nævnte Holger Jensen med navn, fordi han var død) nærrede sympatier for den

slags handlinger og endda havde sympati for bevægelser som Wadi Haddads *Special Force*. Hans bluff virkede ikke alene overfor offentligheden, men måske også overfor politiet. At det virker overfor PØK, er dog mærkværdigt. Han har jo selv fundet kilder, der fortæller, at røverier og andre kriminelle handlinger allerede foregik i KAK,³⁴⁾ og formålet med disse var støtte til befrielsesbevægelser og i særdeleshed PFLP. PØK omtaler et interview med en tidligere KAK'er, der fortæller, at KAK stod for to røverier. Det ene i december 1975 mod en pengetransport, der på Nordre Fasanvej skulle læsse en halv mill. kr. af til SIDs arbejdsløshedskasse. Det andet i september 1976 mod to postfunktionærer fra Postkontoret i Lyrskovgade, der skulle aflevere 550.000 kr. i banken. Lettere presset fortæller informanten også, at KAK stod for et postbedrageri den 8. november 1976, der gav 1,4 mill. kr. i udbytte ved at indløse falske postgiroanvisninger.

Hele det pågældende kapitel i PØKs bog er fyldt med fejl, der bruges til at underbygge hans teori om vores forbindelser med Haddad. Vi vil kun tilbagevise enkelte fejl.

PØK påstår, at KAKs kontaktpersoner til PFLP ikke fik stempler i deres pas i de mellemøstlige lufthavne³⁵⁾. Det er fuldstændigt forkert. Denne procedure gjaldt udelukkende de få møder, vi havde med Wadi Haddad i Bagdad. Hvis PØK havde gransket lidt i retsprotokollerne, ville han se, at vi havde et omfattende projekt i gang med at skaffe falske pas. Det havde vi, fordi vi fik stempler, hver gang vi tog til Mellemøsten. Vi gjorde derfor det, at vi tit meldte vores pas bortkommet. Derved fik vi nye pas, der ikke var overfyldt med arabiske stempler. Dette kan bekræftes både af sagens akter, af retsprotokollerne og hvis PØK havde kontaktet pas-myndighederne. Men det lyder jo godt og er med til at skabe den spændende historie, at vi bare kunne passere grænserne uden at få stempler.

Møderne med Wadi Haddad, som PØK omtaler, var ikke i M-KAs tid, men alene en møderække der fandt sted mellem KAK (under Gotfred Appels ledelse) og Haddad.

Det var en kort møderække, som blev afbrudt af KAK, fordi man ønskede at fortsætte samarbejdet med PFLP og ikke Wadi Haddad. I det selv samme kapitel hvor PØK beskriver denne dialog mellem KAK og Wadi Haddad, har han masser af fakta, der modsiger hans egne konklusioner. PØK omtaler i samme kapitel samt i andre en række af personer, vi havde kontakt til. Alle disse er repræsentanter for PFLP, den mest kendte er en af PFLPs offentlige talsmænd Taysir Quba.

I M-KAs tid var der ingen forbindelser til resterne af Haddads organisation. Wadi Haddad selv døde i 1978, det år M-KA blev oprettet.

RAF havde beviseligt forbindelser til Wadi Haddad. Haddad stod for fly-bortførelsen den 13. oktober 1977. Flyet endte i Mogadishu i Somalia. Her forlangte flybortførerne, at tilfangetagne palæstinensere og RAF-medlemmer skulle løslades til gengæld for frigivelsen af passagererne. Aktionen endte som et nederlag for Haddad, idet det tyske antiterrorkorps angreb flyet og fik befriet passagererne. Vi har altså på et tidspunkt kendt nogen, der samarbejdede med RAF – ikke mere. Alligevel bruger PØK firs sider i sin bog på at gentage historien om RAF. Den er da interessant og øger spændingsværdien, den kommer bare ikke Blekingegade-gruppen ved.

PØK bruger også mange sider i sine bøger på at fortælle om Haddads aktioner, ikke mindst dem, der blev ledet af Ilich Ramirez Sanches³⁶⁾. Han er mere kendt under dæknavnene *Carlos* og *Sjakalen*. Carlos er født i Venezuela, hans politiske engagement ledte ham til et samarbejde med PFLP og senere Wadi Haddad. De få møder vi havde med Haddad, var udelukkende med ham. Det er korrekt, som PØK omtaler, at han var flankeret af to kvinder, men det var udelukkende Haddad, der førte ordet. Vi har aldrig mødt eller kendt Carlos. Men Haddads aktioner og inddragelse af den legendariske Sjakal øger naturligvis spændingsværdien, men har ikke noget med os at gøre.

I retten blev det fremlagt, at Carlos måske havde kendskab til navnet KAK. Da han skulle anholdes i sommeren 1975 i

Paris, dræbte han en politibetjent og den PFLPer, der havde stukket ham. I en lommebog i lejligheden fandt politiet et sted noteret ”KAK & KOUF”. Den eneste forklaring vi kan finde på det – for det er jo sandsynligt, at det er KAK & KUF, der henvises til – er, at PFLP har givet nogle af de agenter, de har haft under jorden i Europa, navnet på vores organisation. Det kunne måske være praktisk for dem, hvis de skulle flygte og deres flugtrute kom forbi Danmark. De ville vel forvente hjælp fra os i denne situation. Det er dog noget PFLP har gjort uden vores vidende. Politiet forsøgte heller ikke at bevise, at vi skulle have haft kendskab til Carlos.

Vores samarbejde med PFLP har på ingen måde haft den karakter, at vi var en celle i PFLP, som PØK beretter. Hvis man omtaler os som en celle i en organisation, må dette implicere, at cellen får ordrer oppefra. Vi har altid, som katten på vejen, været vores egen. Vores praksis var styret af vores egen politiske analyse og strategi. Vi har aldrig holdt et møde med PFLP, uden vi har diskuteret politik. Vi støttede ikke kun PFLP på grund af ønsket om etableringen af en palæstinensisk nationalstat, men fordi PFLP havde en vision om en socialistisk samfundsmode i den arabiske verden, og fordi PFLP havde en klar international profil. Når vi støttede PFLP, støttede vi internationalisme. PFLP stod for træning af mange medlemmer fra befrielsesbevægelser fra Den 3. Verden. De første sandinister³⁷⁾ blev uddannet i PFLPs lejre i Libanon. Sandinisterne – FSLN (Frente Sandinista de Liberación Nacional, Den Nationale Sandinistiske Befrielsesfront) – gennemførte en succesfuld befrielseskamp i Nicaragua i 1979, hvorved de fik statsmagten. For os havde støtten til PFLP en vigtig international vinkel, men vi støttede og samarbejdede med mange andre bevægelser fra Den 3. Verden.

M-KA var en selvstændig gruppe med egen politisk linje, der divergerede fra PFLPs politiske linje på flere punkter. Vi diskuterede f.eks. meget forholdet til Sovjetunionen, som PFLP nærmede sig mere og mere i 1980'erne. Vi kritiserede også deres aktioner hen over den libane-

siske grænse ind i Israel, fordi de i nogen udstrækning havde det samme elitære præg som Haddads aktioner og medførte blodige gengældelsesaktioner fra Israel.

Opbygningen af Manifest – Kommunistisk Arbejdsgruppe

I det følgende beskriver vi tilblivelsen af efterfølgeren til KAK: *Manifest – Kommunistisk Arbejdsgruppe* (M-KA). Vi vægter følgende tre temaer:

- M-KA's dannelse var et opgør med den autoritære ledelsesstil.
- M-KA udviklede en mere nuanceret teori, der bedre afspejlede virkeligheden. Teorien om det ulige bytte.
- M-KA videreførte det legale og illegale støttee arbejde.

Splittelsen i KAK

I løbet af 1977-78 var der skabt grobund for personlige og politiske magtkampe i KAK. Organisationen bestod oprindeligt af to ledere Godfred Appel og Ulla Hauton og så en række unge entusiastiske relativt uskoledede medlemmer. I slutningen af 70'erne havde vi 10 års politiske studier i rygsækken, samt erfaring fra rejser, solidaritetsarbejde mv. De unge var blevet mere modne og havde fået deres egne meninger.

Der var en begyndende utilfredshed med den manglende udvikling af den politiske linje og kadaverdisciplinen, som hæmmede nyskabelse af den politiske teori. Økonomiske studier af imperialismen, oliekrisen m.m. førte ikke til udvikling af det politiske grundlag. Virkelyst og initiativer blev holdt tilbage, fordi man ikke gjorde noget, før man fik besked på det. Desuden var der personlige konflikter. Ulla følte sig overset af de mandlige medlemmer. Der har uden tvivl været kønsdiskriminering i KAK og det var tiden, hvor rødstrømpebevægelsen stod stærkt. Konflikterne tog således form af et kønspolitisk opgør, hvor en kvindegruppe i KAK, med ledelsesaccept krævede, at de mandlige kammerater udøvede selvkritik. Hvis man ikke deltog i disse seancer, var trus-

len eksklusion. Det var en alvorlig trussel, fordi medlemskabet af organisationen var centralt i vores liv. Man kunne ikke bare gå et andet sted hen. Der var ikke mange organisationer, der prioriterede det praktiske solidaritetsarbejde med befrielsesbevægelserne. KAKere var stolte af deres organisation.

Kritik-selvkritik møderne kørte i vinteren 1977/78 og lammede organisationens øvrige arbejde. Kvindegruppen krævede flere medlemmer ekskluderet. Venskaber, parforhold og kammeratskabet i organisationen blev sat under pres. Det gik op for flere af de centrale aktører i kønsdiskrimineringskampagnen – mænd som kvinder – at den var kørt af sporet. På deres initiativ indkaldtes til det første af en række møder udenom ledelsen den 4. maj 1978. De 25-30 medlemmer mødtes i en villa på Godthåbsvej, hvor 4-5 medlemmer boede i et kollektiv. Dagsordenen var i første omgang at få standset kampagnen og finde ud af, hvorfor det var gået galt. Hvad var det i KAKs organisation, der førte til den slags? Ulla og Gotfred blev indkaldt til et møde nogle dage senere for at give deres redegørelse. Ulla var vred og mente kampagnen skulle køre videre. Derfor mødte Gotfred op alene og foreslog et halvt års stilstand, hvorefter ledelsen ville redegøre for, hvad der var gået galt. Det ville forsamlingen ikke, de ville selv udrede årsagerne til hændelsesforløbet i kønsdiskrimineringskampagnen. Et stort flertal beslutter at ekskludere Gotfred og Ulla.

Sommeren over holdtes en række møder, hvor KAKs politiske linje, praksis og organisationsform blev diskuteret. Det viste sig, at der i forsamlingen var uenighed om, hvordan arbejdet med at analysere fortidens fejl og opbygningen af en ny organisation skulle gribes an og prioriteres. Der blev lavet talrige papirer med evalueringer og planer om yderligere omfattende undersøgelser af teori og praksis. Det så ud til, at diskussionerne kunne vare hele og halve år.

For os og nogle få andre var det et problem, at praksis samtidig var lammet. Vi måtte forholde os til vores solidaritetsarbejde – både det legale og det illegale. Vi måtte forholde os til sympatisørerne i *Tøj*

Til Afrika. Vi måtte genetablere kontakten til de befrielsesbevægelser, vi samarbejdede med. De undrede sig jo over, hvad der foregik. Vi ville genoptage praksis samtidig med, at vi fortsatte den politiske evaluering og udvikling. Vi meldte dette synspunkt ud i august 1978 og dannede en fraktion.

Fra da af var KAK reelt splittet i tre grupper. Gotfred Appel og Ulla Hauton, der nægtede at anerkende eksklusionen, fortsatte under det gamle navn KAK. I *Kommunistisk Orientering* skriver de, at de havde ekskluderet resten af medlemmerne. De tilsluttede sig kritikløst både de kinesiske teorier og valgte at støtte de samme bevægelser som kineserne. Kinesisk udenrigspolitik byggede i denne periode på en analyse, der opdelte verden i tre dele: to konkurrerende imperialistiske magter – USA og Sovjet – og så resten af verden. Kina så Sovjet som den aggressive og imperialistiske magt, som resten af verden måtte stå sammen mod. Pludselig fik landene i Den 3. Verden og de Vesteuropæiske lande fælles interesser i kampen mod Sovjet. Denne *3-Verdens teori* overtog KAK. Hvad angår praksis, tog de kontakt til et klunserkollektiv i Ollerup. Sammen med dem valgte de i overensstemmelse med Kinas verdensbillede bl.a. at støtte Pol Pot i Cambodja.

Andre gamle KAKere dannede for en kortere periode Marxistisk Arbejdsgruppe (MAG). De forsøgte at fortsætte de kritiske studier af fortiden og hvad der gik galt, samtidig med at de forsøgte at udvikle en ny politik og solidaritetsarbejdet. Men uden held. De opløste sig i løbet af 1980.

Vi tre og 4-5 andre KAKere forberedte dannelsen af en ny organisation. Dem der havde kendskab til det illegale arbejde, sikrede aktiverne ved at flytte dem til et nyt lokale. Vi tog kontakt til befrielsesbevægelserne og forklarede den nye situation. Vi lejede lokaler og etablerede et trykkeri. Sympatisørorganisationen *Tøj Til Afrika* (TTA) splittedes også. Størstedelen af TTA-folk i København fulgte os. Vi knyttede også TTA-gruppen i Odense til os og senere oprettedes en gruppe i Århus.

MANIFEST



Organ for KOMMUNISTISK ARBEJDSGRUPPE

Nr. 1 15. oktober 1978 pris 5 kr.

KOMMUNISTISK ARBEJDSGRUPPE DANNET

Den 4. maj blev Kommunistisk Arbejdsgruppes (KAK) ledelse afsat af de øvrige medlemmer efter en mere end et halvt år lang periode med interne problemer, som ledelsen hovedsagelig selv havde skabt og siden havde vist sig ude af stand til at løse. Kort tid efter forlod nogle fra den afsatte ledelse - deriblandt Gotfred Appel - organisationen. Det skabte imidlertid et navneproblem, idet Gotfred Appel anmeldte navnet Kommunistisk Arbejdsgruppes til Handelsministeriets Foreningsregister, mens vi klart opfattede os selv som KAK. Da vi ikke ville indlade os på en uensidig strid om et navn, kaldte vi os i stedet "det nye KAK" eller "Futurgruppen" (i relation til forlaget Futur) - men uden at vi derved ville give afsked på, at det var os, der videreførte organisationen med den politiske linje, KAK havde stået for. De organisatoriske uoverensstemmelser mellem KAK og Futurgruppen løstes ikke, og eksisterer også fortfarande mellem KAK og os. Vi mener det er nødvendigt og muligt at opbygge en revolutionær organisation i et snylterland af Danmarks art på nærværende tidspunkt er en objektiv umulighed.

I Futurgruppen viste det sig snart, at der var stor uenighed om, hvordan arbejdet med at kritisere fejlene i fortiden og at lægge linjen for det fremtidige arbejde skulle gribes an. Der blev holdt et utal af møder, og der var uenighed på næsten alle punkter. Det var imidlertid fremherskende hos flertallet af Futurgruppens medlemmer, at uenigheden ikke var dybtgående, og derfor var enhedsbestræbelserne stærke i en lang periode. Og dette til trods for, at der ret hurtigt dukkede synspunkter op, som direkte angreb snylterstatsteorien og dens grundlag. Vi - medlemmer af Kommunistisk Arbejdsgruppe - spillede i lang tid - først som enkeltpersoner, derefter som en fraktion - rollen som fortalere for enhed, næsten for enhver pris. Det var et princip, som viste sig at koste dyrt, og som vi i dag kan se, højst sandsynligt var forkert. Prisen for enhedsbestræbelserne var en række skriv og udtalelser i Futurgruppens eller "det nye KAK's" navn, hvor der praktisk taget blev gjort vold på vore grundlæggende opfattelser om, hvordan virkeligheden ser ud, og om hvad opgaverne for revolutionære i et imperialistisk snylterland er. Fordi uoverensstemmelserne blev større og større - og mere og mere klart politiske, forblev Futurgruppens handlinger kompromissfyldte, valne og intetsigende. Uenigheden lammede os, vi kunne faktisk ikke forestage os noget udadtil - og det i en situation, hvor vi til tider dagligt blev konfronteret med problemer, som vi skulle tage stilling til og løse, bl. a. i den antiimperialistiske organisation "Tøj til Afrika". Det stod os klart, at situationen var mere end ubehagelig. For hver dag der gik, forværredes vore muligheder for at gøre rettet tilfældet hos ITA-afdelingerne, sympatisører og andre til os, som en organisation, der ville og kunne lede det antiimperialistiske arbejde. Vi så en splittelse af Futurgruppens som mere og mere uundgåelig. Hos visse medlemmer var der direkte uenighed omkring det statsteoretiske KAK's politiske linje, og igen hos andre manglende forståelse for nødvendigheden af hurtigt at komme igang med det antiimperialistiske arbejde.

Indhold:

Artikler fra Zimbabwe News:	s. 4
Politisk uddannelse i ZANU.	s. 12
Hele landet en slagmark.	s. 16
Johanne Kambanje Kadzwa's historie.	s. 17
Hvide sættere er slanger.	s. 19
Imperialistisk komplott.	s. 21
Argghiri Emmanuel: Arbejderklassens stilling internationalt.	s. 21

tiv at støtte befrielsesbevægelserne. Revolutionen lå ude i en fjern og ukonkret fremtid. Vi anså tre ting for vigtige: at udvikle og sprede den politiske teori, samt at videreføre den illegale og legale praksis. Vi ville yde finansiel hjælp til befrielsesbevægelser, men være en organisation, der ydede denne støtte på sit eget grundlag, sine egne analyser og beslutninger. Det danske nationale perspektiv gled i baggrunden til fordel for et globalt perspektiv. Vi var på den måde et udtryk for en globalisering, selvom begrebet knapt eksisterede dengang. Det kunne også ses i vores logo - en jordklode sat sammen med en femtakket stjerne.

Etableringen af den nye organisation frisatte en enorm mængde energi. Efter at have ligget underdrejet i tre-kvart år skulle der gang i aktiviteterne. Autoriteten Gotfred Appel havde hæmmet mulighederne for politisk udvikling. Kadaverdisciplinen, hvor folk ikke gjorde noget før de fik besked på det, havde hæmmet aktiviteterne. Nu var der nye muligheder.

Organisationen

M-KA var en lille, men hårdt arbejdende organisation. Folk var enten heltids "professionelle" på arbejdsløshedsunderstøttelse eller brugte al deres fritid på arbejdet. Nogle få gik ud, andre kom til. Medlemstallet var mellem 12 og 15. Det illegale arbejde gjorde, at nye medlemmer først blev optaget efter et årelangt nøje kendskab. Der var en lidt større kreds af sympatisører og folk vi arbejdede sammen med om det praktiske solidaritetsarbejde. Vores blad *Manifest* havde ca. 200 betalende abonnenter.

Organisationsformen i M-KA var et brud med den centralisme og lukket-hed, KAK havde stået for. Vi havde en demokratisk valgt ledelse og i det hele taget en flad struktur. Vi ønskede en organisation, der var i stand til at udvikle sin politik gennem diskussion internt og eksternt. Holger var en af dynamoerne i denne periode, men

MANIFEST - Kommunistisk Arbejdsgruppe dannes

Den 3. september 1978 blev *Manifest - Kommunistisk Arbejdsgruppe* (M-KA) formelt dannet. Til at begynde med bestod den blot af syv medlemmer heriblandt Holger og os. I oktober udkom vores blad *Manifest*. Den første artikel *Kommunistisk Arbejdsgruppe dannet*³⁸⁾ ridser baggrunden op. Vi følte os dels som KAKs arvtagere, dels ønskede vi at udvikle vores forståelse af verden for at forbedre praksis.

Den organisatoriske målsætning var anderledes i M-KA end i det gamle KAK. Gotfred Appel ønskede, på trods af at revolutionen i Danmark lå langt ude i fremtiden, at opbygge en organisation, der havde de fornødne ressourcer, viden og disciplin til at agere, når der opstod en revolutionær situation her³⁹⁾. Støtten til befrielseskampen havde et klart dansk perspektiv. KAK skulle være klar *når dagen kom*⁴⁰⁾. For M-KA var det revolutionære perspek-

mere med sit engagement end ved egentlig ledelse. Hans død i 1980 var et stort tab for os, men tiden efter viste, at M-KA havde udviklet sin styrke og bredde til at fortsætte arbejdet op gennem 1980'erne. Der var etableret en arbejdsdeling i gruppen mellem det organisatoriske, teoretiske, legale og illegale arbejde med en gensidig respekt. Det gav stabilitet og effektivitet i gruppen.

Det er klart, at det illegale arbejde gav nogle væsentlige begrænsninger i åbenheden. Kun de, der var involveret i dette arbejde, havde en konkret viden. Men det var organisationen som helhed, der besluttede, hvilke befrielsesbevægelser vi støttede.

Vi indrettede lokaler på Vibevej i Københavns Nordvest Kvarter med offset trykkeri og forlag. Herfra udgav vi blad, trykte materiale for *Tøj Til Afrika* og senere hen en række bøger. Udgifterne til lokaler blev betalt med kontingent. Man betalte efter evne og den var ofte høj.

Udvikling af politikken

Det politiske udviklingsarbejde spillede en stor rolle i M-KA. Vi indbød sympatisørkredsen i TTA til studiearbejdet. Vi indrettede et lokale på Vibevej med et lille tidsskriftbibliotek. Det var før Internettets tid, så vi havde blandt andet et abonnement på *BBC-world service*. Det var daglige udskrifter af lokale nyhedstelegrammer fra Mellemøsten, det sydlige Afrika osv. På den måde kunne vi holde os opdaterede fra dag til dag, med hvad der foregik i de lande, hvor vi støttede bevægelser. Studierejserne fortsatte ligeledes. Der var rejser til Zimbabwe, Mozambique, Sydafrika, Botswana, Filippinerne og forskellige lande i Mellemøsten. Hele M-KA besøgte PFLP i Libanon i 1981, dels for at diskutere politik og dels for at give de medlemmer, der ikke havde set de palæstinensiske flygtninges forhold den mulighed.

Teori var vigtig for os. Både en mere



Arghiri Emmanuel i diskussioner i forbindelse med bogen "Imperialismen idag". Til højre sidder Torkil Lauesen.

overordnet forståelse af økonomi og politik og mere konkrete analyser af, hvor og hvordan det var hensigtsmæssigt at handle. Vi var meget bevidste om ikke kun at blive en praktisk arbejdende organisation. Der lå altid bevidste strategiske og taktiske overvejelser bag praksis. Vi tog os tiden og roen til at udvikle teori og samle viden. Vi diskuterede altid politik før praktisk samarbejde med befrielsesbevægelser. Vi delte erfaringer og udvekslede politiske synspunkter med dem.

Fra Lenin til det ulige bytte

Gotfred var Leninist.⁴¹⁾ Hvis der var et teoretisk problem, var hans svar: *Så må vi se, hvad Lenin skriver om det*. Alle svar kunne findes i Lenins *Collected Works* i 40 bind. KAKs analyse af imperialismen tog derfor også udgangspunkt i Lenins skrift *Imperialismen som kapitalismens højeste stadium*⁴²⁾.

I midten af 1970'erne søgte KAK at opdatere Lenins analyse, ligesom Vargas og Mendelsohn havde gjort i deres bog *New Data*⁴³⁾. I årevis studerede vi kapitaleksport til Den 3. Verden og profitrater. Vi undersøgte de transnationale selskabers udvikling. Vi undersøgte råvareudvindingen osv. Efter meget omfattende undersøgelser måtte vi konstatere, at Lenins forklaringer på imperialis-

men ikke holdt vand mere. Investeringernes størrelse og profitmængde kunne ikke forklare den voksende kløft mellem rige og fattige lande. Men KAK var ikke i stand til at tage konsekvensen og revidere teorien om *Superprofitterne*.

Det problem eksisterede ikke i M-KA. Vi kunne derfor drage nytte af den udvikling, som imperialismeteorien gennemgik i 1970'erne. Den ægyptiske økonom og historiker Samir Amin⁴⁴⁾ formulerede teorien om de rige lande i *centeret*, der udbyttede de *afhængige* fattige lande i *periferien* som forklaring på Den 3. Verdens fattigdom og underudvikling. Den amerikanske professor i sociologi Immanuel Wallerstein⁴⁵⁾ beskrev den historiske udvikling af verdenssystemet og opdelingen i fattige og rige lande fra 14-hundredetallet og frem til i dag. Arghiri Emmanuel fremsatte teorien om *det ulige bytte*. I stedet for kapital-eksport og superprofitter, var det den ulige handel, der var årsagen til verdens opdeling i rige og fattige lande.⁴⁶⁾ Ulige bytte opstår, når varer bliver produceret med lave lønninger i 3. Verden og sælges til de rige lande med højt lønniveau. Ulige bytte kan beskrives som et resultat af ulige betaling for arbejde af samme værdi.

Det der særligt fangede os ved Emmanuel, var hans videnskabelighed. Hans analyse lå i direkte forlængelse af Marx' værk *Kapitalen*. Den tog udgangspunkt i samme grundige gennemgang af, hvad der var af teorier om udenrigshandel fra 18-hundredtallets klassiske økonomer og frem. Hvert argument blev vendt og drejet.

Vi havde kontakt med Emmanuel allerede fra 1974, men efter splittelsen blev forbindelsen tættere. Vi besøgte ham flere gange gennem årene. Kontakten fortsatte efter vores fængsling frem til hans død i 2001. Da vi i begyndelsen af 1980'erne skrev en bog om imperialismens politiske økonomi og de politiske konsekvenser med titlen *Imperialismen i dag* gennemgik vi bogen med Emmanuel og han var så venlig at bidrage med et forord.⁴⁷⁾ Heri skriver han bl.a.:

Ofte når jeg har skullet forelægge min teori om "det ulige bytte" og den internationale udbytning, som er et resultat heraf, er jeg på både akademiske og på andre møder blevet

stillet et bestemt spørgsmål i forskellige versioner. Oprigtige, militante venstreorienterede har rådvildt spurgt: Hvad nu hvis det er rigtigt, at proletariatet ikke længere eksisterer i vores industrialiserede lande? Hvad nu hvis alle eller næsten alle lønmodtagere, såvel arbejdere som funktionærer, er blevet til arbejderaristokrater, som pr. definition skaber mindre værdi end den værdi, deres lønninger gør det muligt for dem at tilegne sig, og at de derfor objektivt set er blevet allierede med den imperialisme, der giver dem denne ekstra værdi? Hvis dette er rigtigt, hvad skal der så blive af de revolutionære marxisters politiske praksis? Til hvem, til hvilken klasse, til hvilket lag i samfundet kan de så henvende sig? ... Manifest – Kommunistisk Arbejdsgruppe svarer på dette spørgsmål i denne bog. Man må, siger de, helt enkelt tjene de klasser, som har interesse i at styrte imperialismen – uanset hvor de findes i verden. Dette er mere klart og præcist end noget svar, jeg selv har været i stand til at mumle til mine forskellige spørger her og der.

.. Som et resultat af nogle historiske forandringer, som Marx ikke kunne forudse, er klasser i dag ikke længere fordelt "geografisk" indenfor de enkelte lande efter den klassiske model. Proletariatet – som den sande varetager af den socialistiske revolution – er praktisk talt forsvundet i centerets overflodslande. Det eksisterer fortsat i periferien.

Denne bogs opbygning afspejler udviklingen af deres praksis, som jeg selv har kunnet bevidne gennem de personlige kontakter, jeg har haft med forfatterne. Først kende verden – så forandre den. Men kende verden, som den er i dag, og ikke som den var på Marx' tid – og alligevel at bruge den marxistiske metode.

I bogen er vi optaget af at give et realistisk bud på *det ulige byttes* størrelse. Gennem tal for lønninger og handel beregnede vi, at det i 1977 var ca. 350 milliarder US\$, der blev overført fra Den 3. Verden til de rige lande (OECD-lande)⁴⁸⁾.

Emmanuel trak sig tilbage fra den akademiske verden i slutningen af 1980'erne og døde i 2001, 90 år gammel. Men flere har fortsat arbejdet med studiet af det uli-

ge bytte. Hvis man sætter det ulige bytte til nul i 1865, viser beregningen af handelstal, løntal og købekraft, at det ulige bytte i 1995 beløb sig til 1750 milliarder dollars, dengang svarende til 6,6 % af verdens samlede nationalprodukt. De tre største tabere i 1995 på det ulige bytte var Kina, Mexico og Indonesien. De tre største vindere var USA, Japan og Tyskland.⁴⁹⁾ I dag har det ulige bytte rundet de 2000 milliarder dollars årligt. Dette beløb er flere gange større end den samlede udviklingshjælp plus private kreditter og investeringer i Den 3. Verden.

Andre studier

I hele M-KAs periode, fra 1978 til vores fængsling i april 1989, blev der studeret. Nogle af resultaterne blev offentliggjort. Vi undersøgte den historiske oprindelse til verdens opdeling i rige og fattige lande. Vi studerede, hvorfor nogle tidligere kolonier – Sydamerika – forblev fattige, mens andre gamle koloniale områder – Nordamerika – udviklede sig og blev en del af den rige verden. En del af dette arbejde er trykt i *Manifest*⁵⁰⁾. Vi studerede kriseteori og kapitalismens evne til at tilpasse og forandre sig⁵¹⁾. Vi studerede Sovjetunionens udvikling i 1980'erne⁵²⁾. Vi interesserede os for USAs militære strategi i Den 3. Verden efter Vietnam-krigen⁵³⁾. Vi søgte bestandig ny viden og diskuterede vores synspunkter både med politiske venner og folk i det akademiske miljø. I midten af 1980'erne var vi med til at starte et politisk tidsskrift *Liberation*, der udkom i Tanzania og Uganda. Fra 1978 og frem har vi således svært ved at se den dogmatisme i vores verdensbillede, som PØK fremstiller.

Solidaritetsarbejdet

Det legale solidaritetsarbejde fortsatte i M-KA regi. Via *Tøj Til Afrika* sendte vi tonsvis af sorteret tøj, sko og telte til flygtninge fra Zimbabwe i Mozambique og flygtninge fra Namibia i Angola. Vi besøgte lejrene for at sikre, at tingene kom frem. Sammen med *Ulandskluserne* arrangerede vi månedlige loppemarkeder.



Café Liberation
Islands Brygge 9
 tlf 01958464 • Åbent ma-fr 14-24 lo-sø 16-24

Overskuddet gik til bl.a. politiske flygtninge fra Sydafrika og til PFLO (Peoples Front for the Liberation of Oman) i den arabiske golf. Denne aktivitet støttedes op med politisk materiale, hvor vi fortalte om de befrielsesbevægelser vi støttede. Således udgav vi i 1983 en bog *Konflikten om Vestsahara*⁵⁴⁾. Vi var i 1985 med til at starte Vestsahara-komiteen, der støttede flygtninge fra Vestsahara. Vi arbejdede desuden i *Namibiaforeningen*, *Filippiner komiteen* og i *El Salvador kampagnen*.

I 1987 åbnede vi *Cafe Liberation* på Islands Brygge, der blev drevet med frivillig arbejdskraft. Her gik overskuddet til befrielsesbevægelser.

Vi havde fire kriterier, for hvem vi støttede⁵⁵⁾:

1. Bevægelsen skulle have et socialistisk perspektiv.
2. Den skulle være knyttet til brede folkelige massebevægelser.
3. Kampen skulle have en strategisk betydning i forhold til imperialismen.
4. Endelig var der en mere taktisk prioritering. Vores begrænsede støtte skulle gøre

en forskel. Vi støttede ofte bevægelser i en tidlig fase, hvor de ikke var blevet alment accepteret i det internationale solidaritetsarbejde.

Lad os nævne et eksempel. I begyndelsen af 1980'erne støttede vi en politisk bevægelse – *Black Conscious Movement* – i Sydafrika. Det var en bevægelse, der havde sit udspring blandt studenter og unge i de fattige townships omkring Johannesburg. Vores støtte gik ud på at trykke deres blad *Islandwana Revolutionary Effort*, løbesedler og plakater. Vi sendte materialet til Botswana, hvorfra det blev smuglet ind i Sydafrika. Vi støttede også driften af en svinefarm og en forretning i Botswana ved grænsen til Sydafrika. Disse aktiviteter blev drevet af politiske flygtninge fra Sydafrika og fungerede som base for aktiviteter inde i selve Sydafrika. Dette er blot ét eksempel på, at vores støttemarbejde har været mere alsidigt, både hvad angår form og målgruppe, end det, der er skildret i PØKs bøger.

Vi valgte at videreføre det illegale støttemarbejde, først og fremmest fordi resultaterne heraf var kvantitativt større end det, de legale former for praksis, kunne skabe.

Spejlinger

I kapitlet *Spejlinger* i andet bind⁵⁶⁾ af Peter Øvig Knudsens bøger gør forfatteren, på grundlag af samtaler med *den anonyme stemme*, sig nogle betragtninger om hvilke personer og organisationer Blekingegadegruppen har spejlet sig i. Vi kan være lidt i tvivl om, hvad det betyder at spejle sig i andre. PØK anskuer det ved at han drager nogle overfladiske lighedspunkter imellem andre og os.

Vi har ikke bevidst spejlet os i nogen. Ud over at tilbagevise dette, vil vi hellere rejse to andre spørgsmål, som er mere relevante:

- Hvem inspirerede os rent faktisk via deres teorier og praksis?
- Vi vil fortælle om organisationer/grupper, i hvis praksis man med rette kan drage paralleller til os.

I følge PØK og *stemmen* skulle vi blandt andet have spejlet os i Wejra-sagens⁵⁷⁾ persongalleri. Wejra er en navet på et våbenfirma i Ålborg, der handlede med våben på Israels vegne. Vi skulle med andre ord have fundet ligheder mellem deres motiver og handlinger og vores. Det er noget vi har svært ved at genkende, endsige på noget tidspunkt har hørt nævnt i vores kredse. Hvis nogen har spejlet sig i Wejra-persongalleriet finder vi det ejendommeligt, men vi kan naturligvis ikke afvise, at *stemmen* har gjort det.

Hele kapitlet og dets konklusioner forekommer os at være et *mixum compositum* som Kipling sagde, da han havde skrevet *On the road to Mandalay* og fik at vide, at der ikke lå nogen ”*grå Moulmein pagode*” i Mandalay og at det inde midt i Burma ville være svært at ”*se flyvefisk i leg bag Kinabugstens kaj*”.

Persongalleriet omkring Wejra – med undtagelse af den israelske bagmand og Uggi Mersholt – har som hovedmotiv haft egen vinding. De var villige til at sende krudt og kugler hvorhen og til hvem, det skulle være, hvis der bare var penge i det. Det var ikke vores motiv.

I andre sammenhænge bl.a. i forskellige radiointerviews har PØK hævdet, at vi så os som arvtager til modstandsbevægelsen under anden verdenskrig. Her må vi også melde pas. Dels var den sammenhæng hvori, modstandsbevægelsen fungerede, radikalt anderledes end den kontekst, vi handlede i. Modstandsbevægelsen opererede i et besat land, hvor mange af de almindelige borgerlige rettigheder var afskaffet. Danmark var desuden ikke besat af en hvilken som helst magt, men af det brutale Naziregime, hvor enhver opposition – lille som stor – blev slået ned med hård hånd. Vi respekterer og beundrer den uselviskhed og det mod, disse mennesker havde – klar til at risikere selv den ultimative pris. Men fra dette og til at se sig som arvtager, er der godt nok langt.

Lad os i stedet vende os imod nogle personer og organisationer som rent faktisk inspirerede os, og organisationer hvor man kan drage paralleller til vores illegale praksis.



Che

Che Guevara var for os – som for mange andre – et forbillede. Holger havde allerede i slutningen af 60'erne været på Cuba med den første danske arbejdsbrigade i sukkerhøsten. Che's død i Bolivia faldt sammen med vores politisering. Men inspirationen stak dybere end fascinationen af et ikon. Den politik vi siden hen udviklede, er langt hen ad vejen den samme som hans. Che havde netop et globalt perspektiv på befrielseskampen. For ham drejede det sig ikke kun om den nationale befrielse af Cuba fra amerikansk dominans. Denne kamp var et led i en global – eller international strategi – som det hed dengang. Imperialismen skulle angribes i periferien, hvor udbytningen og undertrykkelsen og dermed modstanden var stærkest. ”Skab to, tre mange.. Vietnam”^{75b)} var Ches parole. En anden parallel er som tidligere nævnt hans forståelse af sammenhængen mellem udbytningen i Den 3. Verden og levestandarden i vores del af verden.

Ches internationalisme lå i hans praksis. Efter befrielsen af Cuba drejede det sig ikke kun om Cubas nationale interesser. Cuba skulle støtte befrielseskampen i Asien, Afrika og Latinamerika. Che, der selv var argentiner, tog kort tid efter sejren i Cuba til Alger, derefter til Congo og senere søgte han at udvikle befrielseskampen i Bolivia, der igen skulle blive et springbræt for kampen i hans hjemland Argentina.

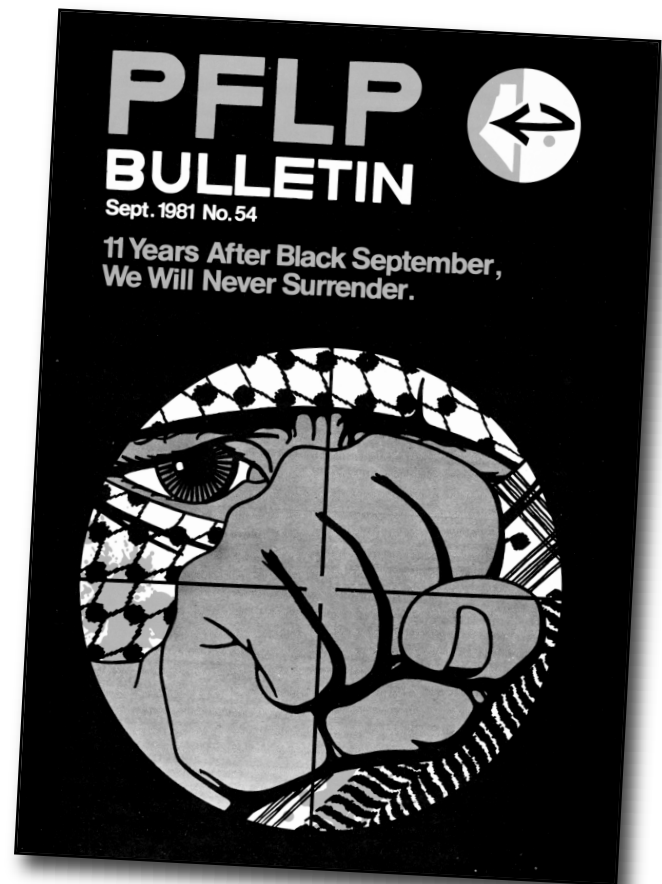
En anden væsentlig inspirationskilde var PFLP. De havde fra starten et nationalt,

regionalt og globalt perspektiv og ikke mindst en praksis i overensstemmelse hermed.

PFLP

KAK fokuserede i slutningen af 60'erne på Vietnam-krigen. Det var solidariteten med det kæmpende vietnamesiske folk mod supermagten USA, der følelsesmæssigt og rationelt kunne få folk til at demonstrere og organisere sig. I begyndelsen af 70'erne stod det klart, at Vietnam-krigen var ved at gå på hæld. Modstanden mod krigen var voksende i USA og FNL / Nordvietnam var militært i fremgang. Derfor ønskede vi at finde en anden konflikt, der kunne overtage den mobiliseringseffekt, som Vietnam-krigen havde.

KAK valgte at fokusere på Mellemøsten, dels på grund af den strategiske betydning med de største olielagre i verden og dels på grund af den palæstinensiske konflikt. I



Vietnam-demonstrationer blev KAKere og sympatisører udstyret med det palæstinensiske flag og bannere med paroler som *Vietnam Palæstina – samme kamp*.

Det næste fokuspunkt var så, hvilken palæstinensisk bevægelse vi skulle støtte? Fatah blev hurtigt fravalgt, dels på grund af deres rent nationalistiske profil uden nogen form for socialisme og dels på grund af korrupsionen, der var bygget op omkring Yassir Arafat – lederen af Fatah og paraplyorganisationen PLO (Palestine Liberation Organisation). Derudover var der en del palæstinensiske bevægelser, der tydeligvis var styret af hver sin arabiske nation. Vi ledte efter en organisation der opfyldte forskellige kriterier: Dels skulle den have et socialistisk perspektiv, dels skulle den have basis i befolkningen, dels skulle den være uafhængig og endelig måtte den meget gerne have en teori om verden, der mindede om KAKs. Det vil sige en teori, der betonedede vigtigheden af kampen i Den 3. Verden – ikke i den rige verden.

Når vi her skriver **vi**, så er det en sandhed med modifikationer. Den endelige beslutning ville naturligvis blive taget i KAKs ledelse, men emnet var til debat i hele organisationen og i alle sympatisørgrupperne. Alle undersøgte og læste om den palæstinensiske kamp og de forskellige befrielsesbevægelser. Denne diskussion flød op i organisationen og alle undersøgelser og synspunkter blev opsamlet på ledelsesniveau.

Vi fandt to organisationer, der opfyldte disse krav. Dels PFLP og dels udbrydergruppen fra PFLP den demokratiske front – DFLP. Vi havde i starten svært ved at vælge, hvem vi ville støtte. Oddsene stod stærkest for PFLP, men valget var ikke endegyldigt, da KAK i oktober 1969 sendte to medlemmer af ungdomsorganisationen KUF til Jordan. De skulle besøge begge organisationer og rapportere tilbage, når de kom til Danmark. PØK fremstiller det i bind 1 noget anderledes, men man skal være klar over, at det ikke er Gotfred Appel, der er kilden, men to medlemmer, der ret hurtigt efter trådte ud af KAK. Deres version af historien synes at være meget præget af efterrationaliseringer. At

det blev PFLP skyldtes hovedsageligt to ting. Den ene årsag var, at PFLP så ud til at have en større tilslutning end DFLP. Den anden årsag var, at PFLPs internationale perspektiv og synet på den vestlige arbejderklasse, var mere samstemmende med vores eget syn på virkeligheden.

Et tredje argument, der måske ikke var afgørende, men meget vigtigt, var PFLPs fokus på at gøre kvinderne til ligeberettigede borgere og kampfæller. Det var noget, der var meget tiltrængt i det feudale tankegods, som prægede den arabiske verden. Det var ikke tilfældigt ved flykappingen i august 1969 i Rom, at PFLP valgte en kvinde som den ene flykaprer. Leila Khalid skulle være en af rollemodellerne for de palæstinensiske kvinder.

Dette var lidt om, hvorfor vi valgte at støtte PFLP. Men hvordan blev PFLP dannet, og hvad stod organisationen for omkring 1970?

PFLPs daværende ledere George Habbash og Wadi Haddad var medstiftere af *Arab Nationalist Movement* (ANM) allerede i 1953. De kendte hinanden fra medicinstudiet i Beirut. ANM var en panarabisk bevægelse, der ligesom Ægyptens præsident Nasser, arbejdede for en samlet arabisk nation. Fra denne bevægelse udsprang PFLP 14 år senere.

I 1967 blev den palæstinensiske nationalisme og modstand vakt. Mange nye organisationer opstod og de fik stor tilslutning fra den palæstinensiske befolkning. Den ydre årsag var de arabiske landes (Ægypten, Syrien og Jordan) nederlag til Israel i 1967-krigen. Troen på at de arabiske lande kunne vinde over Israel og være med til at skabe en palæstinensisk nation, afslørede som fuldstændig utopi. Det palæstinensiske folk var tvunget til at tage deres skæbne i egen hånd.⁵⁹⁾

Ved dannelsen af PFLP skiftedes den panarabiske nationalisme ud med marxismen. PFLP var således et ikke religiøst parti, medlemmerne kom såvel med kristen og muslimsk kulturel baggrund.

PFLP lancerede en guerilla strategi med inspiration fra Vietnam som alternativ til de arabiske hæres nederlag. Denne guerilla-aktivitet var allerede indledt af Yassir Arafat et par år tidligere. PFLP havde bå-

de et nationalt, regionalt og globalt perspektiv, der sammenfattedes i deres parole: Vores fjender er Israel, den zionistiske verdensbevægelse, imperialismen og de arabiske reaktionære stater⁶⁰. PFLPs internationale solidaritet var en inspirationskilde for os, og ved at støtte PFLP støttede vi socialisme på internationalt plan.

Det var noget om vores inspirationskilder. Nu til to organisationer, hvor man kan drage paralleller mellem deres og vores illegale aktiviteter. Disse handlinger har faktisk udspillet sig i Danmark henholdsvis i 1930erne og 1960erne.

Wollwebers organisation

Blekingegade-gruppen er blevet betegnet som unik i dansk sammenhæng. Det specielle var, at organisationen arbejdede illegalt politisk uden at give sig til kende. Men der er faktisk andre eksempler. Hvis man ønsker at finde personer, hvor vi ser paralleller i motiver, handlinger og dilemmaer skal vi tilbage til mellemkrigstiden til den såkaldte Wollweber-organisationens danske afdeling, som Erik Nørgaard⁶¹ meget spændende og interessant har beskrevet i et 4-binds værk.

Her har vi med personer at gøre, som fra Hitlers magtovertagelse i 1933 og frem mente, at aksemagterne (Tyskland, Italien og Japan) skulle bekæmpes med alle midler – om nødvendigt med ulovlige midler på dansk grund. De levede i Danmark under et parlamentarisk demokrati, hvor selv DKP havde sæde. Alligevel gik de ikke af vejen for at sprænge skibe i luften i danske havne, smugle våben til Spanien under borgerkrigen osv.

Wollweber-organisationens perspektiv var internationalt. Selvom der i Danmark var demokrati, fungerede de i en samtid, som internationalt var knapt så demokratisk. Fascismen og nazismens tunge skyer truede, og de anså det for overvejende sandsynligt, at aksemagterne ville kaste verden ud i endnu en alt omfattende verdenskrig.

De stod dermed i det dilemma, som på mange punkter lignede vores. Kunne de tillade sig at benytte ulovlige midler, som

kunne betyde skade på dansk ejendom og i sidste instans uskyldige mennesker, når de gennem den demokratiske vej havde mulighed for at gøre deres indflydelse gældende? Deres overvejelser faldt ud til, at det kunne de godt, som det klart fremgår af de hændelser, som Erik Nørgaard beskriver i sine bøger. Her skal kun nævnes tre hændelser ud af mange.

1. Den. 3. september 1935 saboterede *Kaj Gejl* med en brandbombe Amerika-båden *United States* i Københavns havn. Efter tre forgæves forsøg lykkedes det fjerde gang. *United States* var kort tid før blevet solgt til Italien med henblik på det skulle anvendes af Mussolini til troppetransport til Abessinien. Her førte Italien en brutal erobringskrig.
2. Den. 22. maj 1938 sprængte *Alberti Hansen* og *Kaj Thandrup Christensen* to spanske trawlere i Frederikshavn. Baggrunden var, at de to trawlere før den spanske borgerkrig var blevet bestilt af den lovlige spanske regering. Men på grund af udviklingen i borgerkrigen stod det klart, at trawlerne ville blive udleveret til Franco-styrkerne, som i det tilfælde kunne bestykke dem med kanoner og bruge dem mod de våbentransporter til de republikanske styrker, som omtales i punkt 3. Dette blev en anden fisketrawler, som var faldet i Franco-styrkernes hænder i forvejen benyttet til.
3. Her er vi fremme ved et noget længere begivenhedsforløb. Under det meste af den spanske borgerkrig chartrede Richard Jensen op til ni skibe – de såkaldte krudtbåde – som sejlede våben og ammunition til den trængte republik. Disse skibe blev bemanded med hovedsageligt danske søfolk, som frivilligt tog den – ikke ubetydelige – risiko at sejle til Spanien. Næsten 1.000 danske søfolk mønstrede disse krudtbåde.

Ligesom Blekingegadegruppen havde Wollwebers organisation ingen trang til at offentliggøre, at de stod bag disse hændelser. Det var handlinger, som måtte foregå i al hemmelighed, for at de kunne

fortsætte med at bekæmpe fascismens fremmarch.

En anden parallel, som falder i øjnene er, at SIPO (datidens PET) havde et ualmindeligt tæt samarbejde med en fremmed magts efterretningstjeneste, nemlig Gestapo. Som det blandt andet fremgik under retssagen mod Blekingegadegruppen, havde PET i en periode et tæt samarbejde med en anden fremmed efterretningstjeneste – nemlig Mossad. Vi vender tilbage til dette emne. SIPO havde sågar – ligesom PET i en periode havde ansat en MOSSAD-agent – en Gestapo-agent ansat.

Et punkt, hvor vi derimod adskiller os, er, at Wollweber organisationen var styret af Sovjets Kommunistiske Parti, idet de var en del af Komintern. Vi har altid været fuldstændig selvstændige i vores beslutninger, selv når vi i visse situationer har fået forslag til aktioner, har vi selv suverænt bestemt om vi ville gøre det eller ej. Vi forestod egne opgaver. I enkelte tilfælde ”lånte” vi personer fra en anden organisation, men de deltog så under Blekingegadegruppens ledelse.

PØK og Moos nævner flere gange, at vi kunne sløre vores rejseaktiviteter ved at blive ført uden om den normale paskontrol i arabiske lande og Østeuropa. Han insinuerer således et samarbejde med syriske, libanesiske eller DDRs myndigheder.⁶²⁾ Dette var ikke tilfældet. Vi løste problemerne med arabiske stempler ved at have to pas. Et der var meldt ”bortkommet” til ind og udrejse fra arabiske lande og et gyldigt til ud og indrejse i Danmark. Hvad angår DDR var der ikke noget problem. Alle danskere, der rejste til DDR via Vestberlin, fik deres visa med stempler på et løst bilag til passet, som pas-myndighederne inddrog igen, når man rejste ud. Så ingen danskere, der rejste ind og ud via Checkpoint Charlie eller Friedrichstrasse, har DDR-stempler i passet.

Vi har aldrig haft noget samarbejde med DDRs myndigheder eller andre statsmagter for den sags skyld. Det var et princip. Myndighederne i DDR eller Bulgarien har sikkert været opmærksomme på, når prominente personer fra

befrielsesbevægelser har besøgt deres land og måske også hvem, de mødtes med. Men vi var lige så omhyggelige med at undgå overvågning og aflytning ved møder i Østeuropa, som vi var i Danmark.

En sidste parallel mellem Wollwebers folk og os – som dog først stod klart efter vores arrestation – det var den massive fordømmelse, vi blev udsat for. Dele af venstrefløj kaldte os for maoister, tosser, terrorister, antisemitter osv. Datidens venstrefløj var lige så fordømmende, da Wollweberorganisationen sprang to spanske trawlere i luften i Frederikshavn. I en artikel i *Arbejderbladet* (DKPs parti-avis) umiddelbart efter skibssabotagen på Frederikshavn værft, skriver DKPs centralkomite til afdelinger og medlemmer:

Vær paa vagt mod provokatører!... kredse, hvis arbejdskraft bestaar af trotskister, stikkere, gestapoagenter og nazister ... Vi advarer disse elementer og deres bagmænd, som vi skal vide at afsløre for offentligheden⁶³⁾

Støtte til Algerier

Også i nyere tid er der eksempler på folk, der støttede befrielsesbevægelser i det skjulte i Danmark. I midten af 1960'erne var der en lille gruppe danske trotskister, der støttede den algeriske befrielsesbevægelse FLNs kamp mod fransk kolonialisme. Fire danske trotskister sendte mellemfabrikata til Marokko, der blev brugt på en våbenfabrik. Denne fabrik støttede FLN. Opgaven, de danske trotskister påtog sig, var at forsyne fabrikken med værktøjsmaskiner og rør af forskellige dimensioner. Desuden skulle danskerne løse et problem med at skaffe bestemte fjedre, som var nødvendige for at skydevåbnene kunne fungere. Konkret gik opgaven ud på at købe det manglende udstyr fra danske metalvarefabrikker og sende varerne videre til Marokko. Det foregik via papir-en-gros-firmaet Erges, som den trotskistiske gruppe havde opkøbt som dækladresse for våbenaktiviteterne. Firmaets meget lidt nøjeregnende forhold til kreditorer og told- og skattevæsenet var stærkt medvirkende til de lave omkostninger. Pengene, der blev sparet ved ikke at betale kreditorerne, havnede hos FLN i form af våbende.⁶⁴⁾

DE KRIMINELLE AKTIVITETER OG RETSSAGEN

I dette afsnit ønsker vi at rette op på nogle forkerte opfattelser, der knytter sig til KAK og M-KAs illegale praksis. PØK har i sine bøger ofte valgt ikke at interessere sig for bevisførelsen og selve retshandlingen. Hans tese synes at være, at vi var skyldige i alt, hvad politiet mistænkte os for, der var bare ikke tilstrækkeligt med beviser til, at vi kunne dømmes. Det gælder selv de sigtelser, politiet trak tilbage. Det er korrekt, at vi som gruppe ikke blev dømt for alt, hvad vi havde gjort, pga. forældelse eller fordi beviserne ikke kunne relateres til bestemte personer. Men der er også eksempler på det modsatte, at vi blev sigtet for noget, vi ikke har gjort.

Formålet med dette kapitel er at vise:

- Hvad var vores grundlæggende overvejelser i forhold til at udføre kriminelle aktiviteter, der skulle støtte befrielsesbevægelser i Den 3. Verden?
- Tilbagevisning af PØKs insinuation af, at våbnene i Blekingegade-lejligheden skulle bruges til terror i Vesteuropa.
- Tilbagevisning af, at der var tale om et forsætligt drab på politibetjenten under Købmagergade-røveriet.
- Nogle kommentarer til mistanker og sigtelser, der senere blev frafaldet, herunder en tilbagevisning af, at vi havde noget med røveriforsøget mod Forstædernes Bank at gøre.
- Tilbagevisning af PØKs konspirations-teori i Justitsministeriet, der angiveligt skulle have hindret anklagemyndigheden i at anvende terrorparagraffen (§114).
- Vi vil beskrive nogle af PETs tvivlsomme aktiviteter, blandt andet at PET overlod det til Mossad at operere mod palæstinensere i Danmark.

De kriminelle aktiviteter

KAK var allerede i slutningen af 60'erne involveret i ulovlige aktiviteter. Dels maling af slogans på broer og S-toge med støtteerklæringer for Vietnam og den

palæstinensiske befrielseskamp. Dels aktioner rettet mod salg af israelske varer i Brugsen og ØKs teaktræshugst i Thailand. Endvidere kan nævnes aktionen mod filmen *De grønne baretter* i 1969 og forsøget på at forhindre Verdensbankens kongres i København i 1970.

Aktionen mod israelske varer i Brugsen er omtalt i *Ungkommunisten* april 1970. Flere Brugser i Storkøbenhavn blev overmalet med slogans samme nat, det skete i forbindelse med en lancering af israelske varer. Sloganene var *Vietnam – Palæstina samme kamp* og *Leve PFLP*. Aktionen blev omtalt som anti-jødisk af BT den 5. marts 1970: ”Arabere over Øresund for at gennemføre anti-jødisk demonstration i Danmark”.

KAK hjalp desuden en gruppe indonesiske kommunister, som var strandet i Østeuropa, efter Suhartos⁶⁵ kup og massekræ på kommunister i 1967. I 1968 ville de hemmeligt tilbage til Indonesien og være med til genopbygningen af kommunistpartiet. KAK hjalp dem ud af Ungarn til Danmark og videre tilbage til Indonesien på falske papirer.

Springet fra disse aktiviteter til at skaffe penge til befrielsesbevægelser på illegal vis var naturligvis stort. Men aktionerne kan beskrives som en brobygning, dels i form af at medlemmerne viste viljen til at udføre illegale aktiviteter og dels fordi de implicerede lærte nøje planlægning og hemmeligholdelse. KAKs ønske om at støtte befrielsesbevægelser med større midler var drivkraften til at begynde med røverier. De blev startet på eksperimentel basis, og i takt med succesen og løbende overvejelser blev røverier en vigtigere praksis.

PØK og den øvrige presse vender gentagende gange tilbage til, at vi skulle have opholdt os i træningslejre i Mellemøsten. Det har vi ikke. Vi har naturligvis besøgt PFLP mange gange, men guerillateknik i Mellemøsten og kriminel aktivitet i Danmark har ikke meget tilfælles. Vores viden om planlægning, observationer, hvordan man lever et dobbeltliv og opererer illegalt kræver helt specifik viden om danske forhold. Vi gjorde alle erfaringer selv. I det illegale arbejde må man skelne mellem KAKs motiver og den enkeltes motiver.

KAKs ledelse har på et tidspunkt taget en principiel beslutning om at forsøge at skaffe økonomiske midler til befrielsesbevægelser på illegal vis. Vi mener, at KAK havde to motiver til det. Dels at give konkret finansiel støtte og dels at træne medlemmerne i illegale aktiviteter.

Ingen af os tre var i KAKs ledelse på det tidspunkt. For os har der kun været ét motiv, at støtte befrielsesbevægelserne materielt, og vi tog naturligvis først konkret stilling, den første gang vi fik en henvendelse fra KAKs ledelse om at deltage i finansiel kriminalitet.

Andre muligheder end røverier er løbende blevet overvejet. Ingen i KAK – og senere i M-KA – havde evner i retning af at få investering af penge til at give udbytte – så det var ikke en mulighed. Én havde IT-teknisk viden, men ikke på et tilstrækkeligt højt niveau til at det kunne være en realistisk vej. Jan Weimann er godt nok blevet udråbt til IT-ekspert i mange medier, men det vil ikke være svært at finde arbejdskolleger til ham, som ville trække kraftigt på smilebåndet over denne påstand. Det eneste forhold, der kommer i nærheden af IT-svindel, er forfalskningen af postgiroer i 1976, der gav 1,4 mil. kr. i udbytte.

Vores erfaringer og konklusioner fra de første røverier (1974-1976) var:

- Detaljeret og omhyggelig planlægning var nødvendig for at kunne styre begivenhederne. Især flugtruten skulle planlægges, så chancen for at personer eller biler satte efter os var umuliggjort eller vanskeliggjort.
- Man kunne ikke regne med rationelle handlinger fra ofrene. Man skulle for eksempel ikke søge at true ofret til at udlevere penge, man måtte selv tage pengene.
- Overraskelsesmomentet og skræmmeeffekten var vigtig, så ofrene afholdt sig fra at gøre modstand. Ved at skræmme kunne man minimere volden, så de *fysiske* skadevirkninger var små.

Vi havde ikke tanke på de *psykiske* skadevirkninger. Det kan delvis forklares ud fra tidsånden, hvor der ikke som i dag var den fokus på psykiske traumer. Vi undervur-

derede i høj grad de psykiske skadevirkninger. Om vi ville have handlet anderledes med den viden, vi har i dag, vil være rent gætværk, men vi er bestemt ikke stolte af de psykiske skadevirkninger, vi har påført nogle ofre.

Trin for trin gik vi efter større og større beløb. Det øgede i nogle tilfælde chancen for at ting kunne gå galt. Både for ofrene og for os selv. Vi forsøgte at være tro mod de principper, der er skitseret ovenfor, men vi har helt klart lavet fejlurderinger.

Den organisation, hovedparten af vores støtte gik til, var PFLP. Det palæstinensiske folks situation var i perioder meget vanskelig. Samtidig blev vores venskaber med repræsentanter fra PFLP dybere. Vi handlede hele tiden af fri vilje, men den til tider desperate situation for palæstinerne var med til at flytte vores grænser. Forskellige hændelser i Mellemøsten var afgørende for udviklingen af vores praksis: Den jordanske kong Husseins overfald på de palæstinensiske flygtningelejre i Amman 1970, den libanesiske borgerkrig, massakren på den palæstinensiske flygtningelejr Tel Al Za'atar i 1979, hvor omkring 6.000 palæstinensere blev dræbt, israelernes hårdhændede undertrykkelse af den palæstinensiske intifada og den israelske invasion i Libanon 1982.

Der er imidlertid især én begivenhed, der fik nogle i M-KA til at blive forbitrede og tænke "nu skal hjælpen til PFLP øges, om nødvendigt ved at tage større risici både for os selv og for ofre".

Massakrerne i flygtningelejrene Sabra og Chatila

Der blev indgået en aftale imellem PLO og Israel, da Beirut var belejret af israelske tropper i 1982. Aftalen gik ud på, at Israel afstod fra et angreb på Beirut, hvis PLOs styrker forlod byen. Til gengæld skulle de israelske tropper beskytte de palæstinensiske flygtningelejre. Det var daværende forsvarsminister Ariel Sharon, der stod for aftalen. Den 16. september tillod de israelske vagter, at bevæbnede falangister fik lov til at gå ind i de to flygtningelejre – Sabra og Chatila. I tre dage foregik der en massakre i lejren, mens de israelske vagter forhindrede palæstinerne i at flygte

og pressen i at få adgang. I starten foregik drabene med knive for ikke at lave støj, men snart begyndte falangisterne at gå ind i husene og skyde alle tilstedeværende for bagefter at sprænge huset i luften. Mellem 3.000-3.500 flygtninge blev dræbt – de fleste kvinder, børn og gamle. På grund af denne uhyggeligt koldblodige massakre på den palæstinensiske civilbefolkning fik Sharon tilnavnet: ”Slagteren fra Beirut”. På trods af hans rabiate holdninger og dystre fortid blev han valgt til premiereminister i Israel i 2001. Sharon er aldrig blevet stillet for Krigsforbryderdomstolen i Haag.

Massakrerne i Sabra og Chatila var en medvirkende årsag til, at vi gerne ville støtte PFLP med større resultat. Vi diskuterede en plan om kidnapning af en tysk millionær på et tip fra PFLP.

Planen skulle foregå i Tyskland og var rettet mod en af ejerne af firmaet Würth. Vi opgav planen primært fordi vi mente, at offeret var forkert valgt. Ville vi overhovedet opnå at få udbetalt pengene? Vi kom aldrig tæt på at udføre kidnapningen. De følelsesmæssige og moralske aspekter blev ikke sat på en virkelig prøve.

Vi vendte os mod en ny plan i Sverige, nærmere bestemt Rausing-familien. Jørn Rausing, der boede i Lund, var medejer af den rige koncern Tetra Pak. Det var en plan, der hele vejen igennem forekom os frastødende. Men mange gange undervejs overkom vi vores egne betænkeligheder. Vi bed tænderne sammen, tænkte på palæstinensernes situation og fortsatte planlægningen. Dette er ikke ment som en undskyldning, men er en beskrivelse af, hvad der foregik i vores hoveder dengang.

Da tidspunktet for at udføre kidnapningen i Lund nærmede sig, blev det sværere og sværere at skubbe betænkelighederne væk. Flere datoer blev aftalt, men hver gang blev små forhindringer pustet op til store forhindringer, fordi vi havde en lede ved at skulle føre planen ud i livet. På trods af det store planlægningsarbejde blev planen opgivet. Det skete med baggrund i flere faktorer, måske med forskellig vægt for hver af os.

For det *første* risikoen for at det kunne gå galt med udførelsen, planen var meget

kompleks og kunne løbe af sporet i flere forskellige faser.

For det *andet* var der jo en risiko for, at pengene ikke ville blive udbetalt. Vi følte os relativt sikre på, at udbetalingen var i en størrelsesorden, som Rausing-familien kunne og ville udbetale. Men tvivlen lå alligevel og nagede. Det stred også mod vores princip om ikke at true os til penge, men selv tage dem.

For det *tredje* at metoderne var for rå. Det at bedøve en person og transportere ham fra Lund til det planlagte gemmested i Norge var noget, der vendte tilbage i diskussionerne igen og igen. De metoder, vi overvejede at udsætte Jørn Rausing for, afprøvede vi på os selv for at vurdere risiko og gener. Det gjaldt både bedøvelsesmidlerne, og måden han skulle transporteres ud af lejligheden på.

For det *fjerde* fik vi medfølelse med offeret. Vi lærte Jørn Rausing bedre og bedre at kende, efterhånden som vi spionerede på ham. Hvis bare han havde været en utiltalende person, ville undskyldningen for at gennemføre det være nemmere. Men han fremstod som en ganske almindelig ung mand, der faktisk virkede ret tiltalende.

For det *femte* var der en følelsesmæssig begrundelse. Vi fik en større og større afsky og frygt for at udføre aktionen. I virkeligheden var det nok denne sidste begrundelse, der var mest afgørende. Planen blev opgivet.

Set i bakspejlet var det jo galimatias, at vi gik i gang med at planlægge denne form for kriminalitet. Dels på grund af den overlast vi ville have tilført et offer, og dels fordi vi jo rent faktisk ikke ville udføre planen, da det kom til stykket. Efter opgivelsen af planerne om kidnapning, konkluderede vi: aldrig mere den form for kriminalitet. Tilbage til vores hjemmebane – det vi kendte til og mente, vi kunne styre – nemlig udførelse af røverier.

Vi var af den opfattelse, at man godt kan lave det perfekte kup uden at blive afsløret. Men det er vanskeligt at lave mange kup gennem næsten 20 år uden at lave små fejl. Disse små fejl, i den enkelte aktion, har isoleret set måske ikke den store betydning, men på sigt kan de være afslø-

rende. Set i bakspejlet var det, der ledte PET på sporet af os, ikke røverierne i sig selv. Det var snarere vores fejl i forbindelse med kommunikation med PFLP og sløseri med mindre rutineopgaver.

Dobbeltlivet blev vores livsform. Der var tilfredshed med at lave ”et godt håndværk” og med at kunne give store pengebeløb til organisationer, der havde behov. Men vores livsform var også præget af stress, skrupler og søvnløshed. Vi vender tilbage til de moralske overvejelser og dilemmaer i sidste del af artiklen.

De kriminelle forhold

Vi er blevet sat i forbindelse med mange kriminelle forhold. Vi vil kort skitsere, hvilke forhold vi blev sigtet for ved anholdelsen og hvilke forhold, der var i det endelige anklageskrift.

Dernæst vil vi fokusere på nogle af anklagepunkterne samt påstande pressen er fremkommet med. Det gør vi for at tilbagevise forkerte opfattelser, samt udrede de faktiske forhold.

Anklagerne ved anholdelsen

Politiet anholdt os den 13. april 1989 lidt over 10 om formiddagen. Efter ransagninger i vores private hjem, arbejdspladser og på *Cafe Liberation*, blev vi varetægtsfængslet. Senere om aftenen blev vi præsenteret for fire sigtelser:

- Røveriforsøg mod Forstædernes Bank i Glostrup ved at bortføre en bankdirektør den 7. juli 1980.
- Røveri den 2. april 1982 mod to postfunktionærer fra postkontoret i Vester Farimagsgade. Udbyttet var 800.000 kr. i kontanter.
- Røveri den 2. marts 1983 mod to bankbetjente fra Den Danske Bank på Lyngbygårdsvej. Røverne kørte bort i bankbilen med 8,3 mill. kr.
- Sigtelse efter straffelovens § 114 – den såkaldte terrorparagraf.

Disse sigtelser byggede på et meget løst materiale, som internt i politiet blev kaldt Helium-rapporten. Den eneste af disse sig-

telser anklagemyndigheden fastholdt hele vejen igennem til det endelige anklageskrift, var røveriet i Lyngby.

Vi vil her gennemgå, hvordan det gik med terroranklagen imod os, fordi PØK og dele af pressen spinder forkerte historier sammen på dette punkt. Vi vil ligeledes omtale røveriforsøget mod Forstædernes Bank⁶⁶, fordi PØK i sine bøger omtaler forholdet, som om det er et faktum, at vi står bag.

Den danske terrorparagraf og Blekingegade-sagen

I dette afsnit vil vi kort erindre om, at vi agerede i en verden med mange befrielseskampe – ikke en verden hvor hovedfjenden var den internationale terrorisme. Dernæst tror vi ikke på PØKs påstande om, at det var en sammensværgelse i Justitsministeriet, der forhindrede politiet i, at vi blev anklaget ifølge terrorparagraffen (§ 114). For det første var der adskillige retsmøder, hvor punktet var: ”*Er PFLP en terrororganisation?*” For det andet var terrorlovgivningen skruet anderledes sammen i 1990 end efter stramninger af lovgivningen i 2002 og 2006.

Blekingegade-gruppen blev taget til fange og dømt i perioden 1989- 91. Det var i samme periode, at Sovjetunionen gik i opløsning og Berlinmuren faldt. Med overgangen fra kommunisme til terrorisme som hovedfjenden passede Blekingegade-gruppen perfekt ind. Vi blev opfattet som ”kommunist-terrorister”. Og endnu bedre – vi havde støttet folk i Mellemøsten, der nu var blevet det nye center for ”ondskabens imperium”.

Således blev Blekingegade-sagen den perfekte sag, folk kunne tage afstand fra og gyse over og således bringe sig i den rigtige position i den nye verdensorden. Man kunne fokusere på terror i stedet for at fokusere på uligheden i verden og de undertrykte ret til at gøre oprør mod undertrykkelse. Vi var ikke alene røvere, vi var også terrorister.

Men for det første var terrorlovgivningen formuleret anderledes i 1990 end i dag. Domfældelse for terror kunne kun lade sig gøre, hvis terrorhandlinger foregik i Dan-

mark. For det andet lavede vi røverier ikke terror. Hensigten bag disse røverier var ikke at skræmme offentligheden med et politisk sigte eller angribe statsmagtens institutioner.

PØK mener tilsyneladende, at årsagen til, at vi ikke blev anklaget ifølge § 114, var at Justitsministeriet var bange for PFLP. Ifølge PØK var der ikke tale om juridiske begrundelser. Forsvarsadvokat Claus Bergsøe skriver om dette i Information⁶⁷:

”Da PFLP ikke truede danske offentlige anliggender, var logistisk støtte til organisationen ikke strafbar efter § 114, ligesom der f.eks. aldrig har været rejst tiltale mod folk, der samlede penge ind til FLN i Algeriet under FLNs frihedskrig mod Frankrig eller til lignende bevægelser ...

Man kan ikke laste PØK for manglende viden om den gamle § 114 og dens baggrund og rækkevidde. Han er journalist, ikke jurist med strafferetligt speciale, og hans bog er ikke en videnskabelig undersøgelse, men et tilbageblik på en fortid, set i journalistikkens skrå projektørlys, der oplyser nogle sider af virkeligheden og lader andre i skygge. Tværtimod er bogens elan og appel måske netop opstået ved, at forfatteren har gjort sig til talsmand for et antal frustrerede politifolk, og det er egentligt et journalistisk scoop, at det er lykkedes ham at få et antal velmenende debattører til at reagere på konspirationsteorien om det ængstelige Justitsministerium”

Under retssagen mod os handlede flere retsmøder som nævnt om, hvorvidt PFLP var en terrororganisation. Johan Bender var indkaldt af forsvarret og Erik Raske-Nielsen var indkaldt af anklageren som ”ekspertvidner” vedrørende PFLP. Erik Raske Nielsen blev spurgt om en lang række aktioner lavet af palæstinensiske organisationer. Han svarede, at dem han kendte noget til enten var foretaget af Abu Nidal eller PFLP – General Command. Ingen af de to ville stemple PFLP som en terrororganisation, de havde ingen konkret viden, der kunne konkludere det.

Hvad angår støtte til PFLP, er det tvivlsomt om organisationen selv i dag, hvor det er lykkedes for USA at få organisatio-

nen på Terrorlisten, kan stemples som en terrorgruppe. PFLPs aktioner er rettet mod en besættelsesmagt, hvorfor modstand ifølge folkeretten er legitim.

Om PFLP er en terrororganisation er igen indbragt for en dansk domstol i forbindelse med retssagen mod *Fighters and Lovers*, som har solgt T-shirts med PFLP-logo og ville sende overskuddet til et uddannelsesprojekt drevet af PFLP. Københavns Byret frifandt ”Fighters and Lovers” med den begrundelse, at retten ikke fandt det bevist, at PFLP er en terrororganisation. Landsretten omstødte kendelsen. Spørgsmålet er nu indbragt for Højesteret. I nærmeste fremtid afgøres det således, hvordan dansk lovgivning i dag forholder sig til PFLP.

Tankespind og mavefølelser

Vi er blevet tillagt mange kriminelle forhold, også sager vi end ikke er blevet sigtet eller formelt anklaget for. PØK har i sine bøger tilsyneladende taget politifolks antagelser som faktum, selv om anklagemyndigheden har frafaldet tiltale.

PØK påstår⁶⁸ f.eks., at Blekingegadegruppen stod bag en bortførelse af en bankdirektør i Glostrup den 7. juli 1980. Ved anholdelserne den 13. april 1989 blev flere medlemmer af gruppen ganske rigtigt sigtet af politiet for forholdet, heriblandt Jan Weimann, Niels Jørgensen og Torkil Lauesen. Da politiet fandt lejligheden i Blekingegade, var der intet her, som underbyggede mistanken, og politiet frafaldt sigtelsen.

PØK angiver ingen kilder for hans påstand, så man kan ikke se, hvad der er politiets antagelser, vidneudsagn eller hvad der stammer fra senere interviews. Derfor er det vanskeligt at forholde sig til de enkelte ”bevisførelser”. Det ser ud som om, at han ikke har kontrolleret politiets bilag til sagen. Vi kan kun gentage, at vi ikke har haft noget med den pågældende sag at gøre. Det fremgår også af hele fremgangsmåden ved røveriforsøget, som strider mod vores arbejdsmetoder:

- Det var ikke vores metode at bede om penge og dermed være afhængige af ofrenes psyke.

- Vi kunne aldrig finde på at anvende vores egne biler til en kriminel handling, som PØK påstår.

PØK skriver endvidere, at en af os blev genkendt ved en konfrontation med en person, der havde været til stede ved overfaldet, men det strider mod fakta. Der blev ikke udpeget nogen ved konfrontationen, men presset af politiet udtalte personen, et barnebarn af bankdirektøren, at to af personerne var ”af samme type”, som den ene af røverne. De type-udpegede var dels en politimand og dels den ene af os vare-tægtsfængslede. Vi stillede frivilligt op til denne konfrontation, fordi vi var sikre på ikke at blive udpeget, da det ikke var os.

Et andet eksempel på hvordan en sag tilskrives Blekingegade-gruppen på et tyndt grundlag findes i daværende efterforskningsleder Jørn Moos bog⁶⁹). Det drejer sig om et afpresningsforsøg mod DSB i sommeren 1987. Hvis ikke DBS afleverede et millionbeløb, ville nogen angiveligt beskyde togdriften. Sagen blev aldrig opklaret, men Jørn Moos’ ”maveførnemelse” – siger ham, at det må være Blekingegadebanden. Pressen bragte ukritisk historien videre⁷⁰). Jørn Moos konkretiserer ikke, hvad hans maveførnemelse bygger på, men mener, at forløbet kan tolkes som en slags generalprøve på kidnapningssagen mod den svenske rigmand Jørn Rausing. Dette forhold udspiller sig imidlertid i 1983-84. Så det er en sen generalprøve, eftersom DSB-sagen var i 1987.

Anklageskriftet

Det endelige anklageskrift bestod af nedennævnte 13 forhold. Vi var ikke *alle* anklaget for samtlige forhold.

1. *Dokumentfalsk*
2. *Våbnene i Blekingegade*
Groft hæleri med våben.
3. *Spion-paragraffen § 108*
At have indsamlet oplysninger om personer, organisationer og firmaer der udtrykte pro-israelske eller pro-zionistiske synspunkter og videregivet dem til PFLP. Kun Bo Weimann blev dømt for dette forhold.

4. *Lyngby-røveriet 1983*
At have røvet 8,3 mill. kr. fra en pengetransport fra Den Danske Bank den 2. marts 1983. Nævningene mente ikke, at der var beviser mod enkeltpersoner i denne sag.
5. *Kidnapning*
At have indsamlet oplysninger om flere formuende familier, med det formål at frihedsberøve en person og med truselsbreve at få udleveret en løsesum. Specielt sagen om Jørn Rausing, der skulle gennemføres den 7. januar 1985. Derudover skulle nævningene tage stilling til, om der var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøget. I bekræftende fald ville vi – selv om man er dømt for forsøg på kidnapning – blive erkendt straffri.
Flere af os blev dømt skyldige, men straffri på grund af frivillig tilbagetræden fra forsøg.
6. *Rullestolsrøveriet ved Herlev postkontor 1985*
At have røvet 1,5 mill. kr. fra to bankbude fra Privatbanken den 3. december 1985. Nævningene mente ikke, at der var beviser mod enkeltpersoner i denne sag.
7. *Planlægning af røveri mod Amagerbanken 1985 – 1986*
At have foretaget observationer mod Amagerbanken, Amagerbrogade 23, med det formål at udføre røveri mod en pengetransport fra Amagerbanken. Her skulle nævningene også tage stilling til, om der var tale om frivillig tilbagetræden fra forsøg. Flere af os blev dømt skyldige, men straffri på grund af frivillig tilbagetræden fra forsøg.
8. *Røveriet mod Daells Varehus 1986*
At have røvet 6,1 mill. kr. fra Daells Varehus den 22. december 1986. Nævningene mente ikke, at der var beviser mod enkeltpersoner i denne sag.
9. *Røveriet mod postterminalen i Købmagergade 1988*
At have røvet 13 mill. kr. i postterminalen til Købmagergades postkontor den 3. november 1988.
10. *Drabet på politibetjenten under udfø-*

relse af Købmagergade-røveriet

At under flugten, efter røveriet mod postkontoret, i overensstemmelse med planen for, hvorledes de skulle undslippe – om nødvendigt ved at skyde – dræbte politibetjenten.

11. *Tillægsspørgsmål om skærpelse af straffen*

Skal straffen for de forhold – hvor den tiltalte er skyldig – betragtes som særligt skærpende omstændigheder. Dette giver mulighed for at forlænge straffen med op til 50%. Nævningene sagde nej til dette forhold.

Vi vil i det følgende behandle tre forhold.

- Våbnene i Blekingegade. Fordi de har givet anledning til spekulationer om terror i Europa.
- Z-file. Fordi det har givet anledning til beskyldninger for antisemitisme.
- Skuddet i Købmagergade. Fordi det har været fremstillet som et overlagt drab, og fordi dommens præmisser ofte er blevet fremstillet forkert.

Våbnene i Blekingegade

Vi havde opsamlet et større våbenlager i Blekingegade. Disse våben stammede primært fra et indbrud i et hjemmeværnsdepot i Jægersborg Vandtårn og et indbrud i november 1982 i et militær depot i Flen, Sverige. Det er et af de forhold vi fortryder af flere grunde.

Vi havde behov for lette våben til at true med under røveri. Men hvorfor indsamlede vi både håndgranater, landminer, panserværnsraketter, sprængstoffer og lignende tungere våben? Som vi allerede forklarede under retssagen, var disse våben tiltænkt eksport til befrielsesbevægelser. Det var indsmugling af våben til Israel eller den israelsk besatte Vestbred, som var vores hovedplan. Især efter Israels invasion i Libanon og massakrerne i flygtningelejrene Sabra og Shatila ønskede PFLP indsmuglet våben til brug i de israelsk besatte områder. Det ville vi gerne hjælpe dem med.

Det at skaffe våbnene og opmagasinere dem var sådan set ikke noget problem. Problemet var at lave en sikker plan for

indsmugling af våbnene til de besatte områder. Vi skulle have lavet sådan en plan, før vi gik i gang med at skaffe våbnene.

Da vi havde skaffet våbnene, brugte vi oceaner af tid på at lave planer. Vi indførte mellemdepoter i Frankrig, fordi PFLP måske kunne stå for den videre transport herfra. En anden plan var at agere surfere, som skulle på bilferie til Israel. Vi fandt en båd rute fra Grækenland til Israel, der medtog biler. Vi undersøgte mange biltyper for at finde frem til hvilke biler, der egnede sig til at skjule våben i. Ford Grenada var en af de foretrukne. Vi skilte et surfbræt ad og puttede to panserværnsraketter ind i dem. Det var lavet så professionelt, at da politiet havde fundet Blekingegade-lejligheden og splittet alt ad for at finde ting, som var skjult, så troede de, det blot var et almindeligt surfbræt. Torkil Lauesen fortalte sin sagfører om surfbrættets hemmelighed, for at han skulle fortælle det videre til politiet. Han frygtede, at politiet skulle behandle surfbrættet for lemfældigt med risiko for, at sprængstoffet i panserværnsraketterne derved kunne gå af.

Planen var helt køreklar. Det ville selvfølgelig være langt lettere for europæere end palæstinensere at stå for denne indsmugling til Israel. Men hvad hvis det blev opdaget ved grænsekontrollen? Der var ikke nogen af os, der havde lyst til at blive udsat for tortur i et israelsk fængsel. Så selvom planen var fuldstændig køreklar, blev den skrinlagt. Energien i indsmuglingsplanerne faldt efterhånden. Vi overvejede i stedet at skaffe os af med våbnene, men det var heller ikke uproblematisk. Vi ønskede jo ikke, de blev fundet af andre og hvordan gjorde man i øvrigt en panserværnsraket ufarlig?

PØK antyder⁷¹⁾, at våbnene skulle bruges til terroraktioner i Europa. Det er forkert, ligesom PØKs påstande om forbindelser til RAF, De Røde Brigader og Sjakalen samt hans påstand om at vores forbindelse var til Wadi Haddad og ikke PFLP. Det passer ind i PØKs masterplan med hensyn til at øge spændingsværdien og bringe os nærmere den internationale terror.

I bagklogskabens lys var det uklogt at skaffe alle disse våben uden at have en klar plan for den videre transport til Isra-

el. Vi har hermed udsat os selv for spekulationer, der både går i retning af borgerkrig og terrorisme i Europa. Men som alt muligt andet vi har foretaget os, så har formålet været direkte støtte til befrielsesbevægelsernes kamp. For os at se ville militære aktioner i Danmark eller Vesteuropa ikke kun være moralsk og politisk forkerte. Det ville også være ødelæggende for vores egen praksis, fordi en efterforskning ville fokusere på organisationer som os. Vores materielle støtte tog både form af kontanter, udstyr, medicin og tøj. Vi ville også godt støtte med våben, direkte hvor kampen foregik. Men den plan blev aldrig realiseret. Derfor det store våbendepot i Blekingegade. Ved at stjæle våbnene før vi havde afklaret den videre transport, fik vi som nævnt en masse praktiske problemer, og ikke mindst udsatte vi beboere for en helt unødigt risiko i tilfælde af brand. Dette fortryder vi.

Netop som vi er ved at lægge sidste hånd på denne artikel, er der i Jyllands-Posten (JP) 1/12 2008 fremkommet beskyldninger om, at vi har leveret våben til RAF i 1988. Våbnene, nogle håndgranater af samme type som der var i våbendepotet i Flen, skulle ifølge JP have været anvendt i Spanien mod en amerikansk flådebase.

Vi har *ikke* haft forbindelse med RAF.

For det første fordi vi ikke delte politik med dem. RAF mente de kunne sætte revolutionære omvæltninger på dagsordenen i Tyskland, det mener og mente vi som bekendt ikke.⁷²⁾

For det andet var vores praksis helt forskellig. RAF udsendte politiske kommunikører i forbindelse med deres aktioner og levede under jorden. Deres praksis blev efterhånden fokuseret på deres egen organisation, i form af forsøg på at få deres medlemmer løsladt fra fængsler. Vores fokus var på direkte materiel støtte til befrielsesbevægelser i Den 3. Verden. Vi søgte at kamuflere vores illegale virksomhed som almindelig kriminalitet og leve et dobbeltliv over jorden.

Hvis vi havde haft intentioner om "terror" i Vesteuropa, så havde langt hovedparten af det militære isenkram fra Flen ikke ligget i vores dæklejligheder i syv år. Vi har aldrig haft sådanne planer eller

ønsket at medvirke til den type aktioner. Vi har i perioden siden 1982 – til stor gene for os selv – måttet opbevare og flytte disse våben, hver gang vi skiftede adresse. Havde vi bare haft en mulighed for at komme af med dem til et formål, vi ville støtte, var det blevet gjort for længe siden. Intet ville have været lettere end at transportere dem til Vesttyskland eller et andet sted i Europa. På et tidspunkt var der planer om at overføre våben til PFLP via en mellemstation i Europa. De skulle så selv stå for den videre fragt. Det blev forsøgt via Paris. En del af disse våben blev fundet af fransk politi.

Ved at placere våbendepoter til PFLP i Europa, har vi naturligvis risikeret, at PFLP har overvejet at bruge disse våben til, hvad de har betragtet som legitime aktioner. Vi ved ikke om de i JP omtalte håndgranater stammer fra Flen eller blot er af samme type. Vi kan naturligvis heller ikke afvise, at PFLP eller en anden palæstinensisk organisation har haft et samarbejdet med andre om et angreb på den amerikanske flådebase i Spanien. De kan have betragtet det som et legitimt militært mål, al den stund, at det amerikanske slagskib New Jersey, som opererede fra baser i Middelhavet, i februar 1984 affyrede næsten 300 styk tons tunge granater mod drusiske og palæstinensiske områder i Libanon. Det var det kraftigste bombardement fra søsiden siden Korea-krigen, med hundredvis af dræbte under bombardementet.⁷³⁾ Vi ved ikke om, der er denne sammenhæng, vi *ved* derimod, at vi aldrig har haft noget som helst samarbejde med RAF, end sige ønsket et sådant samarbejde.

Den milde spion-paragraf § 108

Dette forhold blev under retssagen omtalt som Z-file (Z for zionist), men af dele af pressen omtalt som jødekartoteket.

PFLP bad os i 1981 forsøge at identificere personer i Danmark, der arbejdede som spioner for Israel. Vi fik at vide, at i efterretningskredse var det kendt, at England og Danmark var lande, hvor Mossad koncentrerede deres europæiske aktiviteter. Her havde de gode arbejdsforhold og ven-

skabelig kontakt til de nationale efterretningstvæsner. Mens de f.eks. i Frankrig og Italien havde et mere anstrengt forhold til landenes efterretningstvæsner. Et billede, der bekræftes af den tidligere Mossad-agent Victor Ostrovsky.⁷⁴⁾

Vi havde også selv en viden fra palæstinensiske kredse i Danmark om, at Mossad søgte at infiltrere dem.

PFLP nævnte flere eksempler på, at de havde mistanke om, at nogle af de påståede venstreorienterede aktivister fra hele verden, der besøgte dem, arbejdede for den israelske efterretningstjeneste. Hvis de havde en liste med personer mistænkt for spionage, kunne de afvise disse personer.

PFLP havde bl.a. et underjordisk baseanlæg i lejren Burj el-Barajneh i Beirut. Nogle af de besøgende var mere end almindeligt interesserede i, hvor tykke murene var. Et indicium på at PFLPs mistanke nok har været korrekt var, at ved den israelske invasion i juni 1982, blev anlægget ramt af såkaldte dydborende bomber, der var afgørende for at ødelægge det underjordiske anlæg.

I starten var vi ikke særlig villige til at påtage os denne identifikationsopgave. Den var tidskrævende, og vi kunne ufrivilligt komme til at afsløre os selv, hvis vi virkelig fik kontakt til Mossad-agenter. Men netop den israelske invasion i Libanon forstærkede vores motivation. Vi havde ikke særlig meget tid til opgaven og besluttede derfor at inddrage en ekstra ressource i det illegale arbejde, hvis hovedopgave blev dette projekt. Denne person blev Bo Weimann, der via sin biblioteksbaggrund havde forudsætninger for at løse opgaven.

En tese var, at hvis man var blevet Mossad-agent, ville man sandsynligvis have luftet sine pro-israelske synspunkter offentligt forinden. Det vi især ledte efter var altså aktive pro-israelske (zionistiske) personer, der pludselig var holdt op med at lufte deres synspunkter offentligt.

En mappe mærket Z-file blev oprettet i første omgang bestående af to dele. Første del bestod af firmaer, organisationer og tidsskrifter, der var pro-israelske. Anden del bestod af personer, der var pro-israelske. De eneste konkrete resultater af un-

dersøgelserne var Wejra-sagen og afsløringen af en enkelt sandsynlig Mossad-agent. I et forsøg på at komme videre lavede vi en tredje del, der indeholdt alle navne på de personer, som havde medvirket til en underskrift-indsamling til fordel for Israel i 1973, kaldet *Collection of signs*. Formålet var at checke, om der var navne, vi var stødt på i andre sammenhænge. En stor del af disse personer var naturligvis jøder. Det fik dele af pressen til fejlagtigt at omtale det som jøde-kartoteket.

Lad os slå en ting fast. Vi er *ikke* og har *aldrig* været anti-semitter. Vi er imod det zionistiske projekt, der havde og har som plan at oprette en ren jødisk stat. Det palæstinensiske folk er i to krige 1948/49 og 1967 blevet fordrevet og besat af den israelske besættelsesmagt. Vi går ind for, at FN lever op til sine egne resolutioner, der giver det palæstinensiske folk ret til deres egen nation. FN har aldrig håndhævet disse resolutioner. Det er det palæstinensiske folks legitime ret at bekæmpe besættelsesmagten Israel, og vi vil gerne stå på det palæstinensiske folks side i denne kamp.

Røveriet mod postkontoret i Købmagergade

Den 3. november 1988 blev der røvet 13 mill. kr. fra gården til Købmagergades postkontor.

To af de anklagede – bl.a. Torkil Lauesen – forklarede om deres deltagelse i røveriet under retssagen. To nægtede – Niels Jørgensen og Jan Weimann – men blev dømt alligevel. Én blev dømt for deltagelse i planlægning i en tidlig fase af planen. Senere blev schweizeren Marc Rudin anholdt i Tyrkiet ved den libanesiske grænse og ført til Danmark. Han blev dømt skyldig i Købmagergade-røveriet. Marc Rudin havde i mange år opholdt sig i Mellemøsten tilknyttet PFLP. Han var blandt andet tegner til *Al'Hadaf*, der er PFLPs arabisksprogede tidsskrift.

Drabet på politibetjenten

I sagen om røveriet mod Købmagergade postkontor og det efterfølgende skud, der

forårsagede en politibetjents død, fortalte de to der afgav forklaring, at intentionen var at rette et skud mod bilens dæk. Det skulle forhindre en efterfølgende biljagt.

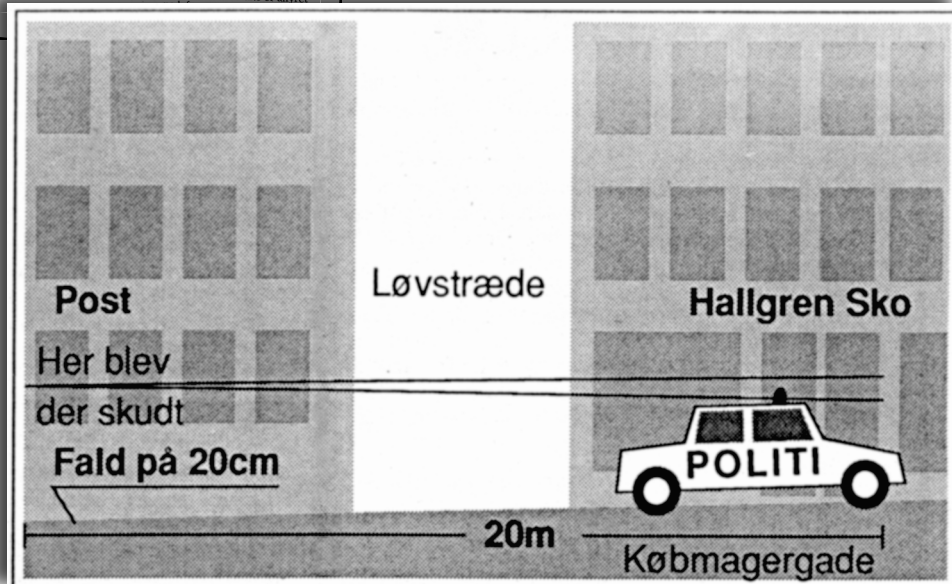
Politiets tekniske afdeling var i første omgang så fikserede på at fremstille skuddet som et sigteskud, at de via ballistiske undersøgelser nåede frem til, at det var affyret af en person, der havde en øjenhøjde af ca. 178 cm. Sagsfremlægget blev foretaget af Gerhard Martens, chef for våbensektionen i politiets tekniske afdeling. For at få skudepisoden til at passe

på de sigtedes højde, antog lederen af den tekniske afdeling, at den der havde skudt stod på tæer. En ret søgt sagsfremstilling, som også viste sig at falde helt til jorden. Han udtalte:

"Der er lige så fladt i Købmagergade som på skydebanen på Kalvebod Skydeterræn, hvor vi har lavet prøveskuddene."⁷⁵⁾

Forsvarsadvokaterne Thorkild Høyer og Manfred Petersen gjorde opmærksom på, at Købmagergade hælder. Konsekvensen blev, at lederen af den tekniske undersøgelse blev skiftet ud og en ny teknisk rapport blev udfærdiget. Den nye rapport konkluderede, at gaden hældte mere end 30 cm. fra det punkt, hvor skuddet blev affyret til det sted, hvor betjenten stod. Konsekvensen heraf var, at personen måtte være mindst 2 m 30 cm i højden, hvis tesen om et sigteskud skulle opretholdes. Sagsforløbet beskrives i Jørn Moos' bog:

"Den værste dag i Østre Landsret oplevede jeg den dag, da lederen af politiets våbentekniske afdeling skulle fortælle om de undersøgelser, som politiet havde lavet på gerningsstedet i Købmagergade. ... Jeg ved ikke hvad der gik galt, men politiets tekniske afdeling havde fremlagt en teori, som ikke tog hensyn til, at Købmagergade har en temmelig stejl hældningsprocent på netop dette sted, hvor drabet fandt sted. ...



På et tidspunkt blev det så pinligt, at jeg alvorligt overvejede at besvime og lade mig bære ud af retten.”⁷⁶⁾

Derfor konkluderede anklagemyndigheden, at der ikke var tale om et sigteskud, men snarere et skud fra hoften. En sandsynlig forklaring på haglenes bane var, at rekylen havde trukket løbet opad. Alle vidneudsagn og tekniske rapporter endte altså op med at støtte teorien om et ikke sigtende skud, hvor ét vildfarende hagl ulykkeligtvis ramte betjenten i hans ene øje. Resten af byggen ramte muren i Hallgren Sko.

I retsformandens Bent Otkens retsbelæring hedder det konkluderende:

Det må imidlertid efter de juridiske dommers opfattelse efter alt foreliggende, herunder den hurtige udvikling af begivenhedsforløbet i Købmagergade, anses for overvejende betænkeligt at antage, at gerningsmændene til røveriet har været indforstået med, at man eventuelt skulle skyde med overvejende risiko for at dræbe en eventuel forfølger.”⁷⁷⁾

De juridiske dommere tilkendegav hermed, at de ikke ville dømme for forsætligt drab.

På denne baggrund blev vi frifundet. Dels fordi det ikke kunne bevises eller sandsynliggøres, at der var tale om et overløbet drab. Dels fordi det ikke kunne bevises eller sandsynliggøres, at der var en forudgående plan om at skyde for at skade personer. Hvis det sidste havde været tilfældet, havde en kollektiv domfældelse for drab været mulig. Det var denne mulighed, politiet satsede på under retssagen.

En af landets førende eksperter i strafferet, Bent Unmack Larsen, udtalte da også efter dommen:

Men måske har politiet satset alt for højt. Omkring hele sagen var der jo et politiopbud i uhørt grad. Man kan rejse spørgsmålet, om ikke politiet har overspillet rollen. Det kan ikke undgå at lægge en voldsom pression – tilsigtet eller utilsigtet – mod retten. Det kan eventuelt have fremkaldt en negativ modreaktion hos nævningene. Vedrørende drabsfindelsen er der kun et at sige. Det kunne ikke være anderledes. Der var ikke ført noget bevis for et forsæt til drab eller for hvem, der affyrede det dræbende skud. Selv om nævningene måske havde haft en fornemmelse

af, hvor skylden skulle placeres, er det ikke nok. Der må vi i stedet stille os spørgsmålet: Kunne vi leve med en domsfældelse i det forhold?”⁷⁸⁾

I forbindelse med dommen blev det diskuteret, om man i Danmark skulle ændre loven, så det blev muligt at dømme kollektivt for en forbrydelse, begået af en gruppe. Til det siger Unmack Larsen:

Der har været talt meget om kollektiv straf for gruppekriminalitet. Men der savnes ikke noget i den nuværende straffelov om det spørgsmål. Gruppedannelse med et konkretiseret kriminelt formål er strafbart, vel at mærke hvis det enkelte medlem er bekendt med dette formål. I denne sag er der øjensynligt ikke ført bevis for, at nogen i gruppen havde viden om eller forsæt til at begå drab.”⁷⁹⁾

Ingen af de fem dømte har udtalt sig om, hvem der affyrede skuddet i Købmagergade. Hvorfor ikke? Fordi vi simpelthen ikke stolede på en retfærdig dom på dette punkt. Med det massive pres der var på nævningene, dels fra presse og anklagemyndighed og dels fra politiet, der skabte en terrorstemning omkring selve retshandlingen, var det ikke sikkert, at nævningene kunne bevare objektiviteten i forhold til dette vigtige anklagepunkt. Den forkerte sagsfremstilling, hvor man gik helt til yderligheder for at bevise et sigtet skud, var endnu en ting, der kunne skabe tvivl om, hvor vidt retten kunne bevare objektivitet. Da lederen af politiets tekniske afdeling skulle redegøre for sagen, foretog han en pludselig bevægelse og sigtede på nævningene med et haglgevær. Det fremkaldte en naturlig skrækeffekt hos nævningene, der kastede sig til side, da der blev sigtet på dem. Det var tydeligt, at alle midler ville blive taget i brug både fra anklagemyndighed og presse for at få en domfældelse på dette punkt. Ydermere måtte vi forvente, at hvis der blev domfældelse på dette punkt, ville maksimalstraffen blive udløst på livstidsstraf. Men vi ved samtidigt, at der ikke var tale om et skud, der skulle ramme politiet. Derfor ønskede vi ikke, at nogen af os skulle risikere en livstidsdom. At melde sig selv eller angive en kammerat var utænkeligt for os alle.

Under planlægningen af Købmagergade-røveriet vurderede vi, at røveriet kunne udføres uden skyderier især på grund af to forhold:

- **Alarmeringen:**
Vi mente, at alarmen fra postbilen gik til postvæsenet, der dernæst skulle alarmere politiet. Vi havde regnet ud, at hvis vi maksimum brugte to minutter til selve overfaldet, ville sandsynligheden for at politiet kunne nå at komme frem være minimal. Dette var vigtigt for os. Vi tog fejl. Under retssagen fik vi oplyst, at alarmen fra postbilen gik direkte til politiet. Vi havde næppe valgt den aktuelle plan, hvis vi havde været opdateret omkring dette. Vi ønskede ikke at komme i clinch med politiet.
- **Plan hvis politiet skulle nå at dukke op:**
Hvad så hvis der alligevel kom en politibil frem, når vi var på vej væk i bilen? Faktisk nåede to politibiler frem. Den første bil møder vi i Løvstræde, umiddelbart efter at vi svinger til højre ud af porten til postgården. Det har undret os, at den ikke bare kørte ind i siden på os. I stedet lader den os passere. Fra den første bil blev der affyret to skud efter flugtbilen. Det ene skud ramte bagruden og kuglen borede sig ind i ryglænet, hvor chaufføren sad. Den anden bil var stoppet på Købmagergade lige før Løvstræde, og den ene betjent gjorde klar til skud. Vi mente under planlægningen, at det sikreste var at afgive et enkelt skræmmeskud mod en eftersættende bil – det være sig en politibil, postbil eller taxa – og så køre væk. Det var hele planen. Et haglgevær var valgt, fordi det har den største lyd-mæssige skræmmeeffekt. Vi valgte store hagl, fordi vi ville punktere en eventuel efterfølgende bil ved at skyde mod et af dækkene. Ulykkeligvis ramte et randhagl betjenten i det ene øje.

Det indebærer naturligvis en risiko at medbringe et våben under et røveri og at have et skræmmeskud med i planlægningen. Men ingen af os har haft til hensigt at dræbe personer under udførelsen af røveriet. Vi beklager dybt, at det kom så vidt. Vi

kan ikke ændre, hvad der er sket, hvor meget vi end vil.

PET og os

Vi har været skygget gennem næsten 20 år. I den periode tror vi ikke, at vi én eneste gang har været skygget, uden vi har været klar over det. Ellers kunne vi jo ikke flere gange om ugen gennem alle disse år bevæge os til diverse dækjigheder rundt omkring i byen, uden at disse lejligheder var blevet opdaget.

Skygningerne begyndte i 1970, hvor Holger blev skygget i forbindelse med Verdensbankdemonstrationen. Han vendte straks skygningen om, han begyndte at køre efter dem, der skyggede ham, og de forsøgte at køre fra ham.

Efterfølgende lagde vi en strategi for, hvordan vi skulle opføre os, hvis vi opdagede at vi blev skygget. Blev vi skygget, gjaldt det om at agere normalt – ikke lade sig mærke med, at man var klar over, man blev skygget. Alt andet ville virke mistænkeligt. Vi udviklede metoder til at konstatere om vi blev skygget og sikre os, at det ikke var tilfældet, hvis det var nødvendigt.

PET-folk var let genkendelige. I 30erne, omkring 180 cm., nobelt og sportsligt klædt. Altid to i bilerne. Altid upersonlige mellemklassebiler i diskrete farver. Typisk tre til fire biler ad gangen, som skiftevis overtog skygningen. Deres kørselsmønster afslørede dem. Ofte kunne vi regne med, at skygningerne ophørte fredag kl. 16 og blev genoptaget mandag morgen. Enkelte gange var det mere professionelt, men for det meste gik der ikke mange minutter, før man var klar over, at man havde nogen efter sig.

Niels og Holger blev skygget, efter de vendte hjem fra USA i 1979. De var blevet advaret ved en mellemlanding i London. Her blev de visiteret og forhørt om deres formål med rejsen. Da de spurgte om årsagen til visitationen, var svaret: ”Vi ved godt, hvad I er for en slags”.

Vi oplevede også hemmelige ransagninger i vores hjem, hvor der ikke var ryddet ordentligt op eller måske var PET kommet for hurtigt ud af døren. Vi var overbeviste om, at vores telefoner blev aflyttet, og vi

tog vores forholdsregler. I forbindelse med et aktiveringsjob i Udenrigsministeriet skulle Torkil "clears". Få dage inden han skulle begynde, fik han besked om, at jobbet ikke blev til noget. Så alt i alt vidste vi godt, at PET var opmærksomme på os.

Vores analyse var, at de kendte til vore kontakter til befrielsesbevægelser særligt PLFP, og det gjorde os interessante. De vidste, at vi havde en eller anden form for praksis, men hvilken? Vi var af den opfattelse, at nogen måske havde en mistanke om den rette sammenhæng, men ikke havde overblik og viden til at kunne lægge brikkerne rigtigt sammen. Vore analyser var, at der måtte være en diskussion i PET om, hvad vi egentlig lavede. At PETs viden om os var begrænset, viste sig, da de valgte at arrestere os i 1989. De arresterede Peter Døllner, der ikke havde været aktiv i mange år. Men de kendte ikke til de senest tilkomne medlemmer, der i en årrække havde været aktive.

PET og Mossad

Bo Weimann blev dømt for at assistere en fremmed efterretningstjeneste i form af det såkaldte Z-file. Men hvad var PETs forhold til Mossad (den israelske efterretningstjeneste), medens de efterforskede Blekingegadegruppens aktiviteter fra begyndelsen af 70'erne op til anholdelsen i 1989?

Det er naturligvis helt legalt, at efterretningstjenester samarbejder. Men PET må ikke hjælpe et fremmed efterretningsvæsen med at operere på dansk grund. Hvis en fremmed efterretningstjeneste ønsker oplysninger om borgere bosat i Danmark, kan de anmode PET om at indlede efterforskning på disse personer.

Det ser ud til, at PET som minimum har vendt det blinde øje til Mossads operationer i Danmark. Det kom frem under retssagen mod Blekingegade-gruppen, at PET havde en Mossad-agent fast tilknyttet. Telefon-aflytninger af herboende palæstinensere blev foretaget af Mossad og først derefter overgivet til PET. Under retssagen fremlagde politiet en udskrift af en samtale mellem et PFLP-medlem fra Libanon og et PFLP-medlem i København.

Denne udskrift var på engelsk. Politiet forklarede, at originalbåndet (på arabisk) var bortkommet. Det passer med den tidligere Mossad-agent – Ostrovsky – der i sin bog⁸⁰⁾ har beskrevet Mossads procedurer. Han fortæller at Mossad transporterede originalbånd til Israel, hvor de blev oversat til engelsk, og kun oversættelsen blev returneret. Hvorfor skulle PET oversætte et arabisk bånd til engelsk og ikke dansk? Mossad skyggede, observerede og byttede således oplysninger med PET.

Vi begyndte at interessere os for Mossad i begyndelsen af 1970'erne. Årsagen var, at flere palæstinensere bosiddende i Danmark fortalte, at de var blevet afhørt af Mossad, der spurgte om deres familie og forhold i de besatte områder. Disse palæstinensere blev i visse tilfælde holdt op på gaden, tvunget til en hemmelig adresse og afhørt. De kunne vanskeligt reagere mod disse "anholdelser", på grund af familien i de besatte områder i Palæstina. Det var palæstinenserens opfattelse, at disse afhøringer skete i forståelse med dansk politi.⁸¹⁾

Senere blev vi opmærksomme på, at et våbenproducerende firma beliggende i Ålborg ved navn Wejra var delvist ejet af israelske interesser. Det undrede os, at Israel, der selv havde en stor våbenproduktion, og kan købe de våben, de vil i USA, var interesseret i at eje en dansk våbenproducerende virksomhed. Årsagen kunne kun være, at Danmark skulle bruges som dække for aktiviteter, hvor Israel som oprindelsesland skulle skjules.

Vi fandt ud af, at Wejra i 1980'erne blandt andet solgte våben til Indonesien, der på daværende tid udkæmpede en krig i Øst Timor. Herudover solgte de også våben til Indien og nogle sydamerikanske lande. Senere er det kommet frem, at Israel gennem Wejra solgte våben for ikke mindre end fire milliarder kr. til Iran.⁸²⁾ Et forhold, der er klart ulovligt ifølge dansk lov. Danske firmaer eller firmaer bosat i Danmark må ikke handle våben med krigsførende nationer. Årsagen til at Uggi Mersholm, direktør for Wejra, optrådte som dødens købmand, var som han udtalte i et interview:

"I mine øjne var og er staten Israel den svage part i den store nærmest uløselige Mellem-

østkonflikt. Jeg mente dengang ligesom mine israelske samarbejdspartnere, at det var en væsentlig indirekte hjælp til israelerne at holde gang i krigen mellem den dengang militært overlegne Irak og det svagere iran-ske præstestyre. Ud fra devisen om, at min fjendes fjende er min ven... Hvis to rocker-bander vil udslette hinanden, så fint nok med mig, hvis vi bare kan undgå at uskyldige, i dette tilfælde israelere, lider skade".⁸³⁾

Krigen mellem Irak og Iran kostede mellem 1980 og 1987 omkring en halv million dræbte og op mod en million sårede.

Da vi arbejdede med Z-file, var det vores gæt, at Mossad var indblandet i Wejras aktiviteter.

PET og Justitsministeriet

I forbindelse med PØKs bøger er der opstået et krav om en undersøgelse af PETs rolle i Blekingegade-sagen. I den forbindelse kunne det være interessant også at undersøge PETs forhold til Mossad. Hvordan kunne man have en agent ansat, der havde sin loyalitet i en anden stat? Hvad vidste PET om Mossads aktiviteter i Danmark? I 1993 blev det f.eks. afsløret, at Mossad aflyttede Ombudsmand Hans Gammeltoft-Hansen, som Mossad mente lå inde med oplysninger om palæstinensere, der opholdt sig illegalt i Danmark.⁸⁴⁾

Det må da også have undret PET, at Israel ville kontrollere en dansk våbenfabrik. Allerede i slutningen af 70erne var politiet opmærksomme på Wejra. Det fremgår af Rigsarkivets sag nr. 257/1976 fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, at anklagemyndigheden interesserede sig for denne usædvanlige relation. Især interesserede man sig for, hvad det israelske firma Salgads interesse kunne være i at investere i en dansk konkurrent. Af dokumenterne fremgår det, at Salgad i adskillige tilfælde har benyttet Wejra som angivelig producent for israelsk fremstillede våben. Ikke mindst efter, at Salgad blev overtaget af den israelske industrikoncern KOOR, kunne et *Made in Denmark*-stempel lette vejen for en eksport af israelske våben. I forvejen blev omkring 80 procent af Wejras produktion

eksporteret bl.a. til Chile under militærdiktaturet og til Franco-Spanien.⁸⁵⁾

Wejra blev solgt til det israelske firma af Johan Schrøder, den senere direktør for Dansk Industri. Schrøder blev ved et tilfælde aflyttet af PET, og i en telefonsamtale fortalte Schrøder, at han og de andre aktionærer ville sælge Wejra via en dansk stråmand til en udenlandsk våbenhandler, Shlomo Zabłudowicz, fra det israelske våbenagentur Salgad. Israelerne var interesseret i at erhverve den danske fabrik, bl.a. fordi den kunne bruges som dækvirk-somhed for eksport til lande, hvor israelsk producerede våben ikke er velsete. Og stråmanden var nødvendig, fordi det ifølge dagældende lov var ulovligt for udlændinge at eje våbenfabrikker i Danmark.⁸⁶⁾

Det førte senere til en retssag. Den 12. marts 1980 blev Schrøder og en anden Wejra-aktionær fundet skyldige i overtræ-delse af våbenloven, og straffen blev otte måneders betinget fængsel. Desuden fik de hver en bøde på 200.000 kr. foruden kon-fiskation af henholdsvis 42.000 og 72.000 kr. Både retsmøderne i Frederiksberg Bir-kerets 1. afdeling samt dommen har været mørklagt, "bl.a. under hensyn til statens forhold til fremmede magter", som det hedder i en retsafgørelse fra 1984. Det mærkelige er, at retssagen ikke fik konsekvenser for Wejras aktiviteter. De fortsatte som før under israelsk ledelse. Bl.a. med salg til Iran. Wejras direktør Uggi Mers-holm, havde sin gang på den iranske am-bassade og havde besøg fra Iran på fabriken i Ålborg. Han udtalte i et interview med Jyllands-Posten, at han mente, at både PET og CIA var bekendt med våben-handlen.⁸⁷⁾

I april 2007 stillede folketingsmedlem Bjarne Lausten fra Socialdemokratiet et spørgsmål til Justitsministeriet om Wejras våbenhandel med Iran. Efter Ministeriets opfattelse er alt gået efter bogen. Man kunne dog ikke nøjere oplyse om de tilla-delser, der er blevet givet, da papirerne er blevet destrueret.⁸⁸⁾

Generalløjtnant Henrik H. Ekmann, der udførte kontrolbesøgene i Wejra for Forsvarsministeriet har en anden hold-ning. Han siger om våbenhandlerne med Iran: "Var vi stødt på noget af den slags,

var der øjeblikkeligt blevet grebet ind og virksomheden var blevet lukket”⁸⁹⁾

Men måske kan PET komme med oplysninger, der kan belyse Wejras og Mossads aktiviteter. Var valget af Mossad som nær samarbejdspartner et rygmarvs valg eller en del af dansk Mellemøstpolitik under den kolde krig? Lukkede man blot øjnene for Wejras våbenhandel, eller var transaktionerne godkendt politisk? Det kunne blive interessante elementer i Blekingegadeundersøgelserne.

MORAL OG POLITIK

Denne tredje og sidste del af artiklen handler om moral og politik, ikke mindst om vold i politisk sammenhæng.

Vold er historisk en fast del af politik. Det er et ubehageligt faktum. Siden Anden Verdenskrig har der været mere end 100 væbnede konflikter i Den 3. Verden med mere end 20 millioner dræbte.⁹⁰⁾ Det er let i dagens Danmark at være politisk korrekt og afvise vold som middel, men i praksis er de fleste villige til at benytte det – ikke mindst statsmagter. Hvad der er en legitim præventiv fredsskabende mission og hvad der er kriminel vold og terrorisme, beror i høj grad på politisk ståsted. Det handler om politik.

I denne del af teksten vil vi:

- Problematisere holdningerne *målet helliger midlerne* og *målet helliger aldrig midlerne*.
- Give eksempler på de dilemmaer, man som politisk aktør kommer i, når man vil handle.
- Forholde os til vold som politisk middel.
- Diskutere forholdet mellem befrielseskamp og terrorisme.

Målet helliger midlerne?

I kølvandet på PØKs bøger om Blekingegade-gruppen har der udfoldet sig en debat i medierne blandt andet om Blekingegadegruppens moral. Med udgangspunkt i PØKs såkaldte *stemme* har der blandt de fleste kommentatorer været enighed om,

at Blekingegadegruppen var behersket af en kynisk tankegang. Vi fremstilles som vilige til at støtte palæstinenserne flybortførelser, bruge kriminelle midler etc. for at opnå vores mål. Vi skulle angiveligt blindt have fulgt mottoet: *målet helliger midlerne*. Et udsagn der ofte tillægges Niccolò Machiavelli.⁹¹⁾

Han er forfatter til bogen *Fyrsten* skrevet i begyndelsen af 15-hundredetallet. Bogen indeholder en række råd til, hvordan en fyrste skal styre. Problematikken mellem mål og midler er imidlertid urgamme. Den græske dramatiker Sophocles skrev i *Elektra*: “*The end excuses any evil?*” (ca. 409 f. k.) Senere skrev den romerske poet Ovid i *Heroides*: “*The result justifies the deed*” (ca. 10 f. k.)

Når man skal veje mål og midler, er det konkrete vurderinger af, hvad man finder vigtigt og retfærdigt. De mål vi *ikke* finder vigtige eller rimelige hos andre, retfærdiggør ikke de midler, de bruger, og så affærdiger vi dem moralsk med at: *for dem helliger målet jo midlerne*. Det er bekvemt ikke blot at være politisk uenig med modstanderen, men også at tillægge vedkommende en slet moral.

Som Politiken skriver den 4/3 2007: “*Overordnet set indrømmer ”stemmen” imidlertid, at målet helliger midlet. At man har lov at gøre alt i sagens tjeneste*”⁹²⁾

Blekingegade-gruppen er amoralske skurke, der har sat sig udenfor den konsensus, der tilsyneladende hersker om: *at målet aldrig må hellige midlerne*.

Lad os for et øjeblik vende os fra den politisk korrekte retorik og se på den virkelige verden. Er konsensus omkring at *målet aldrig helliger midlerne* virkelig så udbredt? Her er tre eksempler i forbindelse med krigen i Irak⁹³⁾:

USA's netop udpegede udenrigsminister Madeleine Albright bliver interviewet – om konsekvenserne af boykotten af Irak før invasionen – af journalisten Lesley Stahl i Tv-programmet “60 Minutes” den. 5.12. 1996.

Lesley Stahl: “*Vi har hørt at en halv million børn er døde, jeg mener – det er flere børn end der døde i Hiroshima. Er det prisen værd?*”

Madeleine Albright: “*Jeg synes, det er et*

meget svært valg. Men det er prisen værd."

Politikens redaktør Tøger Seidenfaden skrev den 20. februar i Politiken, to år inde i Irak-krigen: *"Set med vestlige øjne retfærdiggør det gode formål – demokrati i Mellemøsten – de barske midler."*⁹⁴⁾ Denne udtalelse er endda fremkommet to år efter invasionen, hvor de enorme tabstal var kendte.

Statsminister Anders Fogh-Rasmussen sagde i sin nytårstale i TV om Irak-krigen den 1. januar 2004.: *"... jeg er sikker på, at befrielsen af det irakiske folk var og er alle omkostningerne værd."*⁹⁵⁾

Når det kommer til Irak-krigen hører konsensus om, at *"målet aldrig må hellige midlerne"* åbenbart op.

Hvis der med udsagnet *målet helliger midlerne* menes, at uanset hvilket mål, man ønsker at opnå, kan man bruge et hvilket som helst middel, som står til ens rådighed, uden hensyn til konsekvenserne, som dette måtte medføre for andre, så har Blekingegade-gruppen aldrig ladet sine handlinger følge dette motto. Lige så vel som vi ikke har ladet vores handlinger styre af det modsatte motto: *målet helliger aldrig midlerne*.

Men der er et tredje synspunkt, som er mere realistisk end de to ovennævnte:

Ikke alle mål helliger ethvert middel, men nogle mål helliger nogle midler under nogle omstændigheder.

Det var dette synspunkt, som styrede vores handlinger. Men det er et besværligt synspunkt, fordi det kræver, at man overvejer alle tre parametre: målet, midlerne og de konkrete politiske omstændigheder. Her findes intet let korrekt svar.

Vi tror heller ikke, at Albright, Seidenfaden og Fogh deler synspunktet *målet helliger midlerne* – selvom det godt nok er nogle barske midler, de kan acceptere: en halv million døde børn, 700.000 dræbte og fire millioner fordrevne irakere.

Det fornuftige ved det tredje synspunkt forekommer os at være, at aktørerne må fremlægge deres *politiske* mål og forklare, hvilke midler der kan accepteres for at opnå målet. Diskussionen bevæger sig dermed fra en udelukkende moralsk principiel diskus-

sion til at blive en konkret politisk diskussion, hvor moralen indgår som en parameter.

Afvejningen af mål og midler bliver kritiseret af filosofen *Emmanuel Kant* (1724-1804). Han mener ikke at resultatet – målet – kan bruges som argument for en bestemt handling. En handling – midlet – skal også ifølge Kant kunne forsvares, uanset om målet opnås. Denne argumentation sætter fokus på valget af midler, men det fjerner ikke den politiske vurdering.

Selv midlet *vold* finder de fleste rimeligt, hvis situationen er alvorlig og målet tilstrækkelig vigtigt. Der er f.eks. stort set enighed om, at den danske modstandsbevægelses brug af vold mod den tyske besættelse var politisk-moralsk forsvarlig. Det havde den vel også været, selv om nazisterne skulle have vundet krigen. Den danske modstandsbevægelse kunne jo ikke besejre nazismen. De valgte at være et lille tandhjul i kampen mod nazismen. Målet *"at svække Nazi-Tysland"* medførte, at modstandsbevægelsen tog bestemte voldsformer i brug. Man saboterede togdriften og fabrikker, der producerede vigtige produkter til Tyskland. Man likviderede formodede stikkere uden rettergang. Men det betød ikke, at modstandsbevægelsen anså alle midler for politisk korrekte. I de seneste år er nogle af disse handlinger blevet problematiseret, for eksempel at en del af likvideringerne foregik på spinkle beviser. Men få vil i dag totalt afvise modstandsbevægelsens ret til at likvidere stikkere.

Det er svært at sætte en grænse for, hvornår handlingerne kan forsvares og hvornår de ikke kan. Man handler i en gråzone. I sidste instans måtte Frihedsrådet, den enkelte modstandsgruppe og den enkelte modstandsmand sætte sine egne grænser og leve med den beslutning, man tog, resten af livet. Og det er i virkeligheden kernen i ethvert politisk dilemma – hvad enhver politisk aktør må gøre.

Vi valgte også at være et lille tandhjul i en anden kamp – den globale kamp mod undertrykkelse og udbytning i kolonier, settlerstater og diktaturstater i Den 3. Verden. Vi traf et konkret politisk-moralsk valg, som vi må leve med resten af livet.

Palæstinenserne har siden 1949 befundet sig i en lignende situation som den danske modstandsbevægelse. De er besat, og for dem og for os er det legitimt at bekæmpe besættelsesmagten. De forskellige organisationer i den palæstinensiske modstandsbevægelse har haft forskellige grænser for hvilke midler, der er helliget af målet – at få en palæstinensisk stat. I starten af 1970erne mente PFLP, at flybortførelser var legitime. Hvor grænsen præcis går, er et vanskeligt spørgsmål, men målet er efter vores opfattelse legitimt at stræbe efter.

Lad os også foretage et tilbageblik på den zionistiske kamp for staten Israel. Den senere præsident Begin – der var leder af modstandsgruppen Irgun – og Yitzhak Shamir – der var leder af modstandsgruppen *Lehi* (Stern Gruppen), der i 1930erne og 40erne kæmpede mod både briter og palæstinensere, tog barske midler i brug. De var involveret i Deir Yassin massakren i 1948, bombeattentatet mod King David Hotellet i Jerusalem og flere politiske drab, bl.a. på den britiske højkommissær Lord Moyne og på FN's mægler i Palæstina, den svenske grev Folke Bernadotte.⁹⁶⁾ Stern-gruppen var også kendt for at angribe de engelske officerers familier i stedet for at angribe selve de militære tropper i Palæstina. De mente, at dette ville ryste kolonimagten England langt mere. Hvis den danske modstandsbevægelse havde haft en lignende strategi, ville det nok have ført til en langt større debat i efterkrigstiden om politiske mål, midler og moral.

Machiavellis brug af målet helliger midlerne

Machiavellis lille bog *Fyrsten* blev udgivet i 1532. Det er en lærebog i statsmandskunst. I bogen fremfører Machiavelli sine berømte og berygtede tanker om, at vold kan være berettiget til at opnå magt i en given situation:

*"En fyrste, der ønsker at beholde sin stat, er ofte tvunget til at gøre onde ting."*⁹⁷⁾

Men bogen er i virkeligheden en ærlig og

redelig beskrivelse af magtens karakter. Det er denne nøgternhed, som trækker forståelsen af magtudøvelsen ud af alle ideologiske og moralske legitimeringer. Man kan læse *Fyrsten* på flere måder. Som en kynisk vejledning i at opnå og bevare magten, men som Machiavelli selv skriver:

*"Men da det er min hensigt, at skrive noget der kan nytte.. synes det mig rigtigere at holde mig til tingenes virkelige tilstand og ikke til fantasibilleder."*⁹⁸⁾

Machiavelli var en af renæssancens første sekulære tænkere. Han talte for at skille religion – datidens herskende moral – og politik. Han nægtede at vurdere de politiske realiteter ud fra religiøse dogmer. Han var, i modsætning til de fleste af hans samtidige skribenter, realist, og han kunne ikke undgå at bemærke, hvor langt fra politikens virkelige og barske verden de teologiske idealiseringer var. Det er som bekendt stadig et aktuelt tema at få skilt politik fra religion.

Det er desuden vigtigt at gøre sig klart i hvilken politisk historisk sammenhæng, Machiavelli skriver *Fyrsten*. Han er ikke bare en hofsnog, der søger magten for magtens skyld. Machiavelli har et projekt, nemlig Italiens samling.

Italien nød i 1400-tallet national uafhængighed gennem et system af fem stater, der gensidigt holdt hinanden i skak: Napoli, Kirkestaten, Firenze, Milano og Venezia. Der udviklede sig i dette område en statskunst, der opererede efter faste og sikre regler, udført af diplomater fra bystaterne, der havde gensidige ambassader. Men fra 1494 væltede katastroferne ind over Italien med franskmændenes og spaniernes angreb. Napoli og Milano mistede deres selvstændighed, og de andre bystater levede en usikker tilværelse. Med andre ord; de råd som Machiavelli kommer med i *Fyrsten*, bl.a.: *at målet helliger midlerne*, er ikke alment gyldige. Han gav dem i en konkret situation, hvor den italienske nation var i havsnød.

Den samme situation kan man vel dårligt hævde, gælder for USA i 1996 (Albright) eller Danmark i henholdsvis 2001 (Seidenfaden) og 2004 (Fogh). Hverken USA eller Danmark kan siges at have væ-

ret nær udslettelse som stat på de pågældende tidspunkter. Det kan man til gengæld med en vis ret hævde, at den palæstinensiske nation var i 1970.

PFLPs flybortførelser i 1970

Da PFLP i september 1970, efter at have bortført tre civile fly, satte dem ned i den jordanske ørken, stod den palæstinensiske nation i en katastrofal situation. Den amerikanske udenrigsminister William Rogers var gået i gang med at udarbejde en plan for Mellemøsten, kendt som Rogersplanen. Ikke bare PFLP, men de fleste palæstinensiske organisationer og politiske iagttagere, så på dette tidspunkt Rogersplanen som et forsøg på at likvidere den palæstinensiske revolution og håbet om en palæstinensisk stat. Dette synspunkt havde fået yderligere næring af, at det jordanske militær – med USAs billigelse – i månederne forinden havde indledt en offensiv mod de palæstinensiske flygtningelejre i et forsøg på at knuse den palæstinensiske modstandsbevægelse. Det var i denne situation og med de begrundelser, at PFLP – om man må være så fri at sige – trak i nødbremsen ved at bortføre tre fly og dermed prøvede at sætte en kæp i hjulet for Rogersplanen. Det skal nævnes, at alle gidslerne senere blev frigivet uskadte. Det var flyene, der blev sprunget i luften.

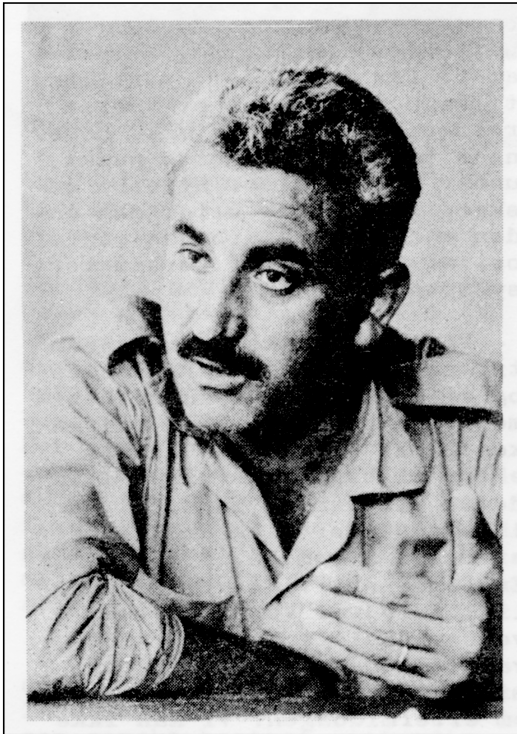
Allerede under kampene den 7-11. juni 1970 i Amman bombede de jordanske styrker med fly de palæstinensiske flygtningelejre. For at afværge dette besatte PFLP-enheder to af Ammans hoteller og tog de amerikanske, vesttyske og britiske gæster som gidsler, idet de krævede, at de jordanske myndigheders bombardementer af flygtningelejrene skulle ophøre. Det følgende er et uddrag af generalsekretæren for PFLP, George Habashs, tale til gidslerne på Jordan Intercontinental Hotel kl. 5 om morgenen den 12. juni 1970.⁹⁹⁾

"Mine damer og herrer

Jeg føler det som min pligt at forklare, hvorfor vi gjorde, som vi gjorde. Naturligvis er jeg, fra et liberalt synspunkt, ked af hvad der skete, og jeg er ked af, at vi har voldt Dem ubehageligheder de sidste 2-3 dage, men bortset fra

det håber jeg, De vil forstå eller i det mindste prøve at forstå, hvorfor vi har handlet, som vi har. Det vil sikkert være svært for Dem at forstå vort synspunkt. Mennesker, der lever under forskellige omstændigheder, tænker i forskellige baner. De kan ikke tænke på samme måde, og for os, det palæstinensiske folk, har de forhold, vi har levet under i en hel del år, skabt vores tankegang. De vil kunne forstå vores tænke måde, hvis De kender et meget grundlæggende faktum: vi palæstinensere har i de sidste 22 år boet i telte og hytter. Vi blev drevet ud af vores land, vores huse, vores hjem, vores jord, vi blev drevet ud som får og efterladt her i flygtningelejrene under yderst umenneskelige forhold. I 22 år har vort folk ventet på at genopnå dets rettigheder, men intet skete. For 3 år siden blev omstændighederne gunstige for at vort folk kunne få våben og forsvare sin sag, tage tilbage og genoprette sine rettigheder og befri sit land. Efter 22 års uretfærdigheder, umenneskeligheder, mens vi bor i lejre, uden at nogen tager sig af os, føler vi, at vi har fuld ret til at forsvare vor revolution. .. Vort moralkodeks er vor revolution. Hvad der frelser vor revolution, hvad der hjælper vor revolution, hvad der forsvarer vor revolution er rigtigt, er overordentlig rigtigt og ærefuldt og meget nobelt og smukt, for vor revolution betyder retfærdighed, betyder, at vi får vore hjem, vort land tilbage, og det er et yderst retfærdigt og ædelt mål. De er nødt til at tage dette punkt under overvejelse. Hvis De ønsker, på den ene eller den anden måde, at samarbejde med os, må De prøve at forstå vort synspunkt."

Med Habashs ord til hotelgæsterne er vi tilbage ved denne diskussions udgangspunkt: *Helliger målet midlerne?* Kan det faktum, at palæstinenserne var blevet drevet ud af deres land og havde levet 22 år under kummerlige forhold i flygtningelejre, der nu bliver udsat for flybombardementer, berettiger at besætte hoteller og bortføre fly? Hermed er diskussionen konkret. Det er ikke mere en abstrakt filosofisk diskussion. Men et konkret politisk spørgsmål. Berettiger målet – et stop af flyangreb og et palæstinensisk hjemland – i denne helt konkrete situation midlerne? Vi mener det. Vi prøvede at forstå deres



George Habash mens han taler til de amerikanske, engelske og tyske gidsler på Intercontinental Hotel i Amman

synspunkt. Men det betyder ikke, at der ikke er grænser for midlerne. Både på Intercontinental Hotel og i flyene i Jordans ørken forblev gidslerne uskadede.

Den engelske filosof Ted Honderich udtrykker det noget anderledes, men ender op med samme resultat – et besat folk har ret til at gøre voldelig modstand. Han opererer med et begreb – menneskelighedsprincippet – som han bruger analytisk til at retfærdiggøre eller fordømme terror. Han ser den palæstinensiske terror som ”retfærdig”:

”Jeg drog en parallel mellem modstanderne af apartheid i Sydafrika og palæstinenserne kamp i de besatte områder. Når et folk er undertrykt og udsat for en besættelsesmagt, kan man ikke fortænke dem i at bruge voldelige midler”.

”Et dårligt liv har man, hvis man ikke har mulighed for et relativt langt liv, kropslig sundhed, frihed, politiske rettigheder, respekt og selvrespekt, muligheder for at indgå forhold til andre mennesker og retten til at nyde kulturelle goder. En politik, der sikrer disse, er en teori, der er i overensstemmelse med menneskelighedsprincippet. Palæstinenserne terrorhandlinger kan ret-

færdiggøres, fordi de er et opgør med en magt, der berøver dem deres rettigheder. Derfor er deres kamp retfærdig, mens f.eks. Osama bin Ladens ikke er. Det er altså en konsekvensetik ikke en rettighedsfilosofi.”¹⁰⁰⁾

Ted Honderich beskæftiger sig set i forhold til vores analyse, med det ene aspekt – om målet er legitimt/retfærdigt. Det andet aspekt – hvilke midler der så er rimelige at tage i brug – beskæftiger han sig ikke med i det interview i Information, hvor vi har taget citaterne fra.

Befrielseskamp er ikke terrorisme

Med de internationale aktioner i perioden 1968-72 bankede PFLP og andre palæstinensiske organisationer på verdensoffentlighedens dør. Alle de betydningsfulde palæstinensiske organisationer følte i slutningen af 1960erne, at de talte for fuldstændig døve ører, når de prøvede at fremføre deres sag over for regeringer og opinionen i Vesten. De følte sig som ”verdens æsler”, som en gammel palæstinenser sagde til os.

Da vi som medlemmer af KUF i 1969 via planche-demonstrationer på Strøget i København søgte at gøre opmærksom på palæstinenserne situation, var de eneste – uvelkomne – sympatitilkendegivelser fra det yderste højre. Sympati for palæstinenserne blev dengang betragtet som anti-jødisk.

Noah Lucas skriver i forbindelse med palæstinenserne brug af internationale aktioner:

”Det indbragte dem [PLO] ikke megen sympati i verden, ikke desto mindre lykkedes det at skabe et billede af deres sag, som et bedraget folks stræben efter national selvbestemmelse, snarere end et negligeret flygtningeproblem, som den hidtil var blevet anset i vide kredse.”¹⁰¹⁾

Det palæstinensiske krav om et hjemland blev i praksis indtil da nærmest ignoreret af Vesten, på trods af resolutioner vedtaget i FN så tidligt som 1947 (resolution 181 – plan for Palæstinas deling) og 1948 (resolution 194 – de palæstinensiske flygtnings ret til at vende hjem), som giver palæstinenserne ret til et hjemland. Det er vel at mærke

resolutioner, Vesten selv havde stemt for.

Vi fandt det legitimt og nødvendigt at støtte den palæstinensiske befrielseskamp, hvis man skulle kunne tale om en retfærdig verdensorden og ansvarlighed overfor denne orden. Enten hersker jungleloven, de stærkes ret, eller også er FN-resolutioner forpligtende for alle. Vi mente, at palæstinenserne situation var så håbløs og elendig, at "beskidte" metoder som flykapringer kunne give dem en chance for at blive hørt.

Vi ser således ikke PFLPs kamp som terrorisme. De ønskede en demokratisk og ikke-religiøs styret stat. De lever i et besat land med en voldelig besættelsesmagt.

Abu Ali Mustafa var den politiske leder af PFLP. Han arbejdede åbent politisk på Vestbredden, men blev dræbt, da en israelsk Apache helikopter affyrede to missiler ind i hans kontor i Ramallah den 27. august 2001. Ifølge Oslo-aftalen, som Israel var med til at forfatte, var de kontorer, som palæstinensiske ledere anvendte i Ramallah, fredet. Alligevel besluttede den israelske regering at henrette Abu Ali Mustafa uden om det juridiske system.

Ifølge den israelske menneskerettighedsorganisation B'tselem har Israel siden år 2000 dræbt 232 palæstinensere ved såkaldte "målrettede drab", altså likvideringer besluttet af statsmagten uden om det juridiske system. 154 tilfældige civile blev dræbt ved disse likvideringer. Det førte ikke til nogen nævneværdig reaktion fra omverdenen.¹⁰²⁾

Israel agerer således ikke som en retsstat. I de besatte områder er der ikke demokrati, men dens stærkes ret.

PFLP svarede igen på likvideringen af Abu Ali Mustafa den 17. oktober samme år ved at dræbe den israelske turistminister, Re`havam Ze`evi. Han var sandsynligvis med til at træffe afgørelsen om likvideringen af Abu Ali. Ligesom han var leder af det ultra-højre nationalistparti, Den Nationale Union, der efter terrorangrebet mod USA den 11. september, forlangte etnisk udrensning af alle palæstinensere fra Israel og de besatte områder. Dette gengældelsesangreb fra PFLP var den konkrete årsag til, at USA og EU satte PFLP på terrorlisten.

Når PFLP anvender vold imod en statsmagt – selv om det er en besættelsesmagt –

så fordømmes den og kaldes for terrorisme. Når samme statsmagt bruger vold imod indbyggerne eller de besatte, så taler man snarere om gengældelse og nødværge end om terror. Hvis Israels magtmidler bliver særligt grusomme, kan det godt medføre kritik. Men kun de besattes organisationer kommer på terrorlisten.

En simpel optælling af ofre i Palæstina-konflikten viser, at den statslige israelske vold dræber ca. *fem gange* så mange som den palæstinensiske vold. Ifølge den israelske menneskerettighedsorganisation B'tselem, blev der i perioden 29/9 2000 til 30/4 2008 dræbt 4789 palæstinensere af de israelske sikkerhedsstyrker og civile israelere, medens der i samme periode blev dræbt 1053 israelere af palæstinensere. Hvis man alene ser på mindreårige, var de palæstinensiske tab otte gange større: 938 palæstinensere mod 123 israelere. Hovedparten af de dræbte palæstinensere er iflg. samme kilde ikke mål for aktionerne, men tilfældige civile ofre.¹⁰³⁾ Den israelske statsterror beklages, den palæstinensiske fordømmes og kriminaliseres. Der er ingen, der kriminaliserer støtte til staten Israel.

Vold som politisk middel

I den politiske debat opfordrer man altid til demokratisk dialog. Vold er ikke på dagsordenen. Det står i modsætning til den historiske erfaring og politiske praksis. Alverdens politikere opbygger større og større voldsapparater og bruger dem. Den freds-dividende, der blev stillet i udsigt efter Berlin-murens fald, blev aldrig til noget. Også den danske regering bruger i stigende omfang vold i udenrigspolitikken.

Vi har ikke noget romantisk forhold til vold. Vi har med egne øje oplevet borgerkrigen i Libanon. Vi har set nedbrændte landsbyer i Rhodesia. Vi så i tv bomberne vælte ud af B-52erne over Vietnams byer, og vi så børn forbrændt af napalm løbe på vejen. Vi har heller ikke noget romantisk forhold til ikke-vold. Vi støttede den væbnede befrielseskamp i disse lande.¹⁰⁴⁾

Det er ikke så mærkeligt, at den anti-koloniale og antiimperialistiske kamp blev voldelig. Den europæiske kolonialisme og

imperialisme var ekstrem voldelig. Lad os tage to mindre kendte eksempler: De tyske kolonister udryddede så at sige hele Sydvestafrikas – det nuværende Namibias – befolkning i 1904.¹⁰⁵⁾ Da USA tog over fra den spanske kolonialisme på Filippinerne i 1902 satte de 125.000 soldater ind for at nedkæmpe den filippinske befrielsesbevægelse. Krigen kostede en halv million filippinere livet.

Kolonimagtens syn på verden fremgår af Englands premierminister Lord Salisbury's tale i Albert Hall i 1898:

*"Groft taget kan verdens nationer deles op i levende og døde... de levende nationer trænger gradvis ind på de dødes territorium."*¹⁰⁶⁾

Det 20. århundredes imperialism er ligeså brutal. USAs krigsførelse i Vietnam kostede en million mennesker livet. Frankrigs forsøg på at opretholde det franske settler-regime i Algeriet kostede en million mennesker livet.

Det er på baggrund af denne kamp, at Frans Fanon, der var aktiv i befrielseskampen, skriver bogen: *Fordømte her på jorden*. I bogen tolker han sin egen og Den 3. Verdens situation. Holdt nede med vold, udbyttet og undertrykt må Den 3. Verdens folk rejse sig og blive sig selv bevidst. Hovedtesen er, at selvstændigheden og frigørelsen fra kolonisystemet kun kan opnås gennem vold koordineret, ledet og forklaret af frihedsbevægelserne. I forordet til bogen skriver Jean-Paul Sartre:

*"Prøv at forstå så meget: hvis voldsanvendelsen tog sin begyndelse nu i dag, hvis der aldrig havde eksisteret udbytning og undertrykkelse på jorden, så kunne slagordene om ikke-vold måske bilægge striden. Men når hele regimet, også Deres ikke vold idéer er betinget af tusindårig undertrykkelse, tjener Deres passivitet kun til at stille dem ind på række med undertrykkerne."*¹⁰⁷⁾

Vores opfattelse var, at den demokratiske vej til frigørelse og socialisme blev blokeret med vold ofte med amerikansk indblanding. Tag f.eks. CIAs rolle i kuppet mod den demokratisk valgte Mohammed Mosadeq i Iran 1952/53. CIAs rolle i kuppet udført af Augusto Pinochet mod den demokratisk valgte Salvador Allende i Chile

1973 eller deres konstante indblanding i de mellemamerikanske landes forhold. Den portugisiske kolonialisme i Mozambique og Angola, de racistiske regimer i Rhodesia og sydlige Afrika og de højreorienterede diktatoriske regimer i Latinamerika levnedej heller noget håb om befrielse uden kamp.

De fleste befrielsesbevægelser er begyndt som legale politiske sociale bevægelser. Sydafrikas ANC (African National Congress) er et eksempel. Helt frem til slutningen af 1950erne var der tale om fredelig legal kamp. Det var først efter Sharpeville-massakren i 1960 og ulovliggørelsen af ANC, at bevægelsen satte væbnet kamp på programmet.

I 1970 var en verden i oprør fra Vietnam til Mexico, fra Sydafrika til USA. Vi fornemede, det var begyndelsen på en revolutionær proces, der ville fortsætte med at vokse. Vi var langt fra ene om støtten til væbnet kamp. I begyndelsen af 1970erne var der langt større forståelse på venstrefløjen for vold som middel til befrielse og revolution end der er i dag. Det gav sig mange udtryk f.eks. i bogudgivelser. På bagsiden af førnævnte bog, *Fordømte her på jorden*, er Klaus Ribbjerg citeret fra sin anmeldelse i Politiken:

"et af kolonilandenes vigtigste ideologiske kampskrifter – ja måske det vigtigste – foreligger nu på dansk fremlagt med nærmest poetisk raseri og isglødende saglighed."

På Gyldendal udgav Jens Nauntofte antologien *Den palæstinensiske befrielseskamp*.¹⁰⁸⁾ Den indeholder interview med PFLPerne Laila Khaled om flybortførelser og George Habash om den politiske situation. Tonen i bogen er positiv. Der er tale om en befrielsesbevægelse. De, der i dag kaldes terrorister, hedder i bogen Fedayins, det arabiske ord for partisaner – dem, der ofrer sig.

Sympatien for befrielseskampen på venstrefløjen blev modsvaret af kritik fra højrefløjen. Skellet gik ikke overraskende ned gennem Socialdemokratiet. Statsminister J.O. Krag og udenrigsminister Hækkerup støttede USAs krigsførelse i Vietnam. Det var først med Anker Jørgensens kritik af USAs tæppebombardementer af Hanoi i julen 1972, at partiet begyndte at skifte kurs. USA nedkastede 7,6 mio. tons bomber

over Indokina¹⁰⁹). Det er tre gange den samlede mængde bomber de allierede nedkastede under Anden Verdenskrig.

Den borgerlige side, repræsenteret ved Berlinske Tidende og Jyllands-Posten, var bestemt ikke principielt modstander af vold som politisk middel. De to aviser bakkede op om USAs krig i Vietnam til det sidste.¹¹⁰ Jyllands-Posten havde også forståelse for Pinochets kup mod Salvador Allende i Chile, og Sydafrikas sorte befolkning var ikke klar til demokratisk indflydelse¹¹¹). Centrumsdemokraten Erhard Jakobsen var en fast støtte for Apartheidstyret i Sydafrika og anså ANC som terrorister. ANC var ledet af Nelson Mandela. Den brede sympati for Nelson Mandela er et nyere fænomen.

Når vi betragtede det globale oprør i slutningen af 1960erne og i begyndelsen af 70erne, og samtidig selv befandt os i en privilegeret position i lande, som var en del af årsagen til problemerne, ja så nåede vi til den konklusion, at vi måtte handle. En følelse af en grum uretfærdighed i en verden, vi måtte gøre noget for at forandre. En følelse af at stå i en situation, hvor vi kunne gøre noget og dermed også en følelse af svigt, hvis vi ikke handlede.

Vi har svært ved at dele *stemmens* synsvinkel i PØKs bog, når han siger, *at man aldrig kan veje lidelser mod hinanden*. For det første er udgangspunktet for trang til retfærdighed og forandring ikke en *cost benefit* analyse. Det begynder med: Nu er det nok! Opvejninger af omkostninger og resultater kommer senere.

For det andet. Hvis man vil handle politisk, undgår man ikke disse afvejninger. Det gælder os – eller en hvilken som helst politisk aktør for den sags skyld. Hvordan fører man ellers udenrigspolitik eller sundheds- og social politik, hvis man ikke vil opveje lidelse? Hvordan kan man bekæmpe en besættelsesmagt eller undertrykkelse – gøre oprør, hvis man ikke vil afveje lidelse? Vi gør det alle på det personlige plan i vores hverdag. Vores nære og venner betyder mere end dem, der er langt væk og fjender. Det er menneskeligt at foretage disse valg. Det er ophøjet, ja næsten guddommeligt, ikke at gøre det.

Vi synes ikke, vi gav os selv en moralsk

fribillet, som PØK citerer sin *stemme* for.¹¹² Der var grænser for, hvad vi planlagde og udførte. Moral blev i høj grad diskuteret f.eks. i forhold til bortførelsesplanen. Her have vi alle problemer. Planen blev udarbejdet kort efter Israels invasion i Libanon med tusinder af dræbte og massakrerne i flygtningelejrene Shaba og Shatila. Vi følte et skæbnefællesskab med palæstinenserne, og det flyttede vores grænser. Deres kamp var vores kamp, de var vores venner. Men det var ingen fribillet. Det var kvaler og søvnløse nætter. En fribillet for os ville være ikke at handle i denne situation.

Global eller national sammenhæng

Når vi i Blekingegadegruppen brugte vold i en *dansk* sammenhæng, var det naturligvis dybt problematisk. Men vi så ikke kun vores praksis i en dansk sammenhæng, men i en global kontekst.

Vi agerede i en verden, der var opdelt i rige og fattige lande, en verden hvor der ikke er noget globalt demokrati, men som regeres af den stærkes ret. Demokratiske bevægelser med et antiimperialistisk fundament – der ikke var bakket op af væbnet befrielseskamp – så ikke ud til at have en chance imod en imperialisme, der var bevæbnet til tænderne og ikke tøvede med at bruge sin magt. I denne sammenhæng var der med vores politiske briller en vis retfærdighed i at flytte værdier fra de rige lande til de fattige landes befrielsesbevægelser.

Et konkret eksempel: I 1947 vedtager FN med Danmarks stemme en delingsplan for Palæstina, der skulle føre til både en israelsk og palæstinensisk stat. Årene går og Danmark og FNs Sikkerhedsråd lever på ingen måde op til planen, kun israelerne får deres hjemland, palæstinenserne kan rådne op i deres lejre. Hvad så? Skal man som dansker være national demokratisk medløber, eller skal man internationalt fremme demokratiske og menneskelige rettigheder? Hvad skal en demokratisk internationalist gøre, når de rige og magtfulde "internt" demokratiske lande opfører sig udemokratisk "eksternt"? Når det internationale svigt medfører, at et folk bliver

frataget muligheden for at oprette en legitim stat, må man så støtte de undertrykte med ulovlige midler? Det var vores dilemma.

I denne ulige verden havde vi en praksis i et demokratisk land, hvor der ikke var ønske eller behov for revolutionære omvæltninger. Derfor udsendte vi ikke politiske udtalelser i forbindelse med vores kriminelle praksis, i modsætning til de bevægelser – RAF, De Røde Brigader osv. – som vi er blevet sammenlignet med. I en snæver dansk sammenhæng var vores praksis kriminel.

Vi har således heller aldrig følt os uretfærdigt behandlet af retsmaskineriet eller opfattet os selv som politiske fanger i en dansk sammenhæng, men som kriminelle. Men det var en kriminalitet, som var begrundet i globale politiske forhold. Vi befandt os i et dilemma, tog en beslutning og følgerne.

Det kan naturligvis problematiseres at handle udemokratisk i et demokratisk land, for at fremme demokrati og retfærdighed i en udemokratisk verden. Ligesom det kan problematiseres, når demokratiske lande sender deres militær ud i verden, uden der er et globalt eller lokalt demokrati, der sanktionerer det – som f.eks. i Irak. Dette dilemma – mellem nationalt demokrati og en udemokratisk verden – er ikke blevet mindre i en stadig mere globaliseret verden.

AFRUNDING

Historierne og diskussionen om Blekingegade-sagen kører nu på tyvende år, og sagen fylder ikke mindre med årene – tværtimod. Ind i mellem går medierne helt i selvsving og trækker politifolk og politikere med i karrusellen. Politikerne har deres motiver. Opgøret med 70'ernes venstrefløj. Hvad der skal gøres til genstand for "undersøgelse" er en politisk kampplads. Peter Øvig Knudsen, Jørn Moos og Per Larsen har en egen interesse i, at sagen pustes op og dramatiseres maksimalt. De sælger bøger, er "konsulenter" på film, tv-serier og teaterstykker, optræder i talkshows og drager land og rige rundt med

foredrag. På omslaget af PØKs tobindsværk står der:

"Dette er en dokumentarisk beretning. Teksten er ikke på nogen måde baseret på forfatterens fantasi, men udelukkende på et stort antal skriftlige og mundtlige kilder."

Det er en sandhed med modifikationer. Vi kan godt se, at det er en god historie. Men så stor og betydningsfuld er historien heller ikke. *Blekingegadebanden* er ved at blive en *brand* og en sand medieindustri og penge-maskine. Hvem har ejendomsretten til historien? Kapitalismen fornægter sig ikke. Det er ikke vores hensigt at medvirke til at forstærke dette.

Vi har flere gange i årenes løb selv udtalt os og skrevet om sagen i en bog og i interviews¹³⁾. Alligevel har vi fået et prædikat som "de tavse", fordi vi ikke stiller op, hver gang en journalist gerne vil have det. På den anden side bliver visse medier voldsomt provokeret, når vi udtaler os.

Det vi har villet med denne artikel, er endnu engang, i en mere samlet og uddybet form, at komme med vores vurderinger og erfaringer. Det er ikke ment som en apologi eller et politisk manifest, men det er bestemt et forsøg på at sætte begivenhederne ind i en politisk sammenhæng. I stedet for krimi og drama vil vi gerne bidrage til at nuancere debatten om mål og midler i politik.

Blekingegade-sagen er politiske handlinger som reaktion på andre politiske handlinger. Det er en vrede over uretfærdighed og en vilje til at forandre verden. Til at gøre noget – fordi man ikke bare kan være passiv. Det er politiske analyser, det er vurderinger af sandt og falsk.

Den globale udbytning og ulighed var den problemstilling, der var drivkræft for vores politiske engagement. Denne ulighed eksisterer som bekendt stadig, ligesom de sociale bevægelser, som søger at fjerne nøden og undertrykkelse. Kampen fortsætter.

I denne artikel har vi fremlagt vores erfaringer med det politiske arbejde i KAK og M-KA gennem tyve år. Artiklen er altså ikke ment som et manifest for de kommende politiske kampe, men som en videregivelse af erfaringer til brug for udformningen af nye strategier.

LITTERATURLISTE

- Amin (1977)* Samir Amin: **Unequal Development**. London 1977. Oversat til dansk på Forlaget Aurora 1979.
- Andersen, C. (2007)* Carsten Andersen: **Politiken** 4.3. 2007.
- Appel (1971)* Gotfred Appel: **Der kommer en dag – Imperialisme og Arbejderklasse**. Forlaget Futura. 1971. Kan også ses på www.snylterstat.dk
- Appel (1985)* Gotfred Appel: Et 3 timer langt interview til DR-lokalradio i 1985. Det ligger online: <http://www.dr.dk/Regioner/Fyn/Nyheder/Fynogoer/2007/03/22/071950.htm>
- Aurora (1974)* Aurora: **Kampen for Det palestinske Avantgarde**. Forlaget Aurora. Stockholm. 1974.
- Aust, Stefan (2008)* Stefan Aust: **Rote Armee Fraktion**. Lindhardt og Ringhof. 2008.
- B'tselem* Den israelske menneskerettighedsorganisation B'tselem's webside: <http://www.btselem.org/english/statistics/Casualties.asp>
- Bergsøe (2008)* Claus Bergsøe: **Information**, 16. januar 2008.
- Bonde Jensen (2007)* Jørgen Bonde Jensen: **Politiken og krigspolitikken** – et læserbrev. Forlaget Babette. København 2007.
- Bunde (1991)* Hans Bunde m.fl. (1991): **Blekingegade – røvere eller soldater**. DR 1991.
- Bülow, Andreas (2007)* Andreas Bülow: **Socialistisk Standpunkt**, 30. maj 2007.
- Dahlin, Ulrik (2008)* Ulrik Dahlin: **Fortidens synder**. En artikelserie i **Information** på 9 artikler om JP og Berlinske Tidendes dækning af Vietnam-krigen, opgøret med apartheidstyret i Sydafrika, det CIA-støttede militærkup i Chile mv. **Information** 21/8, 23/8, 25/8, 28/8, 1/9, 8/9, 15/9, 19/9 og 27/9. Alle i 2008.
- Emmanuel (1972)* Arghiri Emmanuel: **Unequal Exchange**. Modern Reader 1972.
- Fanon (1968)* Frantz Fanon: **Fordømte her på jorden**. Rhodos 1968.
- Guevara, Che (1968)* Udgivet i bogen **Vi er praktiske revolutionære**. Artikler af Fidel Castro, Che Guevara og Regis Debray. Bibliotek Rhodos, 1968.
- Hansen, Bente (2007)* Bente Hansen: **Mossad og Blekingegade**. Salt, nr. 2, april 2007, s. 28.
- Hobsbawn (1964)* Eric Hobsbawn: **Labouring Men**. Weidenfeld London 1964.
- Honderich, Ted (2008)* **Information** 27.-28. December 2008, side 14-15: **Nogle gange kan terror retfærdiggøres**. Interview af Mads Qvortrup med Ted Honderich.
- Jyllandsposten (2007)* Jyllandsposten (initialer olst): **Dansk stråmand for våben til Iran**. Jyllandsposten, Indblik 4.2. 2007. Findes på nettet på flg. web-adresse: <http://nyhederne-dyn.tv2.dk/article.php/id-6022588.html>
- Jyllandsposten (2008)* Jyllandsposten 22. marts 2008. **Drabet på en politibetjent**.
- Jørgensen, Niels (1994)* Weekendavisen 1994. Nr. 48, 2.-8. December 1994. Læserbrevet: **Man skal ikke kaste med sten**.
- KAK (1964)* KAK: **Til alle kommunister! Til alle der vil socialisme**. Forlaget Futura. 1964. Kan ses på <http://www.snylterstaten.dk/kak/>
- KAK (1966)* KAK: **Kommunistisk Orientering**. 3. Årgang nr. 3-5, 1966. Forlaget Futura. Artiklens fælles titel er Perspektiverne for Socialisme i Danmark. Hele artiklen kan læses på: <http://www.snylterstaten.dk/kak/perspektiverne-for-socialisme-i-danmark.html>
- KAK (1968-69)* KAK: **Kommunistisk Orientering**. 5. årgang nr. 18, 1968 – 6. årgang nr. 2, 1969). Forlaget Futura. Kan ses på hjemmesiden www.snylterstaten.dk.
- KAK (1975)* KAK: **Kommunistisk Orientering**, nr. 5. Ansvarshavende redaktør Gotfred Appel. Forlaget Futura 27. juni 1975.
- Kazziha (1975)* Walid Kazziha: **Revolutionary Transformation in the Arab World**. Habash and his comrades from Nationalism to Marxism. London 1975.
- Köhler (1998)* G. Köhler: **The Structure of Global Money and World Tables of Unequal Exchange**. Journal of World System Research, vol. 4. Nr. 2. Side 145-168.
- Lauesen (1986)* Torkil Lauesen: **Handelsbalancens politiske økonomi**. Hæften for Kritiska Studier. Nr. 3 1986.
- Lauesen (2008)* Torkil Lauesen: **Befrielseskampens problemer**. Bragt i tidsskriftet Gaia nr. 61, 2008.
- Lenin (1916)* Lenin: **Imperialismen som kapitalismens højeste stadium**. Findes på dansk i Bind 6 i Lenins Udvalgte værker. Tidens Forlag 1946.
- Lindqvist (1992)* Sven Lindqvist: **Udryd de sataner**. Gyldendal 1992.
- Lucas (1974)* Noah Lucas: **The modern history of Israel**. London 1974. Weidenfeld and Nicolson.
- Machiavelli (1962)* Niccolo Machiavelli: **Fyrsten**. Borgens Billigbøger 1962.
- Manifest-KA (1978)* Manifest-KA: **Manifest**, nr. 1. oktober 1978. Kan også ses på www.snylterstat.dk
- Manifest-KA (1979)* Manifest-KA: **Manifest** nr. 4 og 5. **Verdens Deling i To**. Forlaget Manifest. 19. marts 1979 og 23. juli 1979.
- Manifest-KA (1982)* Manifest-KA: **Manifest** nr.17. 1982, s. 2-9, artiklen **Om fred**.

- Manifest-KA (1983)* Manifest-KA: **Imperialismen i dag** – det ulige bytte og mulighederne for socialisme i en delt Verden. Forlaget Manifest 1983. Findes også i engelsk udgave: Unequal Exchange and the prospects of Socialism. Forlaget Manifest 1986.
- Manifest-KA (1985)* Manifest-KA: **Kapitalismens krise**. Forlaget Manifest. 1985.
- Manifest-KA (1986)* M.K. Andersen & T. Retbøll: **Myter om Sovjet**. Forlaget Manifest 1986.
- Marx, Karl (1971)* Karl Marx og Friedrich Engels: **Det Kommunistiske Partis Manifest**. Forlaget Tiden, 1971.
- Moos (2008)* Anders-Peter Mathiasen og Jeppe Facius: **Blekingegadebetjenten – Kriminalinspektør Jørn Moos fortæller**. People's Press. 2008.
- Nauntofte (1971)* Jens Nauntofte: **Den palæstinensiske befrielseskamp**. Gyldendal. 1971.
- Nehru (1967)* Jawaharlal Nehru: **Verdens historie**. Pax Oslo 1967.
- Nyerere, Julius (1973)* Julius Nyerere: **En opfordring til europæiske socialister**. Artiklen er trykt i "Ny Politik" nr. 3, marts 1973, side 8.
- Nørgaard (1986)* Erik Nørgaard – 4 bind, der omhandler Komintern fra den russiske revolution til moderne tid:
 1. **Drømmen om verdensrevolutionen**, Komintern og de revolutionære søfolk, fra den russiske revolution til Hitlers magtovertagelse. (1985).
 2. **Truslen om krig**, Komintern, folkefront og 5. kolonne, fra Hitlers magtovertagelse til den spanske borgerkrig. (1985).
 3. **Krigen før krigen**, Wollweber-organisationen og skibssabotagerne, fra den spanske borgerkrig til besættelsen af Danmark. (1986).
 4. **Krig og slutspil**, Gestapo og dansk politi mod Kominterns "bombefolk", fra besættelsen af Danmark til i dag, Erik Nørgaard (1986).
- Ostrovsky & Hoy (1990)* Victor Ostrovsky & Claire Hoy: **By way of deception: The making and unmaking of a Mossad Officer**. Wilshire Press, 1990.
- PFLP (1970)* PFLP: **PFLP forklarer**. Forlaget Futura. 1970. Findes også på www.snylterstat.dk
- Robinson (1971)* Joan Robinson: **Frihed og Nødvendighed**. Gyldendal, København 1971.
- Sivard (1993)* R. L. Sivard: **World military and social expenditures**. 1993, Washington DC.
- Skovrind (2003)* Åge Skovrind: **Socialistisk Information**. Nr. 181. November 2003.
- Sparring, Åke (1966)* Åke Sparring, (red.): **Kommunismen i Norden**. Fremads Fokusbøger 1966.
- Stenstrup (2007)* Mads Stenstrup: **Made In Israel Denmark**. Jyllands-Posten, 4.2. 2007.
- Thing, Morten (2007)* **Social Kritik**, nr. 111, 2007. Side 4-17. Venstrefløjen og terroren. Artiklen findes også på www.modkraft.dk i Kontradoxse.
- Varga og L. Mendelsohn (1940)* Varga og L. Mendelsohn: **New Data for V.I. Lenin's Imperialism – The Highest stage of Capitalism**. International Publishers, New York 1940.
- Wallerstein (1974)* Immanuel Wallerstein: **The Modern World-System**. Academic Press 1974.
- Wikipedia* Wikipedia: den engelske udgave på: <http://en.wikipedia.org/>
- Øvig Knudsen (2007), bd. 1.* Peter Øvig Knudsen: **Blekingegadebanden – Den danske celle**. Gyldendal 2007.
- Øvig Knudsen (2007), bd. 2.* Peter Øvig Knudsen: **Blekingegadebanden – Den hårde kerne**. Gyldendal 2007.
- Øvig Knudsen (2008)* Peter Øvig Knudsen interviewes af Clement Kjersgaard i programmet Autograf. Blev vist på DR2 den 12. september 2008.

NOTER

1. Øvig Knudsen (2007), bd. 1, side 114 ff.
2. Øvig Knudsen (2007), bd. 1, side 236 ff.
3. Øvig Knudsen (2007), bd. 1, side 327 ff.
4. Øvig Knudsen (2007), bd. 1. Side: 24-27 og 76-80.
5. KAK (1964). Kan ses på <http://www.snylterstaten.dk/kak/>. På snylterstat.dk ligger der i øvrigt mange af de originale dokumenter fra KAK og M-KA.
6. KAK (1966). Artiklen kan læses på: <http://www.snylterstaten.dk/kak/perspektiverne-for-socialisme-i-danmark.html>.
7. Sparring, Åke (1966): i denne bog kan man læse nærmere om KAKs tidlige historie.
8. KAK (1968-69). Snylterstatsteorien udgives i seks hæfter som tillæg til Kommunistisk Orientering. Kan ses på hjemmesiden www.snylterstaten.dk
9. Udtrykket stammer fra Det Kommunistiske Manifest af Karl Marx og Friedrich Engels (1848). Hele afsnittet bringes senere i teksten.
10. Don Barnett: Grundlægger af Liberation Support Movement i 1968. Denne organisation bestod af flere afdelinger i USA og Canada. De udgav især informationsmateriale om befrielsesbevægelser i de portugisiske kolonier i Afrika, samt støttede disse materielt. KAK oversatte en del af deres hæfter, som blev udgivet på forlaget Futura. Don Barnett døde den 25. april 1975.
11. Øvig Knudsen (2008).
12. Benito Scocozza dannede i 1968 KFML (Kommunistisk Forbund Marxister – Leninister), der blev arvtagere af den maoistiske linje i Danmark. I 1976 tog de navneforandring til KAP (Kommunistisk Arbejderparti), som stillede op til flere folketingsvalg. Partiet blev nedlagt i 1994.
13. Manifest-KA (1986). Her kan man læse nærmere om vores syn på Sovjetunionen.
14. Guevara, Che (1968). Artiklen: To, tre, mange Vietnam!
15. Nehru (1967): side 173.
16. Guevara, Che (1968), artiklen Vor fælles stræben side 63-64. En afskrift af hans tale ved den afroasiatiske solidaritetskonference i Algier 26. februar 1965.
17. Nyerere, Julius (1973).
18. Hobsbawm (1964) side 341. Læs evt. mere i Eric Hobsbawm: Lenin and the Aristocracy of Labor. Monthly Review april 1970.
19. Robinson (1971). Side 79-81.
20. FNL: Front National de Liberté, den sydvietnamske befrielsesorganisation. I pressen er FNL primært omtalt som Viet Cong. Navnet Viet Cong stammer fra den vietnamske betegnelse for en vietnamsk kommunist Việt Nam Cộng Sản. Betegnelsen blev brugt af den sydvietnamske regering og de amerikanske tropper.
21. For en analyse af hvordan det siden hen gik med befrielseskampen, se Gaia nr. 61 og 62, 2008. Befrielseskampens problemer af Torkil Lauesen.
22. Thing, Morten (2007). Side 9. Artiklen kan også læses på www.modkraft.dk i Kontradokse.
23. Bülow, Andreas (2007). "Blekingegade-bandens mest afgørende fejl – som gik igen, hos de bevægelser de støttede i Den 3. Verden – var at de erstattede den marxistiske forståelse af arbejderklassen som den afgørende kraft for samfundsforandring, med troen på at en lille gruppe heltemodige aktivister kan klare ærterne".
24. Forsmår, er et gammeldags ord for nægter at.
25. Marx, Karl (1971). Kapitel 4.
26. Hansen, Bente (2007).
27. Øvig Knudsen (2007), bind 1. Kapitlerne Verdensbank (side 149-178) og Cellen (side 179-209).
28. Øvig Knudsen (2007), bd. 1, side 242 – 272.
29. KAK (1975), s. 12-16. Artiklen kan ses på <http://snylterstaten.dk/kak/kommunistisk-orientering-1974-1975/kritik-af-rafs-analyse-og-strategi.html>
30. Manifest-KA (1983). Udsnit af bogen, blandt andet kapitel 6 "Hvad kan kommunister i de imperialistiske lande gøre?" kan læses på <http://snylterstaten.dk/mka/imperialismen-i-dag/kapitel-vi-hvad-kan-kommunister-i-de-imperialistiske-lande-gore.html>
31. Aust, Stefan (2008), side 79 ff. og 289 ff.
32. Øvig Knudsen (2007), bd. 1., billedtekst side 145.
33. Øvig Knudsen (2007), bd. 1. Kapitlet Mesteren side 242 ff.
34. Øvig Knudsen (2007), bd. 1. side 236 ff.
35. Øvig Knudsen (2007), bd. 1, side 244 ff.
36. Øvig Knudsen (2007), bd. 1 siderne: 127, 143-145, 251-255 og 273-282. Bd. 2 siderne: 94, 222 og 239.
37. Sandinister: FSLN (Frente Sandinista de Liberación Nacional, Den Nationale Sandinistiske Befrielsesfront), gennemførte en succesfuld befrielseskamp i Nicaragua i 1979, hvorved de fik statsmagten. Blev senere væltet af kontraerne, der fik massiv støtte fra CIA. FSLN har sit navn fra Augusto Cesar Sandino, som ledede en oprørsbevægelse i Nicaragua mod nordamerikanske interventionsstyrker fra 1927 til 1934.
38. Manifest-KA (1978).
39. Appel (1985).
40. Appel (1971).
41. Se mere om G. Appel i Leksikon for det 21. århundrede www.leksikon.org
42. Lenin (1916).
43. Varga og L. Mendelsohn (1940).
44. Amin (1977). Amin er født i 1931. Han anses som en vigtig imperialisme-teoretiker.
45. Wallerstein (1974). Wallerstein blev født i 1930 i New York. Han udviklede teorien om verden som et økonomisk og politik system "World System theory". Han har desuden beskæftiget sig med befrielseskampen i Afrika.
46. Emmanuel (1972). Emmanuel blev født i Grækenland 1911. Som økonom blev han kendt i 1960'erne, efter han udgav sit hovedværk om det ulige bytte.
47. Manifest-KA (1983). Hele forordet ligger sammen med bogens konklusion på: www.snylterstaten.dk. Vi havde en korrespondance med bl.a. Immanuel Wallerstein og Samir Amin om bogen, da vi lavede den engelske udgave.
48. Manifest-KA (1983). Side 151.
49. Köhler, G (1998).
50. Manifest-KA (1979).
51. Manifest-KA (1985) og Lauesen (1986).
52. Manifest-KA (1986).
53. Manifest-KA (1982).
54. Forlaget Manifest udgiver i 1983 bogen: Konflikten om Vestsahara, Polisarios kamp for et uafhængigt land.

55. Se: "Bidrag til en anti-imperialistisk strategi". Forlaget Manifest 1985. Findes på: www.snylterstat.dk
56. Øvig Knudsen (2007), bd. 2. Side 172-203.
57. Nærmere om Wejra-sagen senere.
58. Guevara, Che (1968). Artiklen: To, tre, mange Vietnam!
59. Kazzuha (1975).
60. PFLP (1974).
61. Nørgaard (1986).
62. Øvig Knudsen (2007). Bind 1 s. 244-45, 357. Bind 2. s. 145 og 303 & Moos (2008). Side 99.
63. Nørgaard (1986). Bd. 3.
64. Skovrind (2003).
65. Suharto var ansvarlig for forfølgelse og drab på politiske modstandere der nærmer sig en million, ikke mindst i perioden umiddelbart før magtovertagelsen i 1967. Hans stærke antikommunisme sikrede ham vestlig støtte under Den kolde Krig.
66. Øvig Knudsen (2007), bd. 2. Side 376-389.
67. Bergsøe (2008).
68. Øvig Knudsen (2007), bd. 1., side 376-415.
69. Moos (2008). s 89.
70. Se Information 27.10.2007 og Berlingske Tidende 26.10. 2007.
71. Øvig Knudsen (2007), bd. 2., side 141.
72. Ud over vores generelle analyse af situationen i Vesteuropa, har vi konkret kritiseret RAF i to artikler. Kommunistisk orientering nr. 5 1975: I artiklen "Kritik af RAFs analyse og strategi". Kommunistisk Orientering nr. 4 marts 1975: Omhandlende situationen i Tyskland i artiklen: "Intet kan bygges på illusioner".
73. Wikipedia: USS New Jersey.
74. Ostrovsky & Hoy (1990). Om Danmark se side: 231-233, 241.
75. Jyllands-Posten 2008.
76. Moos (2008), side 165-167.
77. Fra det stenografiske referat.
78. Bunde (1991) – side 113.
79. Bunde (1991) – side 114.
80. Ostrovsky & Hoy (1990).
81. Jørgensen, Niels (1994). Niels Jørgensen har tidligere beskrevet dette i et læserbrev.
82. Stenstrup (2007).
83. Jyllands-Posten (2007).
84. Ekstra Bladet, 2.12 1993. side 8-9, BT 11.10.1994. s. 6.
85. Information 23.10 2007
86. Information 23.10. 2007
87. Jyllands-Posten, 4.2.2007.
Mershholm siger: "Jeg tror faktisk, at Politiets Efterretningstjeneste og f.eks. CIA var klar over hvad der foregik, men jeg talte aldrig med dem om det."
Skulle nogen have opdaget trafikken, mente Mershholm ikke, at han kunne ende i dansk fængsel. Tværtimod havde han i en skrivelse fra Justitsministeriet dateret 12. august fået fastslået, at han kunne formidle våbenhandler – uden at søge om konkret tilladelse i Danmark – mellem hvilke lande han lystede. På den betingelse at det ikke involverede danske våben eller våben, der havde været i Danmark, og så længe leverandørland og modtagerland havde givet en konkret tilladelse.
88. Justitsministeriet Spørgsmål nr. S 2606 af den 5.2. 2007.
89. Jyllands-Posten 4.2. 2007 Forsiden.
90. Sivard (1993).
91. Niccolò Machiavelli (1469-1527)
92. Andersen, C. (2007). Det hemmelige liv del 2.
93. Bonde Jensen (2007). De tre eksempler er taget herfra. Bogen indeholder en interessant diskussion af mål og midler i forhold til Irak-krigen og med reference til Blekingegade-sagen.
94. Bonde Jensen (2007), side 107.
95. Bonde Jensen (2007), side 139.
96. www.leksikon.org
97. Machiavelli (1962). Kapitel 19.
98. Machiavelli (1962). Side 60.
99. PFLP (1970).
100. Honderich, Ted (2008).
101. Lucas (1974).
102. Her citeret fra Berlingske Tidende 6/12 2008.
103. B'tselem hjemmeside.
104. Se i øvrigt Torkil Lauesen: Det globale oprør. Autonomt forlag 1994. Afsnittet: Om væbnet kamp og fred, side 117ff.
105. Lindqvist (1992). Side 168.
106. Lindqvist (1992). Side 159.
107. Fanon (1968).
108. Nauntofte (1971).
109. Dahlin, Ulrik (2008). Information 27.9.2008.
110. Dahlin, Ulrik (2008). Information 27.9.2008.
111. Dahlin, Ulrik (2008). Information 28.8.2008.
112. Øvig Knudsen (2007), bd. 1. Side 340
113. En mand fra Blekingegade – den 3. Verden. Interview om Blekingegade-sagen med Torkil Lauesen af Peter Kramer. 31.8 1991 Det fri Aktuelt. Findes på: www.snylterstaten.dk
- En anti-imperialists forbandede dilemma. Interview om Blekingegade-sagen med Jan Weimann af Ole Damkjær. Information 17-18. august 1991.
- I mangel af et sørøverskib. Interview med Carsten Nielsen. Information 29.-30. juni 1991 af Kåre Bluitgen.
Findes på: www.snylterstaten.dk
- Blekingegade 2. 1 sal. th. Bog baseret på interview med Carsten Nielsen, Jan Weimann, Niels Jørgensen og Torkil Lauesen af Betina Bendix og Lene Løvschall. Borgens Forlag 1994. Uddrag findes i Euroman nr. 13. oktober 1994.